

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרה)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" 🕯️ כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 18:28

ערש"ק ו' אָלוּל תשע"ט (6.9.19) bnei-zion.com ר"ת 20:14 יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 19:35

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלוך בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מְלֶךְ... רַק לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים וְלֹא יֵשִׁיב אֶת הָעַם מִצְרַיִמָּה... וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוּר לְבָבוֹ" (על פי "אזורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב על מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, "וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים", שְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדָרִין כ"א): "וְאָמַר רַב יֶצְחָק: מִפְּנֵי מָה לֹא נִתְגַּלּוּ טַעֲמֵי תוֹרָה? שֶׁהָרִי שְׁתֵּי מִקְרָאוֹת נִתְגַּלּוּ טַעֲמָן, וְנִכְשַׁל בְּהוֹן גְּדוּל הָעוֹלָם. כְּתִיב (דְּבָרִים יז) 'לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים', אָמַר שְׁלֹמֹה: 'אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֶסוּר'. וְכְתִיב (מ"א יא') 'וַיְהִי לָעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה, נָשְׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ. וְכְתִיב (דְּבָרִים יז) 'וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים', וְאָמַר שְׁלֹמֹה: 'אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֶשְׁיֵב', וְכְתִיב (מ"א יא') 'וַיִּתְצֵא מִרְכָּבָה מִמְּצָרִים בְּשֵׁשׁ...".

וְהִנֵּה, בְּעֵינֵינוּ זֶה מְצִינוּ גַם בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוּר"ר ו', א'): "אָמַר רַשְׁבִּי: נִחַ לוֹ לְשְׁלֹמֹה, שִׁיחָא גּוֹרָף בִּיבִין(=מְנַקָּה בּוֹרוֹת טִינוּפוֹת) מִשְׁלֵא נִכְתָּב עָלָיו הַמְּקָרָא הַזֶּה (שְׁנֵשְׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ)".

וְצָרִיךְ בִּיאור עַל-כֵּן. שְׁכֵן, מָה הֵיטָה כּוֹנֵתוֹ הַעֲמוּקָה שֶׁל רַשְׁבִּי שֶׁבַחֲרִיךְ דּוֹקָא מְלֵאכָה בְּזוּיָה זֶה שֶׁל "גּוֹרָף בִּיבִין"?

וַיֵּשׁ לָנוּ לְתַמּוּחָהּ מְאֹד עַל שְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ, הַחֲכָם מְכַל הָאָדָם, אֵיךְ טָעָה לְהִתְחַכֵּם כְּנֶגֶד מִקְרָא מְפּוֹרָשׁ בְּתוֹרָה, שֶׁהַמְּלֶךְ לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים כְּדֵי שְׁלֵא יִסּוּר לְבָבוֹ, בְּחוּשְׁבוֹ שֶׁהוּא בּוֹדָאֵי לֹא יִסּוּר לְבָבוֹ, וְכִי לֹא יָדַע מָה שֶׁהִלַּל הַנְּשִׂאֵי יָדַע וְשָׁנָה בְּמִשְׁנָה (אָבוֹת פ"ה, מ"ד): "אֵל תֵּאֲמֹן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ".

וְכֵן מְבוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (תְּנַחוּמָא, תּוֹלְדוֹת, סִימָן ז'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַ יוֹחָאֵי: אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיחַד שְׁמוֹ עַל הַצְּדִיקִים בְּחִיָּהוֹן אֵלָא לְאַחַר מִיתַתּוֹ, שְׁנֵאֲמַר: 'לְקַדְשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְצָה הַמָּה... (תְּהִילִים טז', ג'). אֵימַתִּי הוֹן קְדוֹשִׁים? כְּשֶׁהוֹן קְבוּרִים בְּאַרְצָה. שְׁכַל זְמַן שֶׁהוֹן חַיִּים, אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיחַד שְׁמוֹ עֲלֵיהוֹן, כָּל כֵּן לְמָה שְׁאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאֲמִין בְּהוֹן, שְׁלֵא יִטְעָה אוֹתוֹן הַיֵּצֵר הָרַע. וְכִיוֹן שְׁמַתִּים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיחַד שְׁמוֹ עֲלֵיהוֹן".

נִרְאָה לְבָאֵר עֵינֵינוּ זֶה שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִתְחַכֵּם לְהִרְבּוֹת לוֹ נָשִׁים בְּאוֹמְרוֹ: "אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֶסוּר", עַל-פִּי מָה שְׁמַצִּינוּ בְּכַתּוּב (מְלָכִים א', ג'-ד'): "'בְּגִבְעוֹן נִרְאָה ה' אֵל שְׁלֹמֹה בְּחִלּוֹם הַלְּיָלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאֵל מָה אֶתֶּן לָךְ... וְנִתַּתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שְׁמַע לְשַׁפֵּט אֶת עַמְּךָ לְהִבִּין בֵּין טוֹב לְרַע... הִנֵּה עֲשִׂיתִי כְּדְבָרֶיךָ הִנֵּה נִתַּתִּי לָךְ לֵב חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כְּמוֹךָ לֹא הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִקּוּם כְּמוֹךָ... וַיִּבְאוּ מִכָּל הָעַמִּים לְשַׁמַּע אֶת חֲכַמַת שְׁלֹמֹה".

מַעֲתָה יֹאִירוּ עֵינֵינוּ לְהִבִּין מָה גֵרַם לְשְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ לְחַשׁוֹב שְׁלֵא יִכְשַׁל. שְׁכֵן, שְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (סוֹטָה ג'): "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, אֵלָא אִם כּוֹן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת".

הַבִּיאור הוּא עַל-פִּי מֵאֲמַר הַגְּמָרָא (תְּמִיד ל"ב): "אֵיזָהוּ חָכָם? הַרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד". נִמְצָא לְפִי זֶה, שְׁכַל זְמַן שֶׁהָאָדָם הוּא חָכָם לֵב, לְרֵאוֹת בְּעֵינֵי רוּחוֹ אֶת הַנּוֹלָד, אֵין הוּא חוּטָא, שֶׁהָרִי הוּא רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד, שְׁמַכָּל הַתְּאוֹת לֹא יִשְׂאֵר בִּידוֹ כְּלוּם... זֹאת וְעוֹד, הָרִי הוּא עֲתִיד לְקַבֵּל עוֹנֵשׁ קָשָׁה עַל כָּל עוֹנוֹתָיו. אוּלָם, מֵאַחַר שְׁנִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וְנִסְתַּלְקָה הַחֲכָמָה, לְכֵן הוּא עוֹבֵר עֲבִירָה כִּי אֵינוֹ מְסַתְּבֵל עַל הָעֲתִיד.

לְכֵן, כְּאֲשֶׁר רָאָה שְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ, שֶׁהַקְּב"ה שָׁנָה בְּמַצּוֹת הַמְּלֶךְ לְגָלוֹת אֶת טַעֲמֵי הַמַּצּוֹת מָה שְׁלֵא עֲשָׂה בְּשָׂאֵר הַמַּצּוֹת, שְׁפֵט מְזָה שֶׁהַקְּב"ה גָּלָה לְמֶלֶךְ אֶת טַעֲם הָאִיסוּר "לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים", כְּדֵי שְׁלֵא יִסּוּר אֶת לְבָבוֹ, וְכֵן שְׁלֵא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים, כְּדֵי שְׁלֵא יֵשִׁיב לְמַצְרַיִם, הוּא כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ בְּכֵן, שְׁאִם יִקּוּם מְלֶךְ כְּזֶה שְׁיִדַּע בְּבִירוֹר שְׁלֵא יִסּוּר לְבָב מִמַּצּוֹת ה', הָרִי הוּא אֵינוֹ נִכְלָל בְּ"לֹא תַעֲשֶׂה" אֵלוֹ ("רַק לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים... וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים").

וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְהַקְּב"ה בְּכַבּוֹדוֹ וּבְעֶצְמוֹ הַבְּטִיחַ לְשְׁלֹמֹה הַמְּלֶךְ: "הִנֵּה נִתַּתִּי לָךְ לֵב חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כְּמוֹךָ לֹא הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִקּוּם כְּמוֹךָ". הָרִי בְּרוּר הוּא, שְׁלֵא יִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. לְכֵן, בְּסוּמְכוֹ עַל הַבְּטָחַת ה', שְׁנַתֵּן לוֹ "לֵב חָכָם וְנָבוֹן", שְׁלֵא הָיָה וְלֹא יִהְיֶה כְּמוֹהוֹ "אָמַר שְׁלֹמֹה: 'אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֶסוּר'".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עוֹד מָה שְׁשִׁינוּ בְּגִמְרָא (שְׁבִיט נו'): "אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בְּרַ נַחֲמָנִי, אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: כָּל הָאוֹמֵר שְׁלֹמֹה חָטָא - אֵינוֹ אֵלָא טוּעָה... אֵלָא מָה אֲנִי מְקַיֵּם (שֵׁם) 'וַיְהִי לָעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה, נָשְׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ?... הֲכִי קָאֲמַר: 'וַיְהִי לָעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה - נָשְׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ', לְלַכַּת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְלֹא הִלְךְ... וְהַכְּתִיב (שֵׁם א', יא') 'וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי ה'?' אֵלָא מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לוֹ לְמַחוֹת בְּנִשְׂיו, וְלֹא מִיחָה,

מעלה עליו הכתוב כאילו חטא".

נמצאנו למדים, כי שלמה המלך עצמו אמנם לא חטא, כי היה לו לב חכם לראות את הנולד, אולם הוא לא הבין כי מה שכתוב: "ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו", כלול גם בזה שריבוי הנשים יגרום לו שלא ימחה במעשיהן הרעים, ועל-ידי כך יעלה עליו הכתוב כאילו הוא חטא...

מעשה יאירו עינינו להבין את פונתו של רשב"י, שאמר "נח לו לשלמה, שיהא גורף ביבין (=מנקה בורות טינופת) משלא נכתב עליו המקרא הזה (ש"נשיו הטו את לבבו") - הינו "נשיו הטו את לבבו". כי מה שלא מחה שלמה בנשיו, הוא משום שלא רצה להתקרב למעשיהן הרעים, כדי שלא להתלכלך בהם. והרי זה כאדם שמסרב לגרוף את הרפש של הביבים, כדי שלא יתלכלך. על-כך אמר רשב"י: "נח לו לשלמה, שיהא גורף ביבין", שהיה כן מתלכלך בניקוי הרפש של עונות בביתו, כדי שלא יהיה כתוב עליו "נשיו הטו את לבבו", משום שלא מחה במעשיהן הרעים.

אולם, עדין מוטלת עלינו חובת הביאור, איך הסתובב ששלמה המלך מכשול כזה, שלא מחה בנשיו? נראה לבאר ענין זה על-פי מה שמבואר בגמרא (עבודה זרה ד'): "אמר רבי יוחנן, משום רבי שמעון בן יוחאי: לא היה דוד ראוי לאותו מעשה (של בת שבע)... דכתיב (=שקרי אמר דוד) (תהילים קט'): 'ולבי חלל בקרבי' (=שכבשתי והכנעתי את היצר הרע)... (אולם הקב"ה סבב כך שדוד נכשל בחטא בת שבע, כדי לומר) שאם חטא יחיד, אומרים לו: כלך (=לך) אצל יחיד (=דוד) שעשה תשובה... והינו דרבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: מאי דכתיב (שמואל ב' כג', א') 'נאם דוד בן ישי, ונאם הגבר הוקם עלי' - שהקים עלה של תשובה".

והנה, שואלת הגמרא: "מפני מה בדוד נאמרה שכיבה, וביואב נאמרה בו מיתה?", כפי שכתוב במלכים (א', כא'): "כי שכב דוד עם אבתיו וכי מת יואב שר הצבא". ועונה שם הגמרא: מפני ש"דוד הניח בן כמותו", שהולך בדרך ה', ועל-כן נאמרה עליו "שכיבה" ולא "מיתה". אבל "יואב, שלא הניח בן כמותו, נאמרה בו מיתה".

וזהו שמבואר במדרש (שיר השירים רבה א' ו'): "שלמה מלך בן מלך, חכם בן חכם, צדיק בן צדיק... את מוצא כל מה שכתוב בזה כתוב בזה: דוד מלך ארבעים שנה, וזה מלך ארבעים שנה. דוד מלך על ישראל ויהודה... אביו מלך מסוף העולם ועד סופו, וזה מלך מסוף העולם ועד סופו... מה אביו נמחל לו על כל עונותיו, שנאמר (שמואל ב' יב, יג) 'גם ה' העביר חטאתך לא תמות' - אף זה פיוצא בו (=בשלמה מלך), ולא עוד, אלא ששרתה עליו רוח הקדש, ואמר שלשה ספרים: משלי, קהלת, ושיר השירים".

הנה כי כן, כמו שמצינו אצל דוד המלך, שלא נכשל בחטא מצד עצמו, כי אם להורות תשובה ליחיד. בן שלמה בנו, שהיה כמותו, לא נכשל במצות המלך, רק כדי להורות לישראל, שלא להיכשל בטעמי המצות, אלא לקיים הכל באמונה פשוטה, בלי שום התחכמות. לכן, כמו שאמרו חז"ל (שמות נו'): "כל האומר דוד חטא - אינו, אלא טועה". שכן, שניהם היו צדיקים גדולים, ומה שנכשלו היה רק כדי להורות דרכי ה' לישראל.

מעשה, יומתק להבין מה שהסמיך הקב"ה בפרשתנו לאחר פרשת המלך את "מצות עשה" (יח', יג'): "תמים תהיה עם ה' אלהיך". לפי האמור יש לומר, שבא ענין זה ללמדנו לקח נשגב, שחייבים אנו ללמוד מפרשת המלך, שהזכיר הכתוב את טעמי המצות, ושלמה המלך, גדול עולם, נכשל בהם. ומזה נשכיל להבין, שצריך לעבוד את ה' בתמימות, בלי שום התחכמויות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"צעקתי שמע ישראל, ונסחפתי..."

בדצמבר 2004, שרה ושבתי מגיר מתל אביב, יצאו "לחגוג" בחופים הקסומים של תאילנד את יום הנישואין שלהם. השנים יצאו לשוייט, ונהנו מהנוף המרשים של חופי תאילנד. לפתע... הבינו שמשהו קורה. "פתאום הבחנתי שהים מבועב, ויוצאים ממנו אדים. הרגשתי כמו פיוץ בתוך הים!".

הם לא הספיקו להגיע רחוק... שרה הבחינה שבעלה שבתאי עומד בפה פעור, "כמו בהלם". גל צונאמי ענק הסתער על החוף, והפריד את שרה, שאינה יודע לשחות, מבעלה. "לא פחדתי", שחזרה. "אפילו צחקתי. היה לי שקט נפשי, שאני לא יודעת מאיפה הוא הגיע. לקחתי אור, וירדתי למצולות, כשאני צועקת שמע ישראל! לא יודעת מאיפה זה בא. אנשים מסביבי ספרו ששמעו אותי צועקת: 'יהודים תצעקו שמע ישראל! המשכתי להתגלגל, והיתה לי הרגשה של ריחוף בין עננים...".

בלי שום שליטה, גופה של שרה הטלטל בין הגלים, כשמדי פעם היא מצליחה לנשום. לאחר סבל שלא ניתן למדוד, סירת דיגים הבחינה בשרה, וחלצה אותה. נס נוסף התרחש לה ב"ים המוות", כשגלתה שגם בעלה שרד את האסון. "ראיתי אותו. הוא פצוע. היד מרוסקת, אבל חי", ספרה. למזלו, בעלה לא נסחף ללב ים. גזע במבוק בו נאחז הציל את חייו...

שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון

ס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רָגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" ❗ כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:28

עֲרַשׁ"ק ו' אֵלוֹל תִּשְׁע"ט (6.9.19) bnei-zion.com ר"ת 20:14 יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 19:35

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלוֹן בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

אֵלוֹל - חֲדָשׁ הַרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" להר"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת מְצָאוּ רִמּוֹז לְחֲדָשׁ אֵלוֹל בְּפִסּוּק שְׁאֵמֵר יַעֲקֹב אֲבִינוּ לַעֲשׂוֹ הַרְשָׁע, לְפָנֵי פְּרִדְתָּם (בראשית לג, יד):
 "וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאֵטִי לְרַגְלֵי הַמְּלֶאכָה אֲשֶׁר לְפָנָי, עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדָנִי שְׁעִירָה". שָׁכַן, רֵאשִׁי תִיבוֹת
 שֶׁל "וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאֵטִי לְרַגְלֵי", הוּא "אֵלוֹל".

חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים עַל רִמּוֹז זֶה, שְׁאִין לָנוּ אִפְשָׁרוֹת לְתַקֵּן בְּבֵת-אֶחָת אֶת כָּל הַפְּגָמִים, וְלִבְנוֹת
 בְּבֵת-אֶחָת אֶת כָּל מָה שְׁנִהַרְס בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה כְּלָה - אֲלֵא צְרִיכִים אָנוּ זְמַן שֶׁל כָּל חֲדָשׁ אֵלוֹל, כְּדֵי לְשׁוּב אֶל
 ה' יִתְבַּרֵךְ, וְלִתְקַן אֶת הַמַּעֲשִׂים. וְכֵן זֹאת כְּדֵי לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לִימֵי הַדִּין, שֶׁהֵם: רֵאשׁ הַשָּׁנָה, עֲשָׂרַת יְמֵי
 תְּשׁוּבָה, וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, שֶׁבָּהֶם כִּידוּעַ, כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנֵי ה' כְּבָנֵי מְרוֹן(=אֶחָד-אֶחָד).

וְלָכֵן "וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאֵטִי לְרַגְלֵי הַמְּלֶאכָה אֲשֶׁר לְפָנָי" ("הַמְּלֶאכָה" - הַכְּנָה לְעִבּוּדֵת ה' בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 וּבִיּוֹם הַכִּיפּוּרִים), כְּדֵי שְׁאוּכַל לְתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים - "עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדָנִי שְׁעִירָה" - בְּגֵאוֹלָה
 הַעֲתִידָה, (כְּמוֹ שְׁכָתוּב (עוֹבְדִיָה א' כ"א): "וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט אֶת הָרַע עֲשׂוּ...") כִּי גְדוֹלָה
 תְּשׁוּבָה, שְׁמִקְרַבֶּת(=כִּיּוֹן שֶׁהִיא מְקַרְבֶּת) אֶת הַגְּאוֹלָה.

וְצְרִיכִים אָנוּ לְהִבְיֵן, מִדּוּעַ נִרְמַז חֲדָשׁ אֵלוֹל בְּדַבְּרִים אֵלוּ, שְׁדַבֵּר יַעֲקֹב אֲבִינוּ ע"ה לַעֲשׂוֹ הַרְשָׁע בְּשַׁעָה
 שְׁנִפְרְדוּ, אַחֲרֵי שְׁפִיטוֹ יַעֲקֹב בְּדוֹרוֹן? **אוֹמֵר** עַל-כֵּן ה' "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", עַל-פִּי הַזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ (חֲבִי ע"ה): יַעֲקֹב
 וְעָשׂו חִלְקוּ בִּינֵיהֶם אֶת חוֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה. יַעֲקֹב אֲבִינוּ לָקַח לְחִלְקוֹ אֶת הַחֲדָשִׁים נִיסוֹ, אִזְרָה, סִיּוֹן. וְאֵילוּ
 לַעֲשׂו הָיָה מְגִיעַ לְקַבֵּל אֶת הַחֲדָשִׁים תְּמוּזָה, אֲב, אֵלוֹל. וְהָיָה עָשׂו הַרְשָׁע שְׁמַח עַל שְׂזָכָה שְׁחֲדָשׁ אֵלוֹל נִפְל
 בְּחִלְקוֹ, שָׁכַן, כֵּן יוֹכַל הוּא לְמַנוֹעַ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְפָנֵי יְמֵי הַדִּין. אֲךָ יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׁחָשׁ
 בְּדַבֵּר, נִלְחַם עִם עָשׂו הַרְשָׁע, וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת חֲדָשׁ זֶה - אֵלוֹל - כְּדֵי שְׁיִוָּכְלוּ בְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְחִזּוֹר
 בְּתְשׁוּבָה אֶל אֲבֵיהֶם שְׁבִשְׁמִים לְפָנֵי יוֹם הַדִּין.

וּבְאֵמַת, לֹא נִשְׁאַר לַעֲשׂו הַרְשָׁע, כִּי אִם הַחֲדָשִׁים אֲב וְתְמוּזָה, שְׁבָהֶם נִחְרְבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית
 מִקְדָּשֵׁנוּ.

וְעַל-כֵּן רִמּוֹז הַפִּסּוּק בְּפְרֻשַׁת "כִּי תִצְאָה": "וּבִכְתָּהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יִרְחַח(=חֲדָשׁ) יָמִים" - וּבְאֵר הַזֹּהַר
 הַקְּדוֹשׁ: "דָּא הוּא יִרְחַא דְאֵלוֹל"(=זֶהוּ חֲדָשׁ אֵלוֹל). שָׁכַן "אֲבִיהָ" - זֶהוּ אֲבִינוּ שְׁבִשְׁמִים, וְ"אִמָּהּ" - זֹהִי
 הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה. וּמִכָּאן, שְׁצְרִיכִים אָנוּ בְּחֲדָשׁ זֶה לְבַכּוֹת וְלְשׁוּב אֶל ה' עַל מָה שְׁחֲטָאנוּ לוֹ בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה,
 וְלִתְקַן אֶת אֲשֶׁר פְּגַמְנוּ בְּשְׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה - אִם הַבְּנִים.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר בְּעַל הַפְּלֵא"ה, עַל הַכְּתוּב בְּמִשְׁנָה (כְּתוּבוֹת נז"ז): "נוֹתְנִים לְבִתּוֹלָה שְׁנַיִם-עָשָׂר חֲדָשִׁים" -
 כְּלוּמֵר, נוֹתְנִים לְחֲדָשׁ אֵלוֹל, שְׁמָזְלוּ בְּתוֹלָה, לְתַקֵּן אֶת כָּל שְׁנַיִם-עָשָׂר הַחֲדָשׁ שֶׁל הַשָּׁנָה, וְלָכֵן אִם יִשְׂרָאֵל
 מְתַקְנִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם בְּחֲדָשׁ אֵלוֹל - נִחְשָׁב לָהֶם כְּאֵילוּ הָיוּ צְדִיקִים וְטוֹבִים כָּל יְבִי(=12) חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה.

וְזֶהוּ שְׁאֵמֵרוּ חֲז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה י"ז): "שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשָׁנָה - חֲשׁוּבִים שָׁנָה" - כְּלוּמֵר, שְׁלֹשִׁים הַיָּמִים
 הַמִּיּוֹחָדִים בְּשָׁנָה, יְמֵי חֲדָשׁ אֵלוֹל, אִם עוֹשִׂים בָּהֶם תְּשׁוּבָה, "חֲשׁוּבִים שָׁנָה" - כְּאֵילוּ הָיָה הָאָדָם צְדִיק
 כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה. וְזֶהוּ הַחֲסֵד הַגְּדוֹל שְׁעָשָׂה הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּתְּנוּ לָנוּ אֶת חֲדָשׁ אֵלוֹל, חֲדָשׁ הַרַחֲמִים
 וְהַסְּלִיחוֹת, לֹא רַק לַעֲשׂוֹת בּוֹ תְּשׁוּבָה, אֲלֵא גַם לְתַקֵּן לְמַפְרַע אֶת כָּל הַחֲטָאִים שְׁעָשִׂינוּ כָּל הַשָּׁנָה.

"כְּדָלִים וּכְרָשִׁים דְּפָקְנוּ דְלִתִּיד" (מתוך תְּפִילַת הַסְּלִיחוֹת)

שׁוּב אָנוּ שׁוֹמְעִים כְּמִידָה שָׁנָה בְּשָׁנָה אֶת קוֹל הַשׁוֹפָר, קוֹל הַמְּכַרִּיז וְזוֹעֵק בְּאֲזָנֵינוּ: "חֲדָשׁ אֵלוֹל הַגִּיעַ", וּפְחַד
 וְרַעְדָה אוֹחֲזִים בָּנוּ, בְּזוֹכְרֵנוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂינוּ בְּמִשְׁךְ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה! שְׁהָרִי הוֹלֵךְ קָרֵב וּמְגִיעַ רֵאשׁ הַשָּׁנָה - יוֹם
 הַדִּין - יוֹם בּוֹ הַקַּב"ה, מְלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּי הַמִּשְׁפָּט, וְכֵן בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבָנֵי
 מְרוֹן(=אֶחָד-אֶחָד). אִם כֵּן, מָה נַעֲשֶׂה אָנוּ? אֲנֵא נִלְךְ?

לָכֵן צְרִיכִים אָנוּ לַעֲשׂוֹת חֲשָׁבוֹן נֶפֶשׁ אִמִּיתִי עַל הַמְּצָב הַרוּחָנִי שָׁבוּ אָנוּ נִמְצָאִים, וּמוֹטְלָת עֲלֵינוּ הַחוּבָה לְחִזּוֹר
 בְּתְשׁוּבָה לְאֲבִינוּ שְׁבִשְׁמִים, כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת כָּל מָה שְׁפַגְמְנוּ בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה - הֵן בְּמַחְשָׁבָה, הֵן בְּדִבּוּר, וְהֵן בְּמַעֲשֶׂה.
וְעַל כֵּן, אוֹמֵר כ"ק מְרוֹן הָאֲדַמּוּ"ר מֵהַר"ד מְבַעֲלָזָא, צְרִיכִים לְדַעַת מָהִי הַתְּשׁוּבָה הָאִמִּיתִית. שְׁהָרִי בְּסְלִיחוֹת
 אָנוּ אוֹמְרִים לֵה' יִתְבַּרֵךְ "כְּדָלִים וּכְרָשִׁים דְּפָקְנוּ דְלִתִּיד" - אֲךָ גַם עֲנִי, הַדּוֹפֵק עַל דְּלֵת הָעֵשִׂיר, כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ
 נְדָבָה, צְרִיךְ לְדַעַת כִּיצַד לְדַפּוֹק - כִּי אִם יְדַפּוֹק בְּחוֹזְקָה וְיִפְרֹץ אֶת הַדְּלֵת בְּעִזּוֹת-מִצָּח, וְדָאֵי שְׁיִגְרָשְׁהוּ הָעֵשִׂיר
 מִשֶּׁם בְּבוּשַׁת פָּנִים, וְאוֹתוֹ עֲנִי לֹא יִקַּבֵּל כְּלוּם...

והנה, אומר כ"ק מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא, בחדש זה אנו אומרים סליחות, תוקעים בשופר, ועושים⁴ וידוי כשאנו מכים במרץ על לוח לבנו, "וזהו עיקר" לשמים "סלח לנו אבינו כי חטאנו", ואולם צריכים אנו לדעת שכל הדברים האלה אינם מטרה. הם אינם יכולים למרק ולכפר את עונותינו, אלא הם רק אמצעי כדי לעורר אותנו לפתוח את לב האבן הסגור בקרבנו, בכדי שנוכל להתחרט על העבר מעומקא דלבא (=מעמק הלב), ולקבל על עצמנו קבלה להבא - ללכת בלב שלם בדרכי ה' יתברך.

הדבר יובן על-ידי משל שהביא האדמו"ר, על כפרי תמים אחד, שבא פעם לעיר, וראה שם שריפה גדולה, ואיש שמפה על תף ורץ וסובב בכל העיר (כדי להזעיק את האנשים לכבות את השריפה). שאל אותו הכפרי התמים: מדוע אתה מכה בתף? השיב לו בן העיר: הלא יצאה אש תבערה בעיר, והיא מכלה בית אחר בית, וצריכים אנו לכבותה - ולכן אני מכה בתף!

אותו כפרי תמים חזר לביתו, ולימים פרצה אש באחד מבתי הכפר. מיד לקח הוא תף, והחל לתופף עליו במרץ, בחושבו שהאש תכבה מיד, שהרי כך אמר לו בן העיר. אולם ברור שלא כך היה. תושבי הכפר, שלא הבינו למה הוא מכה בתף, נשארו בבתיהם, ובינתיים כלתה האש את רוב בתי הכפר.

הלך אותו כפרי אל בן העיר, כדי להתלונן לפניו: הלא גם אני לקחתי תף ותופפתי עליו בחוזקה, כמוך, ומדוע לא כבתה האש בכפר שלי? ענה לו בן העיר: שוטה שבעולם! ההפאה, לכשעצמה, על התף, איננה יכולה לכבות את האש, אפילו אם תכה יומם ולילה - אלא היא רק אמצעי כדי שישמעו האנשים שיש שריפה, ויבואו במהירות לכבותה.

והנמשל מובן מאילו. תכלית תקיעת השופר ואמירת הוידוי היא כדי להביא את האדם לידי כך שישפוך האדם דמעות ויתחרט על עונותיו, וישוב מדרכו הרעה. אבל, אם אין הוא חוזר בתשובה אמיתית, אלא ממשיך בדרכיו הנלוזות - אפילו אם הוא יכה בוידוי, "ויתופף" על לוח לבו כל היום - לא יתכפרו לו עונותיו...

"ושמרת לעשות ככל אשר יורוך"

בפרשת השבוע אנו מצוים לשמוע לדברי חכמים, בפתוב: "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך". סיפורים רבים כבר נכתבו על כוחה של האמונה בבורא עולם, והמצוה לשמוע לדברי חכמים, דור דור ודורשיו, וכפי שנקאמר בפרשה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

הגאון הצדיק רבי דוד אבוהצירא שליט"א מספר בענין זה סיפור מדהים על אביו (כפי שמופיע בספר "אביר יעקב", ומצוטט בספר "הנני בידך"):

יהודים, שעמדו לעלות לארץ ישראל, היו נוהגים לסור, טרם צאתם מארץ מולדתם, לביתו של רבי מאיר אבוהצירא זצוק"ל. לא קלה היתה העליה לארץ הקודש. חששות ודאגות העיקרו על רבים מן האנשים, בעומדם לעשות את הצעד הגדול הזה. רבי מאיר היה מרגיעם ומעודדם, עד שיצאו לדרך מחוזקים.

יום אחד הגיע יהודי אל רבי מאיר. האיש בקש להיפרד, אך החל לבכות בבכי מר. רבי מאיר בקש להבין, על מה ולמה הבכי?

"הן נבער מדעת אני", הוא הסביר. "מהיכן אתפרינס בארץ הקודש, אשר בה כלם מלומדים ויודעים קרוא וכתוב?".

הרגיעו רבי מאיר, ואמר: "הבורא יתברך זן ומפרינס לכל, ומתקן מחיה ומזון לכל בריותיו, אשר ברא ברחמי וברוב חסדיו. מי שיודע קרוא וכתוב, מזמן לו הבורא פרינסה, שתובעת ידיעת קרוא וכתוב. ומי שאינו יודע קרוא וכתוב - יזמן לו פרינסה שאינה מצריכה ידיעת קרוא וכתוב".

אורו פני האיש, ובשמחה גדולה ספר לכל מכריו וידידיו על הברכה שקבל. ועוד הוסיף ואמר, שכבר אין בלבו שום דאגה כלל. עלה האיש ארצה, והתישב בקרית אטא. בנו התקבל לעבודה בקרית רפא"ל, הרשות לפיתוח אמצעי לחימה, והיה לעוזרו של אחד מבכירי מהנדסי הטילים.

יום אחד שוחח המהנדס עם עוזרו על בעיה קטנה, אך מציקה: ערימות של תוכניות סודיות מצטברות במשרדהם, ומפאת הוראות הבטיחות החמורות - אסור להשליכן לאשפה. המגירות מתפקעות מרוב נגרות, המדפים עומדים לקרוס - מה עושים?

"צריך להביא אדם, שאינו יודע קרוא וכתוב" - אמר העוזר - "והוא ישמיד את התוכניות".

"היכן נמצא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב?", תהה המהנדס. "אני מכיר אדם כזה - אבי!".

בדקו ומצאו, שאכן האב אינו יודע פיצד להחזיק עיתון, וכן ראו שאדם ישר והגון הוא. קבלוהו, אפוא, לעבודה. העמידו לרשותו משרד, ומבקר עד ערב עמד והשמיד תוכניות סודיות, וקבל משכורת נאה.

שלשים שנה חלפו, והוא יצא לגמלאות. העניקו לו פרינסה נאה ופיצויי פרישה, ושלחוהו לביתו. האיש לא היה מרוצה מהפרישה שנכתפה עליו. בא, אפוא, אל בנו של רבי מאיר, רבי דוד חי אבוהצירא, וקבל: "מורנו ורבינו! אביכם הבטיח לי פרינסה לכל החיים, ועכשיו פטרוני מעבודתי!". אמנם, תשובתו היתה לצידו. שכן, הפרינסה הנכבדת שקבל, אף היא בגדר פרינסה הגונה, אך רבי דוד חי הבטיח לו: "אל דאגה! אם אבי הבטיח - דברו לא ישוב ריקם!".

לא ארכו הימים, ומן המפעל פנו אל האיש שישוב לעבודתו, מאחר ולא הצליחו למצוא תחליף בור כמוהו, והמשרדים כבר מתפקעים מרוב נגרות. שב האיש לעבודתו, והמשיך להתפרינס מאי ידיעת קרוא וכתוב...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרה)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:28**

ערש"ק ו' אלו תשע"ט (17.8.19) **beni-zion.com** ר"ת 20:14 **יציאת השבת: 19:35**

הַפְּטָרָה: "אַנְכִי אֲנַכִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורף הלבב ילך וישב לביתו" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורף הלבב ילך וישב לביתו", מביא רש"י מה ששנינו במשנה (סוטה מד'): "רבי עקיבא אומר: 'הירא ורף הלבב' – כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה. רבי יוסי הגלילי אומר: 'הירא ורף הלבב' – זהו המתירא מן העבירות שבידו".

בגמרא (שם מד') אומר רבי יוסי הגלילי: "הירא מעבירות שבידו, כמו זה הסח(=מדבר) ומפסיק בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש, שאז עבירה היא בידו, וחוזר עליה מעורכי המלחמה" (=מאלו שיוצאים למלחמה).

וצריכים אנו להבין ענין זה. הלא בתורה הקדושה ישנן רמ"ח מצוות "עשה" ושם"ה מצוות "לא תעשה". אם כן, מה ראו חז"ל לבחור מכל תרי"ג המצוות דוקא עבירה זו, של הסח(=מדבר) בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש?

תחילה, נקדים להביא מה שברך משה רבנו לפני פטירתו את שבט גד (דברים לג, כ'): "ולגד אמר ברוך מרחיב גד כלביא שכן וטרף זרוע אף קדקד". ופרש רש"י: "וטרף זרוע אף קדקד' הרוגיהם היו ניכרין, (שהיו בני שבט גד) חותכים הראש עם הזרוע במכה אחת".

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, אמת שבני גד היו גיבורים, והלכו בראש המחנה לכבוש את הארץ. אולם, מדוע צריכה התורה לפרט את גבורתם זו דוקא בכך ש"וטרף זרוע אף קדקד"?

נראה לבאר ענין זה על-פי מה שכתב הרא"ש בהלכות קטנות (הלכות תפילין סימן טו'): "תניא, שח בין תפילה לתפילה(=המדבר בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש) – עבירה היא בידו, וחוזר עליה מעורכי המלחמה, (מכיון) שעל שם קיום מצוות תפילין ותיקונן יתקיים באנשי המלחמה וטרף זרוע אף קדקד".

נמצאנו למדים מכאן, שבני גד זכו שנתקיים בהם וטרף זרוע אף קדקד" בזכות שקימו פדת וכדין את מצוות תפילין של יד על הזרוע, ואת מצוות תפילין של ראש על הקודקוד – בלי שום הפסק ביניהן.

וכן כתב רבנו בחיי (מטות): "וכן ביהושע כתיב (יהושע ו') 'והחלוץ עובר לפניהם'. ודרשו רז"ל: אלו בני גד ובני ראובן, שקימו תנאם, פי היו בוטחים בגבורתם וכחם בזכות המצוה שבדים. וכענין שדרשו רז"ל (דברים לג'): 'וטרף זרוע' – בזכות תפילין שפורוע, 'אף קדקד' – בזכות תפילין שבראש".

אלא, שעתה מוטלת עלינו החובה להבין ולהשפיל, מדוע באמת חשוב ענין זה, שלא להפסיק בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש? (עד כדי כך הדבר בא לידי ביטוי בפועל, בגבורתם של בני גד, שהיו חותכים את ראש האויב עם הזרוע במכה אחת).

תחילה, נקדים להביא מה ששנינו בגמרא, שצריך להקדים תפילין של יד לתפילין של ראש, כמו שכתוב (מנחות ל'): "תנא: כשהוא מניח – מניח של יד, ואחר-כך מניח של ראש... דכתיב(=שכן כתוב): 'וקשרתם לאות על ידך'. והדר(=ואחר-כך כתוב) 'והיו לטטפת בין עיניך'".

עוד ראוי להתבונן במה שמבואר בגמרא (קידושין לה, מכות יא'), שהקב"ה השוה את כל התורה למצוות תפילין, כמו שכתוב בפרשת בא (שמות יג, ט'): "והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך". הנה, נמצאנו למדים, שמצוות התפילין היא יסוד לכל התורה כולה. לכן צריכים אנו ביאור על-כך.

ידוע מה שבחר הקב"ה לפתוח ולסיום את התורה באותיות **ל"ב**. (סיומה של התורה הוא באות ל' של "ישראל", ופתיחת התורה הוא באות ב' של "בראשית"). כדי לומר לך, שתכלית לימוד ועסק התורה כלה, מתחילתה ועד סופה, היא שלא תישאר התורה בראש – אלא תרד למטה, כדי להשפיע על **הלב** להכניע את שאר האיברים לעבודתו יתברך.

ובאר ה"ארץ צבי" (כפי שהבאנו לעיל) ואמר, שתכלית עבודת האדם בעולם הזה היא, להשפיל במה ולהבין

מה המעשה הטוב שראוי לעשות, ומהו המעשה הרע שאין ראוי לעשותו. וכאשר ישכיל האדם במוחו ידיעה זו, יאיר השכל שבמוחו להשפיע על הלב ועל שאר האיברים שבגוף, שיעשו רק את המעשה הטוב, וימנעו מלעשות כל דבר רע (דהינו להשליט מח על הלב).

וצריך לדעת, שכל חפצו של היצר הוא להמית את האדם מיתה רוחנית, על-ידי שהוא מפריד בין המח שבראש לבין הלב. וזאת, כדי שלא יוכל המח להאיר משכלו ולהשפיע על הלב ועל שאר האיברים, שיעשו רק כדת התורה הקדושה. ולכן, הסגולה היא שהאדם יעמול בתורה הקדושה בשכל שבמח, ועל-ידי אור התורה שבמוחו יזכה להשליט את השכל על הרצון שבלב ועל שאר האיברים (כלי המעשה).

בדרך זו נעלה במסילה, לבאר מה שהשוה הקב"ה את כל התורה למצות התפילין. וזאת, על-פי מה שתקנו לנו חז"ל לומר לפני הנחת תפילין: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ברחילו. הנני מכון בהנחת תפילין לקיים מצות בוראי... להניח (תפילין) על היד... נגד הלב, לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו. ותפילין) על ראש נגד המח, (כדי) שהנשמה שבמח, עם שאר חושי וכוחותי, כלם יהיו משעבדים לעבודתו, יתברך שמו". נמצא לפי זה, שעל-ידי מצות תפילין על היד כנגד הלב, ועל הראש כנגד המח, מקדשים את התאות שבלב, ואת המחשבות שבמח.

מעתה, יאירו עינינו להבין את הטעם, שאסור להפסיק אפילו בשיחה קלה בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש. שהרי, כך היא דרכו של היצר הרע – לעשות ניתוק בין המח לבין הלב. וזאת, כדי שיחשוב האדם בלבו אפילו דברים המנוגדים להשגת התורה שבמוחו.

הנה כי כן, מטעם זה השוה הקב"ה את כל התורה לתפילין ("למען תהיה תורת ה' בפיך"). שכן, תכלית לימוד התורה היא, שישפיע המח על הלב, הכל לפי דעת התורה. ואכן, למדנו עתה, כי ענין זה נעשה על-ידי קיום מצות תפילין של יד ותפילין של ראש, בלי שום הפסק ביניהן כלל, כדי לקשור את המח עם הלב. ולכן נמצא, כי מצות תפילין היא יסוד לכל מצות התורה.

כיון שבאנו לידי כך, הרוחנו להבין מה שדרשו חז"ל בפרשתנו, על הכתוב "מי האיש הירא ורך הלבב": "הירא מעברות שבידו זה הסח(=מדבר) ומפסיק בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש". שכן, אם הוא מפסיק בין תפילין של יד, שהם כנגד הלב, לבין תפילין של ראש, שהם כנגד המח – הרי הוא גורם בכך, שהיצר הרע יעשה ניתוק בין המח לבין הלב, והרי זה שרש לכל העבירות שעושה האדם – כיון שאין לו את המח לשלוט על תאות לבו. ולכן, עדיף שאותו אדם ישאר בביתו, ולא יצא למלחמה, מחשש שלא יחזור ממנה, בגלל הניתוק שעשה בין מוחו ללבו, על-ידי שדבר בין תפילין של יד לבין תפילין של ראש.

"לא יומת על פי עד אחד"

הצדיק רבי שמואל משינובה מצא בפסוק זה רמז לדברי חז"ל (סוטה מב' א') שאף אם אין כל זכות לישראל מלבד זכות מצות "קריאת שמע", יכולים הם לנצח את אויביהם במלחמה.

הנה, המלה "עד" רומזת לפרשת "קריאת שמע" בכך שאותיות 'ע' ו-'ד' בתבות שבפסוק הראשון בה ("שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד") הן גדולות מתברותיהן.

לפי זה נוכל לדרש את הפסוק שלפנינו: בצאת יהודי למלחמה "לא יומת" בחרב שונאיו, אלא ינצח במלחמה, וזאת "על פי עד אחד", הינו בזכות שקורא בפיו קריאת שמע ומיחד את הבורא בעולמו.

מכאן נוכל ללמד שבמלים "שמע ישראל" מונח יסוד עצום: אמונתנו בקדוש ברוך הוא נובעת משמיעה ששומע בן מאביו ותלמיד מרבו, ולא מחקירה. ומכאן נוכל אף להטעים על דברי חז"ל "שמע ישראל" – הצלתכם במלחמה הנה דוקא בזכות שאמונתכם התמימה בקדוש ברוך הוא, נובעת משמיעה לבדה, ולא מחקירה ובדיקה.

מענין לצין את אשר העתיק הגאון רבי צבי הירש פרבר, תלמיד הגה"צ רבי איצלה בלזר מעתון הונגרי, שיצא לאור בעצומם של ימי מלחמת העולם הראשונה, ב-"ט בתמוז תרע"ו, מכתב בהול ששלח חיל נכרי מהחזית לרעינתו: "אנא בטובך! בקשי משכננו היהודי, חיים, שייסביר לנו את משמעות המלים "שמע ישראל". כי, בכל עת שכדורי מלחמה עפים מעל ראשינו, ואנשי הצבא נופלים כשבולים אחר הקוצר, אזי יתחילו אנשי הצבא היהודים לזעוק "שמע ישראל", ונצולים ממות לחיים. על-כן, מיד כשיסביר לך, הודיעי לי זאת, כדי שאם אקלע, חלילה, לסכנת מות, אנצל – בזכות מלים אלו (= "שמע ישראל") – ממות לחיים. שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רָגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:53**

ערש"ק ו' אָלוּל תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב, אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מְהִיר" (תהילים מה, ב') (לְחַדֵּשׁ אָלוּל)

אומרים חז"ל: כל המצוות והמעשים הטובים שהאדם מקים בעודו רשע, אינן עולות לרצון לפני ה' יתברך, ולא עוד, אלא שהוא, בעשיית המצוות, גותן פח לסיטרא אחרא (=כוחות הטומאה), והם חוטפים את המצוות הללו. שכן, שפע גדול של קדושה יורד מלמעלה כאשר האדם מקים מצוות, וכוחות הטומאה האלו יונקים משפע זה, ועל-ידי כך יש להם חיות, והם מתגברים עוד ועוד.

ואם כך, איך נדע אנו, הקטנים, מה לעשות? ואולי אנו בבחינת רשעים חלילה וחס, ומה נעשה?

ה' דרך פקודיך" אומר, כי העצה היעוצה לכל איש ישראל היא, שלפני כל עסק בתורה או לפני קיום מצוה שהוא רוצה לקיים, יהרהר בתשובה על כל מה שעשה בניגוד לרצונו של ה' יתברך, ועל-ידי כך הוא הופך מיד למדרגת צדיק. והראיה לכך היא, ששנינו בגמרא (קידושין מט'): "המקדש את האשה, על מנת (=באומרו לאשה) שאני (=שהוא) צדיק, אפילו (הוא) רשע גמור – מקודשת, שמא יהרהר בתשובה בדעתו".

הרי לנו ראיה, שלמרות שאדם הוא "רשע גמור", ועבר על הרבה עבירות שבתורה, עם כל זאת, ברגע שהוא מהרהר בתשובה (=מתחרט על העבר, ומקבל עליו להבא שלא לחזור על העבירות), הרי הוא במדרגת צדיק, וממילא יעלו כל המצוות והמעשים הטובים, שהוא מקים, לרחמים ולרצון לפני אדון הכל.

ה"ישמח משה", בספרו "תפילה למשה", מביא לנו עצה נוספת כדי שהחיצונים (=כוחות הטומאה) לא יחטפו לנו את המצוות: לפני כל קיום מצוה יאמר האדם "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתו...". אני מכון שכל המצוה שאני עושה, היא רק לה' יתברך, ולא לאף אחד אחר, חלילה. ועצם כונתו זו מרחיקה מיד את כוחות הטומאה, ומצוותו עולה לרצון לפני ה' יתברך.

ולכך התפון דוד המלך באומרו (תהילים מה, ב'): "רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב, אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ, לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מְהִיר". כאשר "רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב" – לבי רוצה לעשות מצוה ודבר טוב, אני אמנם חושש מהחיצונים שיחטפו חלילה את המצוות, לכן אני מקים: "אמר אני מעשי למלך" – אני מתנה תנאי, קדם למעשה, שכל המצוות הן מיוחדות רק למלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל-ידי זה: "לשוני עט סופר מהיר" – עלית המצוה היא במהירות, בלי שום עיכוב ומכשול.

והדבר דומה לאדם שהיה מביא מתנה למלך, והיה ירא (=מפחד) מלסטים ושודדים, העומדים בפרשת דרכים, שלא יחטפו ויגזלו ממנו את מתנת המלך. על-כן עשה עצה בנפשו, וצעק כל הדרך, והכריז בקול רם, שהוא נושא מתנה למלך, ועל-ידי כך לא העזו הלסטים לגשת אליו ולחטוף את המתנה, כי כל הנוגע במתנת המלך – אחת דתו להמית. והנמשל מובן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק"

בברכת" השיבה שופטינו" אנו מבקשים: "וְהִסַּר מִמֶּנּוּ יְגוֹן וְאֲנַחָה". ולכאורה יש להבין: מהי שיכוּתה של בקשה זו כאן?

ובאר הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א: במסכת שבת (קלט') מובא: "תנאי, רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדק בדיני ישראל שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל".

מעתה מתבארים הדברים היטב: כאשר נזכה שישונו שופטינו כבראשונה והם ישפטו בצדק, ממילא יסורו מאתנו היגון והאנחה שפאמור באים לעולם בשל חלשתם של דיני ישראל.

ה"ישמח ישראל" אומר, שבמימים אלה של חדש אלול, מתגלות ומאירות ביותר יג' מידות הרחמים של הקב"ה, ועל-כן צריכים אנו להשתדל בכל כוחנו, כדי לזכות ולעורר את יג' מידות הרחמים הללו עלינו, כדי שנזכה לצאת זכאים ביום הדין בראש השנה.

אם כן, נשאלת השאלה, איך יזכה האדם להמשיך(=לעורר) עליו את יג' מידות הרחמים?

ומשיב, שישתדל להידמות לה' יתברך. כמו שהקב"ה מתנהג עם ישראל ב-יג' מידות של רחמים (רחום וחנון, ארך אפים וכו'), כן צריך האדם לזכך את עצמו ולהתנהג עם חברו במידות רחמים אלו.

והנה, מפרש השל"ה הקדוש: "שפטים ושטרים תתן לך בכל שערך", והכונה במלים "בכל שערך" לשבעת השערים שבראש האדם: שתי העינים, שתי האזניים, שני נקבי החטם, והפה – סך הכל שבעה שערים, ועליהם צריך האדם למנות "שפטים ושטרים" – כדי לשמור על שערים אלו מפני חטא אשמה ורשע.

ומפרש ה"ישמח ישראל", שבמיוחד בימים אלה של חדש אלול, שכאמור יג' מידות הרחמים של הקב"ה מתגלות ומאירות בו, צריכים אנו להתנהג עם חברינו בשבעת השערים הללו במידת הרחמים – לראות, לשמוע ולדבר רק טוב על חברינו – ועל-ידי כך יתנהג עמנו ה' יתברך במידה כנגד מידה, ומשיך(=יעורר) עלינו בחדש זה את

יג' מידות הרחמים, כדי לזכות בדין בראש השנה, אמן כן יהי רצון!

"ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני,

דורשי רשומות מצאו רמז לחדש אלול בפסוק שאמר יעקב אבינו לעשו הרשע, לפני פרידתם (בראשית לג, יד): "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני, עד אשר אבא אל אדני שעירה". שכן, ראשי התיבות של "ואני אתנהלה לאטי לרגל", הוא "אלול".

חכמי ישראל אומרים על רמז זה, שאין לנו אפשרות לתקן בבת-אחת את כל הפגמים, ולבנות בבת-אחת את כל מה שנהרס במשך השנה כלה – אלא צריכים אנו זמן של כל חדש אלול, כדי לשוב אל ה' יתברך, ולתקן את המעשים. וכל זאת כדי לעשות הכנה לימי הדין, שהם: ראש השנה, עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים, שבהם כידוע, כל באי העולם עוברים לפני ה' כבני מרון(=אחד-אחד). ולכן "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני" ("המלאכה" – הכונה לעבודת ה' בראש השנה וביום הכיפורים), כדי שאוכל לתקן את כל הפגמים

"תמים תהיה עם ה' אלהיך"

בענין זה כותב רש"י: "התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות". דהיינו, צריך ללכת בתמימות עם ה', ולא כמו האנשים שלא פוסקים מלחקור ולחפור, ולא נותנים לעצמם מנוח בשאלות: מדוע? למה? איך?

על אנשים כאלו, שאינם מתנהגים בתמימות, היה הרה"ק בעל "חידושי הרי"ם" מגור זיע"א נוהג לומר משל: שר אחד היה לו סוס יקר מאד, אשר תמיד שמר אותו מפל משמר. יום אחד רכב עליו לעיר אחרת. הכניסו לאורו, ועל פתח האורו העמיד שומר, שישמור עליו שלא יגנבוהו. כדי שהשומר לא ירדם, יעץ לו השר שיתעמק במחשבות ובחקירות שונות ועמוקות הטורדות את האדם, ולא נותנות לו מנוח. באישון לילה קם השר ויצא אל השומר, ומצאו מתעמק במחשבותיו. "על מה אתה חושב?" שאל אותו השר. "אני מתעמק בקושיה העמוקה, מה קורה פשתוחבים מסמר בקיר...? וכי להיכן נעלם העץ שהיה מקודם במקום המסמר...?".

"יפה מאד" - אמר השר - "היטבת לחקור". עברו כמה שעות, ושוב יצא השר אל השומר, ושאלו: "נו, ועל מה אתה חושב עכשיו?". השיב לו השומר: "אני חושב וחוקר על הפלא הגדול, מה קורה כשאוכלים את הביגלה, להיכן נעלם החור...?". "נפלא" - אמר לו השר וחזר לישון. בעלות השחר מצא השר שוב את השומר טרוד במחשבותיו, ופנה אליו: "ועל מה אתה חושב עכשיו?". "אני חושב, איך יתכן דבר, שהאורו סגורה, ואני יושב ליד הפתח, טרוד במחשבותי, והסוס נעלם...?".

והנמשל פשוט מאד! כשהאדם עסוק בחקירותיו התפללות, בא היצר הרע, וגונב ממנו את שכלו הישר... שכן, מי שכל חייו תלויים בחקירות ובדיונים, במחשבות ובהרהורים, בספיקות ובקושיות, ידוע ידע היטב, כי ברבות הימים יעלמו ה"סוסים מאורותיו". דהיינו, השכל הישר יגנב ממנו...על-כן מצוה אותנו התורה הקדושה: "תמים תהיה עם ה' אלהיך". דהיינו, אל תחקור אחר העתידות, אלא עשה טוב ללא חשבונות, רדוף אחר החסד, פשוטו כמשמעו - שכן, רק אז יהיה לך טוב כל הימים...! שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלויל תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שום תשים עליך מלך... וכתב לו את משנה התורה הזאת" (יו', טו')

על הכתוב, "וְכָתַב לוֹ (=הַמֶּלֶךְ) אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת", מפרש רש"י, על-פי הגמרא (סנהדרין כא'): "את משנה התורה" – שתי ספרי תורות (מצוה המלך לכתוב): אחת שהיא מונחת בבית גנזיו, ואחת שנכנסת ויוצאת עמו". מקור הדברים בגמרא (סנהדרין כא'), שם נתקשו חז"ל על מה שצוותה התורה למלך לכתוב ספר תורה. שהרי, על כל אחד ואחד מישראל יש מצוה לכתוב ספר תורה, כפי שכתוב בפְּרַשְׁת "וַיִּלְךְ": "וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת".

וְתַרְצוּ חֲזוֹל, שְׁעַל הַמֶּלֶךְ יֵשׁ מִצְוָה לְכַתּוֹב שְׁנֵי סְפָרֵי תּוֹרָה: "אחת שיוצאת ונכנסת עמו, ואחת שמנחת לו בבית גנזיו".

והנה, מבואר בספרים הקדושים, שכאשר יש מצוה בתורה, שאי-אפשר לקיימה בזמן הזה, או מצוה שהיא רק לכהן או ללוי, או כמו בפְּרַשְׁתנו, שהמצוה היא רק על מלך ישראל – עם כל זאת, צריך כל אחד להשתדל לקיים את הלקח היוצא ממצוה זו.

וּכְפִי שְׁכָתַב הַמֶּלֶךְ הַמֵּאוֹר עֵינָיִם" (נח): "הנה ידוע כי התורה היא נצחית, ובכל אדם". וכן כתב ה"דגל מחנה אפרים", "כי התורה היא נצחית, וישנה (=וקיימת) בכל אדם ובכל זמן".

וְאִם כֵּן, וְהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית, מוּטָלָת עֲלֵינוּ הַחֻבָּה לְהַתְּבוֹנֵן עַל טְעָמֵי הַמִּצְוָה לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְכַתּוֹב שְׁנֵי תּוֹרֹת, כְּדֵי שְׁנִשְׁפִּיל לְהַבִּין אֵיךְ לְקַיֵּם מִצְוָה זוּ בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן. בְּפֶרֶט, שְׁלִפֵי הַמְּבֹאֵר בְּגִמְרָא (גיטין סב'), שְׁכָל תְּלָמִיד חָכֵם הוּא בְּבַחֲיַנַּת מֶלֶךְ, כְּפִי שְׁכָתוּב (משלי ח', טו'): "בֵּי מְלָכִים יִמְלְכוּ". עַל-כֵּן, בְּוֹדָאֵי שְׁאֲצַל תְּלָמִיד חָכֵם יֵשׁ עֲנִיָּן לְקַיֵּם מִצְוָה זוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְכַתּוֹב שְׁנֵי סְפָרֵי תּוֹרָה: "אחת שיוצאת ונכנסת עמו, ואחת שמנחת לו בבית גנזיו".

תְּחִלָּה נִקְדָּים מֶה שְׁאוּמְרִים חֲזוֹל בְּגִמְרָא, שְׁכָאֲשֶׁר חָלָה רַבְּנֵי הַקְּדוּשָׁה, רַבֵּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא, וְהַרְגִישׁ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן פְּטִירָתוֹ, צִוָּה לְקַרְוֹא לְבָנָיו הַגְּדוֹל, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, מִמְּלֵא מְקוֹמוֹ, וּמָסַר לוֹ אֶת דְּרָכֵי הַהִנְהָגָה שֶׁל חַכְמַיִם, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (כתובות קג'): "אָמַר לָהֶם: 'לְבָנֵי גְדוֹל אֲנִי צָרִיךְ'. נִכְנַס (בְּנוֹ) רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֶצְלוֹ, וּמָסַר לוֹ סְדְרֵי נְשִׂאוֹת. אָמַר לוֹ: 'בְּנֵי, נִהְיֵה נְשִׂאוֹתֶיךָ בְּרַמִּים, זֶרֶק מְרָה (=אימה) בְּתַלְמִידִים (=שֶׁתְּהִיָּה אִימָתְךָ עֲלֵיהֶם). אִינִי? (=הֵיטָבָה?) (וְהָרִי) וְהַכְּתִיב (תהילים טו'): 'אֶת יְרֵאֵי ה' יִכְבֹּד'. וְאָמַר מֶר: זֶה יְהוֹשֻׁפֵּט מֶלֶךְ יְהוּדָה, (שֶׁ)כְּשֶׁהִיָּה רוֹאֵה תְּלָמִיד חָכֵם, הֵיָה עוֹמֵד מִכֶּסֶּאוֹ וּמַחְבְּקוֹ וּמְנַשְׁקוֹ וְקוֹרֵא לוֹ 'רַבִּי, רַבִּי, מְרִי, מְרִי'. (מכאן, שְׁאֲפִילוֹ מֶלֶךְ הֵיָה מְכַבֵּד תְּלָמִידֵי חַכְמַיִם. לָכֵן שׁוֹאֲלֵת הַגְּמָרָא, כִּיצַד הוֹרָה רַבְּנֵי הַקְּדוּשָׁה לְבָנָיו לְזִרוֹק אִימָה בְּתַלְמִידִים?). (וּמַתְּרַצַּת הַגְּמָרָא) לֹא קִשְׂיָא. הָא – בְּצַנְעָא, הָא – בְּפְרָהֶסְיָא (=בְּרַבִּים)".

וּפְרַשׁ רִש"י: "בְּצַנְעָא – הֵיָה מְכַבֵּד כָּל אֶחָד וְאֶחָד. בְּפְרָהֶסְיָא – הִטִּיל עֲלֵיהֶם אִימָה, כְּדֵי לְהוֹדִיעַ נְשִׂאוֹתוֹ". נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְכָאן יְסוֹד גְּדוֹל בְּדְרָכֵי הַהִנְהָגָה שֶׁל מְנַהֵג בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוּא, שְׁצָרִיךְ שִׁתְּנֵהֵג בְּשְׁנֵי דְרָכִים סוּתְרוֹת – כָּל אַחַת בְּמְקוֹמָהּ וּבְזְמַנָּהּ: מִצַּד אֶחָד, הוּא צָרִיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּצַנְעָא, בְּעֲנָוָה וּבְשִׁפְלוּת-רוּחַ. אֶךְ, מִצַּד שְׁנֵי, בְּפְרָהֶסְיָא, כְּלָפֵי הַצִּיּוֹר הוּא צָרִיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּגְדֻלוּת, לְזִרוֹק פַּחַד וְאִימָה בְּתַלְמִידִים, כְּדֵי שְׁיִקְפִידוּ לְמֵלֵא אַחַר הוֹרָאוֹתָיו.

הַנְּהָגָה מְעִין זוֹ מְצָאוּ אֶצְל דּוֹד הַמֶּלֶךְ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם: בֵּינוּ לְבֵין הַקַּב"ה, הוּא הַבִּיעַ אֶת עֲנֻתָנוֹתָיו, בְּאוֹמְרוֹ (תהילים כב', ז'): "וְאֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם". וְכֵן כְּתוּב (שמואל ב', ז', יח'): "וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לְפָנֵי ה' וַיֹּאמֶר מִי אֲנֹכִי אֲדֹנָי ה' וּמִי בֵיתִי כִּי הִבִּיאַתְנִי עַד הַלֵּם".

אֲבָל, כְּאֲשֶׁר יֵצֵא דוֹד הַמֶּלֶךְ בְּרֵאשׁ הַמְּעַרְכָּה, לְמַלְחָמָה כְּנֶגֶד אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל, אָמַר (תהילים יח', לה'): "אֲרִדּוּף אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כָּלּוֹתֵם אֲמַחֲצֵם וְלֹא יִכְלוּ קוֹם יִפְלוּ תַחַת רַגְלֵי".

והנה, כאשר נתבונן בפרשתנו במצות מינוי מלך על ישראל, נבחין שגם כאן רמז הקב"ה על שתי ההנהגות הללו. הנה, מצד אחד כתוב: "שום תשים עליך מלך", ובגמרא פרושו (כתובות יז): "שום תשים עליך מלך" – שתהא אימתו עליך".

מצד שני, מזהירה התורה את המלך: "לבלתי רום ללבבו מאחיו". אם כן, כיצד ישלב גם אימה על ישראל, וגם "לבלתי רום ללבבו מאחיו"?

אך, לפי המבואר הכונה היא שבצנעה בינו ובין הקב"ה צריך המלך להתנהג בענוה. אך בפרהסייה, כלפי בני מלכותו, צריך הוא להטיל אימה, כדי שישמעו בקולו.

מעתה יומתק לנו להבין מה שצוה הקב"ה על המלך לכתוב "שתי ספרי תורות: אחת שהיא מונחת בבית גנזיו, ואחת שנכנסת ויוצאת עמו".

שכן, רמז לו הקב"ה על שתי ההנהגות של מלך ישראל: התורה שהיא "מונחת בבית גנזיו" רומזת על ההנהגה בינו לבין קונו, הקב"ה, שתהיה בשפלות ובענוה, "לבלתי רום ללבבו מאחיו...", וכפי שאמר דוד המלך "ואנכי תולעת ולא איש...". התורה השניה, "שנכנסת ויוצאת עמו", רומזת על ההנהגה כלפי בני מלכותו, שם הוא צריך להטיל אימה עליהם, כדי שיקימו את חוקיו. (על-פי ה"ישמח ישראל" ו"מעגלי צדק").

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"שום תשים עליך מלך...לא תוכל לתת עליך איש נכרי"

רמז לחובת הכונה בקריאת שמע נוכל ללמד מפסוק זה: "שום תשים עליך מלך", בשעת קבלת על מלכות שמים, וחלילה "לא תוכל לתת עליך איש נכרי", אל תעסיק את מחך במחשבות זרות, אלא בדברים היוצאים מפוך בלבד.

"שפטים ושטרם תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך"

בהקדמתו לסימן ס"ח הביא "המגן אברהם" בשם האר"י הקדוש, כי אין לשנות ממנהגי התפלה ונסחאותיה, משום שבשמים יש י"ב שערים לקבלת התפלות, ולכל אחד מי"ב השבטים יש שער מיוחד משלו שבו נכנסת התפלה הנאמרת לפי מנהגו. רמז לדברים הביא האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב מפסוק זה: סופי תבות הפסוק: "שפטים ושטרם תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך" הם בגימטריה **תקט"ו** בגימטריה של "תפלה". כשם שמנו שופטים לדון בשער של כל שבט ושבט (ראה רש"י ד"ה "לשבטיך"), כך צריך כל שבט לשמור על מנהג אבותיו בתפלה כדי שתכנס תפלתו בשער המיוחד לו ותתקבל ברחמים וברצון.

"מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו"

בבאור הפסוק הביא רש"י את דברי רבי יוסי הגלילי (סוטה מד) "הירא מעברות שפידו" ובשלחן ערוך מבאר שאף על עברה קלה חוזרים מהמלחמה, כפי שפסק בהלכות תפלה (או"ח נד ג) "המספר (=מדבר) בין "ישתבח" ל"יוצר" עברה היא בידו, וחוזר עליה מעורכי המלחמה".

דרך נוספת בהבנת דברי השלחן ערוך הביא ה"משנה ברורה" (שם ח' בשם ה"מטה משה" עמוד העבודה נג): כשעומד האדם להתפלל עורכים הקלפות מלחמה כנגדו. ולכך תקנו להקדים לתפלה אמירת פסוקי דזמרה המכריזים אותם (ולכך נקראים "פסוקי דזמרה" מלשון: "וכרת הזולזלים במזמרות" (ישעיהו יח ה). על כן הזהיר השלחן ערוך, שלא לדבר באמצע אמירת פסוקי דזמרה, כי בכך מבטל האדם סגלה זו, וגורם לכך שעורכי המלחמה (=הקלפות) חוזרים לקטרג עליו.

"צדק (=צדקה) צדק תרדף למען תחיה"

לעיתים, כשנפטר לאדם קרוב משפחה, חופף הוא בדעתו, כיצד יוכל להועיל לאותה נשמה, ומה הכי כדאי לעשות עבורה, כדי שבעולם האמת ישמש הדבר עבור אותו נפטר.

ספר הרב ב.ק. שליט"א: כאשר ישב הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל "שבועה" על פטירת בתו, הרבנית זילברשטין, עליה השלום, נגש אליו יהודי ושאלו: "לאיזה ענין ראוי ביותר לתרום ממון, כדי שיהיה עילוי לנשמה? האם יש ענין בכתיבת ספר תורה, והכנסתו לבית הכנסת כדי שיקראו מתוכו, ויהיה זה עילוי לנשמה?". התבונן בו רבנו, והשיב: "הטוב ביותר לעילוי נשמה הוא לתרום את הממון לאלמנה, שצריכה לחתן את בנה...".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יציאת השבת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אַנְכִי אֲנַכִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שום תשים עליך מלך... וכתב לו את משנה התורה הזאת" (יו', טו')

על הכתוב, "וְכָתַב לוֹ (=הַמֶּלֶךְ) אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת", מִפְּרֵש רש"י, על-פי הגמרא (סנהדרין כא'): "את משנה התורה" – שתי ספרי תורות (מצוה המלך לכתוב): אחת שהיא מונחת בבית גנזיו, ואחת שנכנסת ויוצאת עמו". מקור הדברים בגמרא (סנהדרין כא'), שם נתקשו חז"ל על מה שצוותה התורה למלך לכתוב ספר תורה. שהרי, על כל אחד ואחד מישראל יש מצוה לכתוב ספר תורה, כפי שפתוב בפרשת "ויילך": "וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת".

וְתַרְצוּ חוֹזְלִי, שְׁעַל הַמֶּלֶךְ יֵשׁ מִצְוָה לְכַתּוֹב שְׁנֵי סְפָרֵי תּוֹרָה: "אחת שיוצאת ונכנסת עמו, ואחת שמנחת לו בבית גנזיו".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִינֵן זֶה, אִיךְ שֶׁיֵּךְ לָקַח מִצְוָה זֹו אֲצֵל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל?

הִנֵּה, יְדוּעַ שְׁכָל אָדָם צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּשֵׁתֵי הַנְּהֻגוֹת: מִצָּד אֶחָד הוּא צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּמִידַת הָעֲנוּוָה וּשְׁפָלוּת הָרוּחַ, שֶׁהִיא הַשֵּׁרֶשׁ וְהַעִיקָר שֶׁל כָּל הַמִּידוֹת הַטּוֹבוֹת, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵה בְּאֲבוֹת (פד', מד'): "מֵאֵד מֵאֵד הוּא שְׁפָל-רוּחַ". וּפְרֵש רַבֵּנוּ עוֹבְדֵיָה מְפָרְטֵנוּרָא: "אף-על-פי שבשאר (ה)מִידוֹת, הַדֶּרֶךְ הָאֲמֻצָּעִית הִיא הַמְּשׁוּבַחַת, בְּמִידַת הַגְּאוּוָה אִינוּ כֵּן, אֲלֵא יֵטָה לְקַצֵּה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל שְׁפָלוּת הָרוּחַ, לְפִי שֶׁהַגְּאוּוָה הִיא מְאוּסָה בְּיוֹתֵר".

דָּבָר זֶה אָנוּ לוֹמְדִים גַּם מִמְעַמָּד הַר סִינִי, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (סוֹטָה ה'): "אָמַר רַב יוֹסֵף: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנּוֹ. שֶׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עַל הַר סִינִי" (הַנְּמוּךְ מִכָּל הַהָרִים). עַל-פִּי זֶה מְפָרֵשׁ הַ"אֲגָרָא דְפָרְקָא" (ס', רכז') אֶת הַפְּסוּק בְּתִהִילִים (קכ"א, א'): "שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשֶׁר עִינֵי אֵל הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי...". כְּלוֹמַר, כְּשֶׁאֵנִי נוֹשֵׂא אֶת עִינֵי אֵל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, תְּבוֹר וּפְרָמֵל, שְׂמָאֵן הַקִּב"ה לְתַת אֶת הַתּוֹרָה עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם גְּבוּהִים וְרוֹמְזִים לְמִידַת הַגְּאוּוָה, וּבְמִקוֹם זֶה בָּחַר לְתַת אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי, שֶׁהוּא הַנְּמוּךְ מִכָּל הַהָרִים, הִנֵּה, מִכָּף אָנִי לוֹמֵד, שְׂדוּקָא "מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי" – דְּהִינוּ, כְּשֶׁאֵנִי בְּבַחֲנִית "אֵין" – רַק אֲזוּ יְבוֹא עֲזָרִי מֵה'...

אוֹלָם, כָּלֵל גְּדוֹל גְּלָה לָנוּ הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב (=הַבְּעַש"ט) זִיע"א, וְהוּא, שְׂמִידַת הָעֲנוּוָה, עַל כָּל מַעְלוֹתֶיהָ, הִיא טוֹבָה רַק כְּאֲשֶׁר הַדָּבָר נוֹגֵעַ אֵלֵינוּ, לְכַבּוֹדֵנוּ. אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הַדָּבָר נוֹגֵעַ לְכַבּוֹד שְׂמִים, אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִידַת הַגְּאוּוָה דְקָדוּשָׁה – דְּהִינוּ, לְקַנָּא לֵה' צְבָאוֹת, בְּבַחֲנִית (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב', יו', ו') "וַיִּגְבַּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'". שְׂאֵם לֹא כֵּן, יְבוֹא הַיִּצָּר הָרַע וְיַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ, בְּאוֹמְרוֹ: 'הֲלֹא חוֹטָא גְּדוֹל אֲתָה, וּבְרוּר שְׂאֵין הַקִּב"ה רוֹצֵה בְּתוֹרְתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ. וְעַל-יָדֵי כֶּךָ, יַפִּיל הַיִּצָּר אֶת הָאָדָם לְתַהוֹם הַיָּאוּשׁ, עַד שֶׁיִּפְסִיק לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וּבְעִבּוֹדַת ה'. וְלָכֵן, צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִתְחַזֵּק וּלְהַגְבִּיהַ אֶת לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה', וְלַעֲבֹד אֶת הַקִּב"ה בְּכָל כּוֹחוֹ.

וְעַל-כֵּךְ אָמַר הַר"ק ר' בּוֹנָם מְפָשִׁיחָא זִיע"א: כָּל אָדָם צָרִיךְ שִׁיְהִי לּוֹ שְׁנֵי "כִּיסִים בְּמַכְנָסִיו" (=שִׁיְהִי בּוֹ שְׁתֵּי מִידוֹת). בְּכִיס אֶחָד יַחְזִיק "וְאֲנַכִּי עֶפֶר וְאֶפֶר" (=מִידַת הָעֲנוּוָתְנוּת). וּבְכִיס הַשְּׁנַי יַחְזִיק "כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא, אֲלֵא לְכַבּוֹדִי..." (=מִידַת הַגְּאוּוָה דְקָדוּשָׁה). דָּבָר זֶה אֲפֻשֵׁר גַּם לְלַמּוֹד מִכָּף שֶׁהַקִּב"ה נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה עַל הַר סִינִי הַנְּמוּךְ, וְלֹא בְּתוֹךְ עֲמָק, כְּדִי לְלַמְדֵנוּ דַּעַת, כִּי יַחַד עִם מִידַת הָעֲנוּוָה (הַנְּרַמְזוֹת בְּהַר סִינִי הַנְּמוּךְ), צָרִיךְ שְׁתַּהֲיָה בְּאָדָם גַּם גְּאוּוָה דְקָדוּשָׁה, בְּבַחֲנִית הַר.

בְּסִפֵּר "צְבִי לְצַדִּיק" מוֹבָא רְמִזוּ לְעֲנִינֵן זֶה בְּפְרֵשֶׁת יִתְרוֹ (שְׁמוֹת יט', יב'-יג'): "וְהַגְּבַלְתָּ אֶת הָעַם סָבִיב לְאֹמַר, הַשְּׁמָרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקַצְהוּ, כָּל הַנְּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמַת... בְּמִשָּׁף הַיָּבֵל הָמָה יַעֲלוּ בְּהָר". וְהַעֲנִינֵן הוּא כִּי, הַ"הָר" רוֹמְזוֹ עַל הַגְּאוּוָה וּגְבָהוֹת הַלֵּב, וְלָכֵן מְזַהֲרָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה הַקָּדוּשָׁה: "הַשְּׁמָרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקַצְהוּ" – שְׂצָרִיךְ לְהִשְׁמָר מֵאֵד מַעְלוֹת "בְּהָר", הַרוֹמְזוֹ לְגְאוּוָה, וְאֲפִילוֹ מִנְּגוּעַ בְּקַצְהוּ, קַצַּת מִן הַקַּצַּת אֲסוּר, כִּי "תוֹעֵבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב" (מְשָׁלִי טו', ה'), וְ"כָל הַנְּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמַת", שְׂכֵן: "הַקַּנְאָה וְהַתְּאוּוָה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן

העולם" (מסכת אבות ד', כא). אולם – "במשך היוכל המה יעלו בהר" – "יוכל" נוטריקון "ויגבה לבו בדרכי יי" – 12
כלומר, כשמגיע הדבר לכבוד שמים, אז "יעלו בהר" – פן צריך לעלות "בהר", הרומז לגאווה – ולהשתמש
במידת הגאווה רק לשם שמים...

ענין זה מרומז גם בגמרא (ברכות יב'): "אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: המתפלל, כשהוא כורע, כורע
בברוך, וכשהוא זוקף, זוקף בשם (=שם ה'). אמר שמואל: מאי טעמא דרב? דכתיב: ה' זקף כפופים".
והענין הוא, כי פעולת הכריעה רומזת לענוה. שהרי, כאשר האדם כורע, הוא משפיל את גופו כלפי מטה.
ואילו כשהאדם מזדקף זה רומז לגאווה. שפן, כאשר האדם זוקף, הוא מרים את ראשו וגופו כלפי מעלה.
על-פן, כאשר האדם מתפלל, "כשהוא כורע, כורע בברוך". דהינו, כאשר הוא מבקש מהקב"ה, שהוא
"ברוך" (=מקור הברכות), צריך שיכרע בענוה ובשפלות-רוח, כדי לרמוז שאינו ראוי לכל החסדים שהקב"ה
עושה עמו. אולם, כאשר "הוא זוקף, זוקף בשם (=שם ה)". דהינו, כאשר הדבר נוגע לכבוד שמים, צריך אז
לזקוף את קומתו, בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'", שזה גאווה דקדושה.

מכל זה נמצא, שכל אחד מישראל צריך לכתוב "שני ספרי תורה". דהינו, לסגל בעצמו שתי דרכים בעבודת ה'
דרך אחת, "שהיא מונחת בבית גנזיו", זו דרך הענוה והצנעה, בבחינת "ואנכי עפר ואפר", כאשר הוא מתניח
עם הקב"ה לבדו. (כפי שאמר דוד המלך לפני הקב"ה (תהילים נא, ה'): "כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד").
אך, יחד עם זאת, הוא צריך גם "תורה" הנהגה שניה, והיא "שנכנסת ויוצאת עמו". דהינו, כאשר יפנס ויצא
לקים את מצות ה' במעשה, יתלבש בגדלות-רוח, בבחינת "בשבילי נברא העולם", כדי שלא יפול ברשת היצר
הרע בענוה פסולה, שאין הוא ראוי לקים את מצות ה'. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
תמים תהיה עם ה' אלהיך"

עשיר גדול היה החסיד רבי זלמן, סוחר העצים. מידי שנה היה רוכש כמות רבה של עצי היער אצל פריצי הסביבה,
ושוכר פועלים לכרות את העצים, וממלא מהם את מחסניו, ובמשך השנה היה מוכר אותם.
כמידת עושרו של רבי זלמן, כך היתה מידת נדיבותו. תמיד היה ראש וראשון לתרום לכל צורך של צדקה. כמו
כן, התפרסם רבי זלמן ביראתו וביושר דרכיו. אמונתו ודבקותו ברבו הרה"ק מצ'רקס היתה בכל התמימות.
פעם אחת, כשנכנס רבי זלמן אל הרבי, פנה אליו הצדיק, ואמר לו: "מה שאלתך ותנתן לך, ומה בקשתך ותעש".
ענה רבי זלמן: "ברוך ה', לא חסר לי דבר. רק יברך אותי הרבי, שאך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ולא ימיש ה'
את חסדו מאתי". אמר לו הרבי: "אתן לך שמירה". מיד כתב לו קמע, ואמר לו: "קמע זה תענוד בכל ימות
השבוע, ורק בשבת קדש אינך צריך לזה..."

יהודי אחר היה אולי מתחיל לשאול שאלות, לשם מה הוא צריך "שמירה", אם הוא אינו מסתובב במקומות סכנה,
וגם אינו חולה. אך רבי זלמן באמונתו אינו שואל שאלות. הוא יודע שרפנו בעל רוח הקדש, ולכן הוא לקח את
הקמע, ושמו מיד.

וכך היתה דרכו כל הימים. בימות החול היה הולך עם הקמע, ובערב שבת בחצות היום, כשהיה הולך לטבול לכבוד
שבת קדש, היה פושט אותו, ובמוצאי שבת היה לובש אותו שוב.

כעבור כמה שנים, בערב שבת אחד, אחר חצות היום, הגיע אליו נכרי, אחד מלקוחותיו הותיקים, ובקש לקנות
כמות של עצים. אצל רבי זלמן היה זמן זה מוקדש להכנות לשבת קדש, והיה מתנתק לגמרי מעסקי חולין. לא
רצה רבי זלמן לשנות ממנהגו, ולכן אמר לגוי, כי הוא מצטער, אבל פעת אינו יכול למכור לו. אולם, הגוי
התעקש, כיון שהוא זקוק לעצים בדחיפות למסיבה, שתערך היום בערב, ואינו יכול להמתין לזמן אחר. אך רבי
זלמן בשלו: "בערב שבת אחר חצות איני מוכר...". משחרפה הגוי להפציר בו מאד, אמר לו רבי זלמן: "לך אל
מחסן העצים שלי, וטול בחינם מה שאתה צריך". הגוי קבל את ההצעה בשמחה, והלך אל המחסן, אך מיד שב
וטען, כי השער נעול, ואינו יכול להכנס. לקח רבי זלמן את צרור המפתחות, והלך לפתוח את המחסן. תיכף
כשצעד רבי זלמן פסיעה אחת פנימה, קרהו אסון נורא! בול עץ התמוטט עליו, ובו במקום מצא את מותו. בני
משפחתו, שהיו המומים מפטירתו הפתאומית, שמו לב שזה קרה דוקא בזמן שהקמע לא היה עליו, והבינו, כי כל
השנים עד עתה היה רבי זלמן שמור, בזכות הקמע. ואכן, כשפתחו את הקמע, מצאו שכתוב בו: "משביע אני
עליכם, כל עצי היער, וכל מזיקי היער, שלא תרעו ולא תשחיתו לרבי זלמן, המוליד כתב זה...", ויהי הדבר
לפלא... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רָגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּע שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּע יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אֵלוֹל תִּשְׁע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"

על הכתוב בפרשה, "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", מפרש "בעל הטורים": "תָּמִים" – תי"ו גדולה – שאם תלך בתמימות, כאילו קימת מאל"ף ועד תי"ו". דהינו, אומר "בעל הטורים", שהאות ת' של "תָּמִים" כפי שנמסר במסורה, צריכה להיות אות גדולה (בספר התורה). והרמז הוא, שאם ילך האדם בתמימות עם הקב"ה, יחשב לו כאילו קים את כל התורה מ-א' ועד ת'.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע באמת חשובה מצוה זו של "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" – כל-כך, עד שהמקום אותה, נחשב לו כאילו קים את כל התורה מ-א' עד ת'?

תחילה, נקדים להביא מה ששנינו בגמרא (שבת פח): "אמר רב חמא בר חנינא: מאי דכתיב (שה"ש ב') 'כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר...?' למה נמשלו ישראל לתפוח? לומר לך, מה תפוח זה – פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. הוא צדוקי דחוייה לרבא, דקא מעין בשמעתא, ויתבא אצבעתא דידיה תותי כרעיה, וקא מיין בהו, וקא מבצען אצבעתיה דמא. אמר ליה: עמא פזיזא, דקדמיתו פומיכו לאודניכו" (=צדוקי אחד ראה את רבא, שמרוב שהיה שקוע בלימודו, לא שם לב לכך שאצבעותיו, שהיו מונחות מתחת לרגליו, נפצעו ושותתות דם, מהלחץ שהפעילו עליהן הרגלים. אמר לו הצדוקי לרבא: אתם עם פזיז. שכן הקדמתם את הפה לאוזניים).

דהינו, אתם, ישראל, פזיזים שהקדמתם לקבל את התורה, לומר "נעשה" לפני "נשמע" – לפני ששמעתם באוזניכם אם אתם יכולים לקבלה. על-כך השיב לו רבא: כתוב במשלי "תמת ישרים תנחם", ופרש רש"י: "התהלכנו עמו (=עם הקב"ה) בתום לב, כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו (יתברך), שלא יטענו בדבר שלא נוכל לעמוד בו".

כדי להבין את דברי רבא ביתר שאת, הבה נתבונן בכתוב בתורה: "ה' מסיני בא, וזרח משעיר למו", ושנינו בגמרא (עבודה זרה ב'): "מאי בעי (=מהו) בשעיר? ומאי בפארן? אמר רבי יוחנן: מלמד, שלקח התורה והחזירה (=הציע אותה) הקדוש ברוך הוא על כל האומות והלשונות, ולא קבלוה". ופרש רש"י: "וזרח משעיר למו" – שפתח לבני שעיר שיקבלו את התורה, ולא רצו... 'מהר פארן' – שהלך שם ופתח לבני ישמעאל שיקבלוה, ולא רצו".

ענין זה מבואר בהרחבה ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק מא'), שפאשר בא הקב"ה עם התורה לבני עשו, שאלו אותו מה כתוב בה? אמר להם הקב"ה (שמות כ, יג): "לא תרצח". לא הסכימו לקבל את התורה, באומרים שאינם רוצים לעזוב את הברכה שקבל עשו מיצחק אביו (בראשית כז, מ): "ועל חרבך תחיה".

הלך הקב"ה לבני ישמעאל, להציע להם את התורה. אמרו לו: מה כתוב בה? אמר להם הקב"ה (שמות כ, יג): "לא תגנב". אמרו לו בני ישמעאל, שאינם רוצים לעזוב מנהג אבותיהם, שגנבו את יוסף, והורידוהו למצרים, כמו שנאמר (בראשית מ, טו): "כי גנב גנבתי מארץ העברים".

הלך הקב"ה לכל אומות העולם, ושאלו אותו מה כתוב בה? אמר להם הקב"ה (שמות כ, יג): "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". לא הסכימו לקבלה, באומרים שאינם יכולים לעזוב דת אבותיהם, שעבדו עבודה זרה.

מכל זה נמצאנו למדים, שהטעם לכך שלא קבלו אומות העולם את התורה הקדושה היה, משום שלא הלכו בתמימות עם הקב"ה, להאמין בו יתברך, שאם הוא רוצה למסור להם את התורה, בודאי שגם יעזור להם לקימה. לכן חקרו אחר העתידות, לברר אם יוכלו לקיים את התורה. וזה גרם להם לשאול את הקב"ה "מה כתוב בה?". על-כך השיב להם הקב"ה פמידתם – את אותה המצוה שהכי קשה להם לקימה, ועל-ידי כך נסתלקו ולא רצו לקבל את התורה.

אך, לעומת זאת, כאשר בא הקב"ה למסור את התורה לישראל בהר סיני, ושלה את משה רבנו לברר אצל ישראל אם הם מסכימים לקבל את התורה. לא שאלו ישראל שום שאלה, ולא חקרו שום חקירה בסגנון של "מה כתוב בה?", אלא פתחו מיד ו"הקדימו נעשה לנשמע", באומרים (שמות כד, ו): "ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". כלומר, ראשית אנו מקבלים על עצמנו "נעשה" – לעשות כל מה שהקב"ה מצוה. אחר-כך "ונשמע" – לגלות מהו הרצון של הקב"ה שנעשה. וזהו מה שאמר רבא לאותו צדוקי: "אנן דסגינן בשלמותא, כתיב בה' תמת ישרים תנחם", ופרש רש"י: "התהלכנו עמו (=עם הקב"ה) בתום לב, בדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו (יתברך), שלא יטענו בדבר שלא נוכל לעמוד בו".

שכן, מה שהקדמנו נעשה לנשמע, ולא חקרנו תחילה מה כתוב בה, הוא משום שהלכנו עם הקב"ה במידת התמימות, שאם הוא רוצה לתת לנו את התורה, הרי ברור שנוכל לקיים את כל המצוות הכתובות בה. נמצא לפי זה, כי שרש כל התורה כלה הוא מצוות "תמים תהיה עם ה' אלהיך" – שלא לחקור אחר עתידות. שהרי, בזכות מידת התמימות שהיתה בישראל זכו לקבל את התורה הקדושה.

מעתה, יאירו עינינו וישמח לבנו להבין את דברי "בעל הטורים", שכתב: "תמים" – תי"ו גדולה – שאם תלך בתמימות, כאילו קימת מאל"ף ועד תי"ו". שכן, כפי שהבאנו, כל התורה נתנה בזכות שקימו ישראל את מצוות "תמים תהיה עם ה' אלהיך" – ללכת בתמימות עם הקב"ה, ולא חקרו אחר העתידות (כמו שחקרו הגויים מה כתוב בתורה, כדי לדעת אם יוכלו לקיים את התורה). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אלול, חדש הרחמים והסליחות

הנה כבר נשמע בדמיוננו קול השופר, העולה ומנסר בחלל העולם, וקולו נושא מלים תובעות ודורשות: "עורו ישנים משנתכם!", "הקיצו מהבלי הזמן". והשופר, כשמו כן הוא – "שיפור", כמו אומר לנו: אנא "שפרו מעשיכם". ולכן, חייבים אנו להשתפר בתורה, במצוות, ובמעשים הטובים, לקראת סוף השנה, והרי – "סוף טוב – הכל טוב", ובכך תחשב לנו כל השנה כלה פשנה טובה, וכך נוכל לעמוד ביום הדין, בראש השנה, ולזכות בדין ובחיים טובים – אנו ומשפחותינו, וכל בית ישראל – אמן.

"כי השחד... ויסלף דברי צדיקים"

כשישב הצדיק רבי אברהם יהושע השל מאפטא, בעל "אוהב ישראל", על כסא הרבנות בקולבסוב (קודם שעבר לאפטא), באו אצלו שני סוחרים גדולים לדין תורה, שהיה פרוץ בו ממון רב. שמע הרב מאפטא את הטענות של שני היריבים בדין, וחש מיד שאחד מהם מנסה לעשוק את חברו, שלא בדין.

כשראה אותו אדם, שהרב נוטה לפסוק את הדין לחובתו – עלה במחשבתו לשחד את הרב בסכום הגון. אך מתוך שחשש לעשות את מעשהו בגלוי, הניח בכיס מעילו של הרב מאפטא (שהיה תלוי על הקיר) את דמי השחד שלו. לא עברו רגעים אחדים, והרב חש שהוא נוטה לצידו של גוֹתֵן השחד, בניגוד לתחושתו בתחילת הדין. התפלא הרב מאד על השינוי שחל אצלו כלפי שני היריבים בדין, ולאחר שקולל-דעת החליט להפסיק את הדין לשעה קלה.

הרב לבש את מעילו, ויצא מבית הדין כדי להרהר ביחידות במהלך המשפט המתנהל לפניו. לפתע חש בצרור השטרות, שהיה תחוב בכיס מעילו, ואמר בלבו: מה גדול כחו של השחד! הנה אני, לא ידעתי על מתן השחד עד לרגע זה. ובכל זאת השפיעה עלי העובדה שדמי השחד כבר נמצאו בכיסי, והתחלתי רואה יותר ויותר צד זכות לנותן השחד... הוסיף הרב מאפטא ואמר: ימים רבים הייתי תוהה על לשון הכתוב בפרשת "משפטים" (שמות כג, ח) ובפרשת "שפטים" (דברים טז, יט), שהשחד מסלף "דברי צדיקים". הפיצד קורא הכתוב למי שמקבל שחד בכינוי "צדיק"? עתה נתבררה לי היטב לשון הכתוב כאן. שהרי לפעמים מקבל השחד הוא בבחינת "צדיק", כיון שלא ראה בעיניו את דמי השחד, ואף לא ידע על מתן השחד. ובכל זאת, גם במקרה זה פועל השחד לעיוות הדין ולסילוף האמת.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:53**

ערש"ק ו' אֵלוֹל תשע"ח (17.8.18) **nei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלוך בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"על פי התורה אשר יורוד... לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

על הכתוב "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך (חכמי התורה) ימין ושמאל", כותב רש"י: "אפילו אומר לך (החכם), על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין (צריך לשמוע בקולו). וכל שכן, שאומר לך (החכם) על ימין (שהוא) ימין ועל שמאל (שהוא) שמאל". ומוסיף הרמב"ן בלשונו הקדושה: "...אפילו יהיה בעיניך (החכם) כמחליף הימין בשמאל (צריך לשמוע בקולו)... כי רוח השם על משרתי מקדשו, ולא יעזוב (ה') את חסידיו, (ו) לעולם (=ותמיד) (הם) נשמרו (על-ידי הבורא יתברך) מן הטעות ומן המכשול". וצריכים אנו להבין, מדוע צריך לשמוע בקול חכמי התורה, אם, חלילה, טעו הם, ואמרו על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין?

כדי להבין ענין זה, נקדים להביא את הכתוב במדרש תנחומא (נשא כט'): "לא יאמר אדם, איני מקים מצות זקנים (=חכמי ישראל), הואיל ואינן מן התורה. (שכן), אמר להם הקב"ה (לישראל): בני, אין אתם רשאים לומר כך. אלא, כל מה שגוזרים עליכם (החכמים) תהיו מקימין, שנאמר: 'ועשית על פי התורה אשר יורוד'. (ו) למה? שאף על דברייהם אני מסכים, שנאמר (איוב כב'): 'ותגזר אומר ויקם לך' (=מה שהם גוזרים אני מקים).

תדע לך, שהרי, יעקב, בשעה שברך (את) מנשה ואפרים, מה פתיב שם (בראשית מח') - וישם את אפרים לפני מנשה - עשה (יעקב את) הקטן (=אפרים) קודם לגדול (=מנשה), (ובכל זאת) וקים הקב"ה (את) גזירתו. אימתי? בקורבנות הנשיאים, שהקריב שבט אפרים תחילה, שנאמר: 'ביום השביעי נשיא לבני אפרים', ואחר-כך (הקריב) מנשה (הבכור)..."

נמצאנו למדים ממדרש זה, שהקב"ה הראה לכל את גדל החובה לקים את דברי החכמים. שכן, גם הקב"ה, בכבודו ובעצמו, קים את דברי יעקב אבינו (שברך את אפרים הצעיר לפני מנשה הבכור), באשר צוה בהקרבנות הקורבנות להקדים את אפרים לפני מנשה הבכור.

גם בספר "ייטב פנים" (חנוכה ו') הוא מפרש את הפסוק "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", ואומר, שכאן רמז לנו הקב"ה שלא נסור מפל הדברים אשר יגידו לנו חכמי התורה. ודבר זה נלמד ממה ששכל (=הצלב) יעקב אבינו את ידיו, והניח את יד ימינו על אפרים הצעיר, ואת יד שמאלו על מנשה, למרות שמנשה היה הבכור. וזהו שפרש רש"י ז"ל: "אפילו אומר לך (החכם), על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין (צריך לשמוע בקולו)". דהינו, כמו שעשה יעקב אבינו, שהפך לכאורה בין ימין לשמאל ובין שמאל לימין, אף-על-פי-כן תשמע בקולם (של החכמים), כי: "כי רוח השם על משרתי מקדשו, ולא יעזוב (ה') את חסידיו, (ו) לעולם (=ותמיד) (הם) נשמרו (על-ידי הבורא יתברך) מן הטעות ומן המכשול" (הרמב"ן). וצריכים אנו להבין כעת, מדוע סבב הקב"ה כך, שנלמד דוקא מייעקב אבינו את גדל החובה להאמין בדברי החכמים?

יש לומר כאן מה ששנינו במסכת אבות (פא', מב'): "על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים". ומבואר במפרשים, ששלשת עמודי העולם הם כנגד האבות הקדושים - אברהם, יצחק, ויעקב. אברהם הוא כנגד עמוד החסד, יצחק הוא כנגד עמוד העבודה (=עבודת הקרבנות), ויעקב אבינו הוא כנגד עמוד התורה, בהיותו "איש תם ישב אהלים". ולכן סבב הקב"ה כך, שנלמד דוקא מייעקב אבינו, שהוא עמוד התורה, את גדל החובה להאמין בדברי חכמים. שכן, בהיותו עמוד התורה, שקבל תורה משם ועבר, רק לו נאה ולו יאה להיות דוגמא מוחשית, איך הקב"ה מקים את דברי החכמים, וממנו נלמד לא לסור "מן הדבר אשר יגידו (חכמי התורה) לך ימין ושמאל". ויאמר אלהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה!

על פסוק זה כתב רש"י על-פי דברי הגמרא במסכת סוטה (מב', עא'): "אפילו אין בכם זכות, אלא קריאת שמע" בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם (הקב"ה)". ומנין למדים זאת חז"ל?

ובאר המהרש"א (ח"א סוטה שם), שמכאן שפתח הכתוב בלשון רבים: "ואמר אלהם", והמשיך בלשון רבים: "אתם קרבים היום", ואילו "שמע ישראל", נאמר בלשון יחיד, הרי שהתפונה התורה ללמדנו

שָׁאף זְכוּת "קְרִיאַת שְׁמַע" בְּפָנֵי עֲצָמָה יְכוּלָה לְהִגָּן עַל יִשְׂרָאֵל. עַל פִּי דְבָרֵי חַז"ל הַמוּבָאִים לְעִיל, הִיָּה הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק אֶלְחָנָן סַפְקָטוֹר זצ"ל, רַבָּה שֶׁל קוֹבֵנָה מִפְּרֵשׁ אֶת הַתְּפִילָּה (בְּסִלְיָחוֹת): "שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאֵל יֵאבֹד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" - מִבְּקָשִׁים אֲנִי מֵהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁישְׁמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, אֵף אִם כָּל הַשְּׁגָתָם בְּעִבּוּדָתוֹ מְסַתְּפֶמֶת בְּאַמִּירַת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" בְּלִבָּד.

עַל דְּבָרֵי חַז"ל אֵלּוּ הִיָּה הַגְּרַשׁ"ז אוֹיְעֶרְבָאָד מִקְּשָׁה: הֲלֵא, לְכַאוּרָה, עֵיקַר עֲנִינָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע מִתְּרַכְּזוּ בְּמַלִּים "ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד". וּמִדּוּעַ פָּרְטוּ חַז"ל אֶת מַעֲלַת קְרִיאַת שְׁמַע דּוֹקָא עַל פְּסוּק זֶה שְׁבוּ כְּתוּב: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", שְׁלַכְאוּרָה לְמַלִּים אֵלּוּ אֵין מִשְׁמַעוֹת בְּפָנֵי עֲצָמָן?

אֵלָּא, אָמַר הַגְּרַשׁ"ז, מִכָּאן נוֹכַח לְלַמֵּד שֶׁבְּמַלִּים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" מוֹנַח יְסוּד עֲצוּם: אֲמוּנָתָנוּ בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹבַעַת מִשְׁמִיעָה שְׁשׁוּמַע בֶּן מֵאֲבִיו וְתַלְמִיד מֵרַבּוֹ, וְלֹא מִחֻקִּיהָ. וּמִכָּאן נוֹכַח אֵף לְהִטְעִים עַל דְּבָרֵי חַז"ל "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" - הַצְּלָתְכֶם בְּמַלְחָמָה הִנֵּה דּוֹקָא בְּזְכוּת שְׁאֲמוּנָתְכֶם הַתְּמִימָה בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, נוֹבַעַת מִשְׁמִיעָה לְבָדָה, וְלֹא מִחֻקִּיהָ וּבְדִיקָה.

מְעַנֵּן לְצִיּוֹן אֶת אֲשֶׁר הֶעֱתִיק הַגָּאוֹן רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ פְּרָפֶר, תַּלְמִיד הַגַּה"צ רַבִּי אֵיצְלָה בְּלִזֵּר מַעֲתוֹן הוֹנְגְרִי, שְׁיָצָא לְאוֹר בְּעֲצוּמָם שֶׁל יְמֵי מַלְחָמַת הָעוֹלָם הֶרְאִשׁוּנָה, בִּי"ט בְּתַמוּז תרע"ו, מִכְּתָב בְּהוֹל שְׁשַׁלַּח חֵיל נְכָרִי מֵהַחֲזִית לְרַעֲיָתוֹ: "אָנָּה בְּטוּבָד! בְּקִשִּׁי מִשְׁכַּנְנוּ הַיְהוּדִי, חַיִּים, שְׁיִסְבִּיר לָנוּ אֶת מִשְׁמַעוֹת הַמַּלִּים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל". כִּי, בְּכָל עֵת שְׁפָדוּרֵי מַלְחָמָה עֲפִים מַעַל רְאִשֵׁינוּ, וְאֲנָשֵׁי הַצָּבָא נוֹפְלִים כְּשִׁבּוּלִים אַחַר הַקּוֹצֵר, אֲזִי יִתְחִילוּ אֲנָשֵׁי הַצָּבָא הַיְהוּדִים לְזַעֲקוֹ "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וְנִצּוּלִים מִמּוֹת לְחַיִּים. עַל-כֵּן, מִיָּד כְּשִׁיִּסְבִּיר לָךְ, הוֹדִיעִי לִי זֹאת, כִּדִּי שְׂאִם אֶקְלַע, חֲלִילָה, לְסַכַּנַת מוֹת, אֲנִצַּל - בְּזְכוּת מַלִּים אֵלּוּ (=שְׁמַע יִשְׂרָאֵל) - מִמּוֹת לְחַיִּים.

"תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"

בְּעַל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שְׁשִׁמַּשׁ בְּרַבְּנוֹת בְּעִיר קְרִיאַקָא, הוֹדִיעַ בְּיוֹם בְּהִיר אֶחָד לְטוּבֵי וּלְפָרְנָסֵי הָעִיר, שְׁבִרְצוֹנוֹ לְעִזּוֹב אֶת הַרְּבִנוֹת, מְסִיבּוֹתָיו שְׁלוֹ. כְּמָה שְׁנָסוּ בְּנֵי הָעִיר, פְּרַנְסִיָּה וְחַכְמִיָּה לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שְׁלֵא יִטּוֹשׁ אֶת קַהֲל עֲדָתוֹ, לֹא הִסְפִּים לָהֶם, וְנָתַן לָהֶם זְמַן וְיוֹם בּוֹ יַעֲזוּב אֶת הָעִיר.

בְּלִית בְּרִירָה הַכִּינּוּ בְּנֵי הַקְּהִילָה סְעוּדַת פְּרִידָה גְּדוּלָה, כִּדִּי לְהִפְרֹד מֵרַבָּם הָאֵהוּב. אַךְ, לְאַחַר שֶׁכָּבַר הִיָּה מוֹכֵן וּמִזּוּמָן לְעִזּוֹב אֶת הָעִיר, הוֹדִיעַ לָהֶם בְּיוֹם הָאֶחָרוֹן, שְׁשִׁינָה אֶת דַּעְתּוֹ, וְהוּא נִשְׁאַר לְשִׁמַּשׁ כְּרַב הַקְּהִילָה וְהָעִיר.

בְּנֵי הָעִיר שְׁמַחוּ מְאֹד עַל הַבְּשׂוּרָה כְּמוּצָאִים שְׁלָל רַב, אַךְ הִעֲזוּ וּבִקְשׁוּ מֵהַרַּב, שְׁיִגִּיד לָהֶם מָה הִיָּתָה הַסִּיבָּה מִלְּכַתְּחִילָה, וּמָה הִיָּתָה הַסִּיבָּה, שְׁלַבְסוּף חֲזַר בּוֹ... שְׁהָרִי הִיָּתָה דַּעְתּוֹ נְחוּשָׁה לְעִזּוֹב אֶת הָעִיר.

נַעֲנֶה הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר: אֶת הַסִּיבָּה לְעִזּוֹב אֶת הַרְּבִנוֹת לֹא אֲגַלֵּה, אַךְ אֶת הַטַּעַם שֶׁחֲזַרְתִּי בִּי אֲגַלֵּה לָכֶם: בְּדִין תּוֹרָה שְׁהָיָה אֲצִלֵּי אֲתָמוּל, רְאִיתִי אֶת תְּמִימוֹת דְּרָכָם שֶׁל תּוֹשְׁבֵי הָעִיר קְרִיאַקָא, וְזֶה אֲשֶׁר שָׁנָה אֶת טַעְמֵי וְדַעְתִּי לְהַסְפִּים לָכֶם וְלְהִישָׁאֵר לְגוֹר עִמְכֶם. וּמַעֲשֶׂה שְׁהָיָה כֶּךָ הִיָּה: עָנִי וְעָשִׂיר בָּאוּ לְדִין. טַעַנַת הָעָשִׂיר הִיָּתָה: לִפְנֵי כְּמָה חוֹדְשִׁים הִיָּה הוֹלֵךְ בְּשׁוֹק, וּפָגַשׁ בְּעָנִי בֶן לּוּמְדֵי תּוֹרָה, הָעוֹמֵד כְּשִׁאֵר הַרוֹכְלִים וּמוֹכֵר מִיָּנִי מֵאַפָּה לְפָרְנָסָתוֹ. נִזְדַּעְזַע הָעָשִׂיר לְמַרְאֵה עֲנִי, בְּיוֹדְעוֹ שְׁעָנִי זֶה הֵינּוּ תַלְמִיד חָכֵם מוּפְלֵג, וְאֵין זֶה לְפִי כְּבוֹדוֹ לְעִמּוּד כֶּךָ בְּשׁוֹק. עַל-כֵּן פָּנָה לְעָנִי, וְעָשָׂה עִמּוֹ הַסֶּכֶם, שֶׁהוּא יַעֲזוּב אֶת פְּרַנְסָתוֹ, וְיָשׁוּב לְשִׁבְתּוֹ וְלִלְמוּד תּוֹרָה, וּבְתַמּוּרָה לְכָךְ יִתֵּן לוֹ הָעָשִׂיר שְׁכָרוֹ בְּעִין יָפָה. וְכֶךָ יַעֲלֶה בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד בְּתוֹרָה, לְלֹא טְרַדַת הַפְּרַנְסָה. וְהַסֶּכֶם הָעָנִי לְעֲצָתוֹ.

וּמִמְשִׁיד הָעָשִׂיר אֶת טַעַנּוֹתָיו, וְאָמַר: הַיּוֹם הִלְכְתִּי בְּשׁוֹק. אֶת מִי אֲנִי רוֹאֶה בְּשׁוֹק? אֶת הָאִישׁ שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַסֶּכֶם, עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ מְקוֹם וּבְאוֹתוֹ זְמַן, וְהוּא מוֹכֵר לְחַמִּים, וּמִיָּנִי מֵאַפָּה. נִגְשִׁיתִי אֵלָיו, וְשִׁאֲלָתִי לְפָשֵׁר הַדְּבָר? הַשִּׁיב הָעָנִי: הַחֲלֻטִּי בְּדַעְתִּי לְבָטַל אֶת הַסֶּכֶם, וּמַעֲתָה אֶחָזְרוּ לְמַכּוֹר, וְלֹא אֶקַּח קַצְבָּתִי מִיָּד הָעָשִׂיר...

הָעָשִׂיר טַעַן כְּנִגְדּוֹ, שְׂאִי-אֶפְשֶׁר לְהַפֵּר הַדְּבָרִים, שְׁלֹא בְּהַסְכַּמַת שְׁנֵי הַצְּדִידִים, וְאֵינִי מוֹכֵן בְּשׁוֹם אוֹפֵן לְבָטַל הָעִסְקָה, וְעַל-כֵּן הוּא תוֹבַע אוֹתוֹ לְדִין תּוֹרָה, שְׁיַחֲזוֹר לְבֵית הַמְּדַרְשׁ.

פָּנָה הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" לְעָנִי, וְשִׁאֵל אוֹתוֹ: וּמָה תַעֲנֶה עַל טַעַנּוֹת הַלְלוֹ?

הַשִּׁיב הָעָנִי הַנִּתְבָּע: הִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הִיָּתִי אוֹפָה אֶת הַלְּחָמִים, בְּכִדִּי לְמַכּוֹר אוֹתָם, הֵינִי קָמִים לְפָנוֹת בְּקָר, אֲנִי וּבְנֵי בֵיתִי, וְכָל אוֹתוֹ הַזְּמַן הָיוּ עֲנִינֵנוּ מִיַּחֲלוֹת בְּתַפִּילָּה לֵה' יִתְבָּרַךְ - בְּעַת טַחֲיַנַת הַחִיטִּים וְלִישַׁת הַבָּצֵק, הֵינִי מִתְּפַלְּלִים שְׁיִהְיֶה הַקֶּמַח נָקִי, וְהָעִיסָה תִתְּפַח כְּרִאוּי... לְאַחַר מִכֵּן, הֵינִי מִתְּפַלְּלִים שְׁיִזְמִין הַקַּב"ה עֲצִים יְבִשִׁים, כִּדִּי לְהַסִּיק הַתְּנוּרָה כְּרִאוּי, שְׁהָרִי עֲצִים לְחִים מַעֲלִים עֶשֶׂן, וְאֵין הָאֵשׁ בּוֹעֲרַת בָּהֶם כְּרִאוּי. לְאַחַר הַסִּקָּת הַתְּנוּרָה, הִיָּתָה הַתְּפִילָּה שְׁיִאָּפָה הַלֶּחֶם כְּדַבְעִי, וְעַל כֵּלָּה עֲדִין הוֹצַרְכָנוּ לְרַחֲמֵי שָׁמַיִם, שְׁיִבּוֹאוּ קוֹנִים וְיִקְנוּ אֶת הַלֶּחֶם וּמִיָּנִי הַמֵּאַפָּה...

כָּל זֶה הִיָּה, עַד שֶׁבָּא הָעָשִׂיר עִם הַסֶּכֶם בְּיָדוֹ, וּמֵאַז הַתְּחַלְנוּ לְהַרְגִישׁ שְׁאֵין לָנוּ מָה לְדַאוּג... וּכְבָר לֹא כָּל-כֶּךָ הַרְגָּשְׁנוּ תְלוּיִים בֵּה' יִתְבָּרַךְ... וּבְשׁוֹם פְּנִים וְאוֹפֵן לֹא אֶסְכִּים לְחַיִּים כְּאֵלּוּ! טוֹב לִי לְשׁוּב אֶל מְקוֹמִי הָרִאשׁוֹן, לְמַכּוֹר מִיָּנִי מֵאַפָּה בְּשׁוֹק, וְלִהְיוֹת תְלוּי בֵּה' יִתְבָּרַךְ...!". כְּשֶׁשְׁמַע הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" דִּין תּוֹרָה כְּזֶה, מִיָּד שָׁנָה אֶת דַּעְתּוֹ מִלְּעִזּוֹב אֶת הָעִיר, כִּי בֵּין אֲנָשִׁים כְּאֵלּוּ בְּרַצּוֹנוֹ לְדוֹר. **שִׁבְת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשׁוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!**

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רָגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: שְׁפֹטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 18:53**

ערש"ק ו' אָלוּל תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"נוֹתְנִים לְבַתּוּלָה שְׁנַיִם-עָשָׂר חֹדֶשׁ" (משנה, פְּתוּבוֹת נו')

על הכְּתוּב בַּמִּשְׁנָה, "נוֹתְנִים לְבַתּוּלָה שְׁנַיִם-עָשָׂר חֹדֶשׁ", אוֹמֵר הַ"פְּנִיִּם יְפוֹת" ("אֲחֵרֵי מוֹת"), שְׁכָאן רְמִזוּ חז"ל עַל כּוּחוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ אָלוּל (שְׁמֻזְלוֹ כִּידוּעַ בְּתוּלָה), אֲשֶׁר יְכוּל לְתַקֵּן אֶת כָּל מָה שֶׁפְּגַמְנוּ בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה שְׁחָלְפָה לְמִפְרָע. וְזֶהוּ שְׁאֲמָרוּ חז"ל: "נוֹתְנִים לְבַתּוּלָה" – מִן הַשָּׁמַיִם נוֹתְנִים לְחֹדֶשׁ אָלוּל, שְׁמֻזְלוֹ בְּתוּלָה, אֶת הַכַּחַח לְתַקֵּן אֶת כָּל "שְׁנַיִם-עָשָׂר (ה) חֹדֶשׁ" שֶׁל הַשָּׁנָה שְׁחָלְפָה.

מֵעֵתָה, יוֹמְתֵק לְפָרֶשׁ כָּאֵן מָה שְׁאֲמָרוּ חז"ל בְּגִמְרָא (ר"ה י'): "שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשָׁנָה חֲשׁוּבִים שָׁנָה", וְשׁוּב רְמִזוּ כָּאֵן חז"ל עַל חֹדֶשׁ אָלוּל, שְׁבוּ שְׁלֹשִׁים יָמִים שֶׁל תְּשׁוּבָה, שְׁבִכּוּחָם לְתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ כָּל הַשָּׁנָה.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ וּמְפּוֹרָסִם מָה שְׁאֲמָרוּ דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, כִּי חֹדֶשׁ אָלוּל רְמִזוּ בְּפָסוּק (שה"ש ו', ג'): "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי", רֵאשִׁי-תִיבוֹת אָלוּל, שְׁאֵז הַקַּב"ה פּוֹתַח אֶת יָדוֹ לְקַבֵּל בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֶת בְּנֵי הַיְקָרִים.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ מְאֹרֵוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", וְאוֹמֵר (אָלוּל מְאֹמֵר א', אוֹת טו'): "אֲמָרוּ דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת (אֲבוּדְרָהִם תְּפִילַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה) 'אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי', רֵאשִׁי-תִיבוֹת אָלוּל, שְׁאֵז ה' יִתְבָּרַךְ פּוֹתַח יָד לְקַבְּלָנוּ בְּתְשׁוּבָה, וְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹרְגוֹת (=מְשֻׁתְּקוֹת) לוֹ... אֲחֵרֵי ה'... (וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף) (ש) סוֹפֵי תִיבוֹת ד' תִיבוֹת הִלְלוּ ("אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי") הֵם ד' יוֹדֵיין (=י) – בְּגִמְטְרִיָה אַרְבָּעִים. (וְהֵם) מְרַמְזִין לְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהִיָּה מִשָּׁה בְּהַר (סִינֵי) לְקַבֵּל לוחוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת, מִן רֵאשׁ חֹדֶשׁ אָלוּל עַד יוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְהִמָּה עַד הַיּוֹם יְמֵי רְצוֹן".

בְּהַמִּשְׁךְ דְּבָרֵיו מְבַאֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", כִּי אַרְבָּעִים יְמֵי הַתְּשׁוּבָה, מֵרֵאשׁ חֹדֶשׁ אָלוּל וְעַד לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים הֵם בְּבַחֲנֵינָת מְקוּהָ טְהָרָה לְיִשְׂרָאֵל. וְכִמוֹ שְׁבִמְקוּהָ טְהָרָה יִשְׁנֵם אַרְבָּעִים סָאָה מַיִם, הַמְעַלִּים אֶת הָאָדָם מִטּוֹמְאָה לְטְהָרָה, כֵּךְ אַרְבָּעִים יְמֵי הַתְּשׁוּבָה מֵרֵאשׁ חֹדֶשׁ אָלוּל וְעַד לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים, שֶׁהֵם יָמִים שֶׁל חֶסֶד וְרַחֲמִים, מְעַלִּים אֶת הָאָדָם מִטּוֹמְאָת עוֹנוֹתָיו, לְטְהָרָה.

וַיֵּשׁ לָנוּ לְשִׁאוּל, אוֹמֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": מִדּוּעַ דּוֹקָא שְׁעוֹר שֶׁל אַרְבָּעִים סָאָה מַיִם שֶׁל מְקוּהָ מְסוּגָל לְטְהַר אֶת הַטְּמָאִים, וְלֹא שְׁעוֹר אֲחֵר?

וּמְפָרֶשׁ עֲנִין זֶה הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", וְאוֹמֵר שִׁידוּעַ שְׁאֲרָבְעִים סָאָה הֵם 960 לוֹגִין (כָּל סָאָה הִיא 24 לוֹגִין). וּמְאֵחֵר וּמְבֹאֵר בִּירוּשְׁלַמִי (תְּרוּמוֹת פ"י ה"ה), כִּי בְרִיָּה (=יְצוּר חֵי) בְּטֵלָה ב־960. אִם כֵּן, כְּשֶׁאָדָם טוֹבֵל בְּמְקוּהָ מַיִם, שְׁבוּ 960 לוֹגִין מַיִם, הָרִי הוּא מְתַבְּטֵל מִטּוֹמְאָתוֹ, וְנוֹלָד כְּבְרִיָּה חֲדָשָׁה וְטְהוֹרָה.

עַל-פִּי זֶה מְפָרֶשׁ הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" מָה שְׁמוּבָא בִּירוּשְׁלַמִי (מְגִלָּה פ"א ה"ג), שֶׁבִירוּשְׁלַיִם הָיוּ דּוֹקָא 480 בְּתֵי כְּנִסוֹת ו-480 בְּתֵי מְדָרְשׁוֹת, שְׁכֵן, אֲמָרוּ חז"ל (בְּרֻכּוֹת טו'): "...אָמַר רַבִּי חֲמָא בְּרַבִּי חֲנִינָא, לְמָה נִסְמְכוּ אֱהָלִים לְנַחְלִים? דְּכַתִּיב (=כִּמוֹ שְׁכַתּוּב) (בַּמִּדְבָּר כד'): 'כְּנַחְלִים נָטִיו, כְּגִנַּת עֲלֵי נְהַר, כְּאֱהָלִים נָטַע'. לּוֹמֵר לָךְ, מָה נַחְלִים מְעַלִּים אֶת הָאָדָם מִטְּמָאָה לְטְהָרָה. אָף אֱהָלִים (=בְּתֵי מְדָרְשׁוֹת, רש"י) מְעַלִּים אֶת הָאָדָם מִכַּף חוּבָה לְכַף זְכוּת".

עַל-כֵּן אוֹמֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" הָיוּ בִירוּשְׁלַיִם דּוֹקָא 480 בְּתֵי כְּנִסוֹת ו-480 בְּתֵי מְדָרְשׁוֹת, שֶׁהֵם בְּיַחַד 960, כְּדֵי לְרִמּוֹז לָנוּ שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָת "מְקוּהָ טְהָרָה", כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֶת הָאָדָם מִכַּף חוּבָה לְכַף זְכוּת.

וּמֵעֵתָה יֵשׁ לּוֹמֵר מְאֵחֵר וְכָל יוֹם כְּלוּל מ-24 שְׁעוֹת, עַל כֵּן בְּאַרְבָּעִים יְמֵי הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ אֲפּוֹא 960 שְׁעוֹת (960=24*40), שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָת "960 לוֹגִין מַיִם", כְּדֵי לְטְהַר אֶת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי "טְבִילָה" בְּאַרְבָּעִים יְמֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַל-יְדֵי כֵךְ הֵם נַחְשְׁבִים כְּבְרִיָּה חֲדָשָׁה.

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (יִמָּא פח', מט'): "אָמַר ר' עֲקִיבָא: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, לְפָנֵי מִי אַתֶּם מְטְהָרִין. מִי מְטְהַר אֶתְכֶם? – אֲבִיכֶם שְׁבִשְׁמִים, שְׁנֵאמַר: 'וְזִרְקֵי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְטְהַרְתֶּם'. וְאוֹמֵר: מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל ה'. מָה מְקוּהָ, מְטְהַר אֶת הַטְּמָאִים – אָף הַקַּב"ה מְטְהַר אֶת יִשְׂרָאֵל".

פי כמו שמקורה הטְהֵרָה מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבָּעִים סָאָה, שֶׁהֵם 960 לֹוגִין, אַף הַקִּב"ה מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבָּעִים יְמֵי הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם 960 שָׁעוֹת, כְּדִי שֶׁבְּגִמְרַת הַחֲתִימָה, בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל כְּבָרִיָּה חֲדָשָׁה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (וַיִּקְרָא טו', ל'): "כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהֲרוּ". (על פי "אֹרְחַי שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שׁוֹם תִּשִּׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה'... לְבַלְתִּי רוּם לָבְבוּ מֵאַחֲיוֹ וּלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבְנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל". (יז' טו')

עַל הַפְּתוּב אוֹמֵר ה' חֲתַם סוּפֵר" (שׁוֹפְטִים), שֶׁכָּאֵן צְוֹתָה הַתּוֹרָה עַל הַמֶּלֶךְ: לֹא רַק "לְבַלְתִּי רוּם לָבְבוּ מֵאַחֲיוֹ", אֲלָא גַם שֶׁתִּהְיֶה בּוֹ מִידַת הָעֲנָוָה. וַיֵּשׁ לֹאֲמַר שֶׁהֲרִמּוּ הוּא בְּפִתּוּב "וּלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה" – הִנֵּה "מִן הַמִּצְוָה" רֵאשִׁי תִיבוֹת "מָה", מִלְשׁוֹן "וְנַחֲנוּ מָה" (שְׁמוֹת טו', ז'), שֶׁהָרִי תְכַלִּית מִידַת הָעֲנָוָה הִיא לְהַגִּיעַ לִידֵי "וְנַחֲנוּ מָה (=כְּלוּם)". וּכְפִי שֶׁפֶסֶק הַרְמַב"ם לְהַלְכָה (הַל' מַלְכִים ב', ו'): "כְּדֶרֶךְ שֶׁחֶלֶק לוֹ (=לְמֶלֶךְ) הַפְּתוּב הַכְּבוֹד הַגָּדוֹל וְחֵיבִים הַכֹּל בְּכְבוֹדוֹ (שֶׁל הַמֶּלֶךְ), כִּךְ צְוִהוּ לְהִיטֵל לְבוֹ בְּקֶרְבּוֹ שֶׁפֶל וְחֶלֶל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (תְּהִילִים קט' כב'): 'וּלְפִי חֶלֶל בְּקֶרְבִי'. וְלֹא יִנְהַג גְּסוּת–לֵב בְּיִשְׂרָאֵל יִתֵּר מְדַאי, שֶׁנֶּאֱמָר 'לְבַלְתִּי רוּם לָבְבוּ מֵאַחֲיוֹ', וַיְהִיָּה חוּגִין וּמִרְחַם לְקַטְנִים וּגְדוּלִים, וַיִּצָּא וַיְבוֹא בְּחַפְזֵיהֶם וּבְטוֹבָתָם, וַיְחוּס עַל כְּבוֹד קָטָן שֶׁבְּקַטְנִים וּכְשֶׁמְדוּבָר אֵל כָּל הַקְּהָל בְּלִשׁוֹן רַבִּים יְדַבֵּר רְפוּת, שֶׁנֶּאֱמָר 'שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי... (ו) לְעוֹלָם יִתְנַהַג בְּעֲנָוָה יִתְרָה. (שִׁפְן) אֵין לָנוּ גְדוּל מִמֶּשֶׁה רַבְּנוּ, וְהוּא אוֹמֵר 'וְנַחֲנוּ מָה'".

וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב: "וּלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל" – שֶׁלֹּא יִסוּר הַמֶּלֶךְ מִן הַתִּיבָה "מִצְוָה", שֶׁהָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה הִימְנִית שְׁלָה, וְהָאוֹת הָאַחֲרוֹנָה הַשְּׂמֹאלִית שֶׁהֵן בִּיחַד "מָה", בְּבַחֲנִית "וְנַחֲנוּ מָה". כְּדִי לְחַזֵּק עֲנִיָן זֶה הוֹסִיפוּ דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת, שֶׁ"מֶלֶךְ" בְּגִמְטְרִיָּה הוּא פְּעָמִים "מָה", וְזֶה מָה שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כה', ב'): "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה". "תְּרוּמָה" רֵאשִׁי תִיבוֹת "תְּרִי מָה" דְּהִינּוּ תְרִי (=פְּעָמִים) מָה. וְהֲרִמּוּ הוּא שֶׁה"מֶלֶךְ" גִּמְטְרִיָּה פְּעָמִים "מָה", צָרִיךְ לְהַחְזִיק עֲצָמוֹ בְּשִׁפְלוּת בְּכַפִּילוּת עַל דֶּרֶךְ הַמִּשְׁנָה (אַבוֹת ד' ד'): "מְאֹד מְאֹד הוּי שֶׁפֶל רוּחַ". וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שֶׁלֹּאֲמִיתוּ שֶׁל דָּבָר, הַתּוֹאֵר "מֶלֶךְ" מְרַמֵּז בְּאוֹתֵיאוֹ עַל מִידַת הָעֲנָוָה. שִׁפְן, "מֶלֶךְ" רֵאשִׁי תִיבוֹת "לִית מַגְרָמִיָּה כְּלוּם" (=אֵין לוֹ מַעְצָמוֹ כְּלוּם), שֶׁצָּרִיךְ לְהַפִּיר וּלְהַפְּנִים בְּקֶרְבּוֹ, שֶׁזֶכָּה הוּא לְמַלְכוּת לֹא בְּזָכוּת עֲצָמוֹ שֶׁהָרִי אֵין לוֹ מַעְצָמוֹ כְּלוּם, אֲלָא רַק, הַקִּב"ה בְּחַר בּוֹ לְהִיטֵל מֶלֶךְ מוֹשֵׁל וּמְנַהִיג.

"לֹא תִסוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמֹאל" (יז' יא')

בְּמִסְכַּת שִׁבְת (כג', עא') דְּנָה הַגְּמָרָא בְּמִצְוֹת הַדְּלָקַת גְּרוֹת חֲנוּכָּה וְקוֹבְעַת, שֶׁיֵּשׁ לְבָרֶךְ קֹדֶם הַהַדְּלָקָה: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנּוּ לְהַדְּלִיק גֵּר שֶׁל חֲנוּכָּה". שׁוֹאֵלֶת עַל–כֵּךְ הַגְּמָרָא: "וְהֵיכֵן צוּנּוּ?" (=הָרִי זֶה מִצְוָה שֶׁקֹּבְעוּ חֲכָמִים, וְאֵיךְ אֲפֹשֶׁר לֹאֲמַר שֶׁה' צוּנּוּ עַל–כֵּךְ?)

מִשִּׁיב הָאֲמוּרָא: מֵהַפְּתוּב בַּתּוֹרָה, "לֹא תִסוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמֹאל". לְפִי זֶה מוֹרָה כָּאֵן הַתּוֹרָה, שֶׁעֲלִינוּ לְהִישָׁמַע לְכָל מָה שֶׁאוֹמְרִים לָנוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם שׁוֹאֲבִים אֶת סִמְכוּתָם מִגְּבוּהָ. וּמִצְוָה שֶׁנִּקְבְּעָה עַל–יְדֵי חֲכָמִים כְּאִילוֹ נִתְּנָה לָנוּ מִפִּי הַקִּב"ה, וְלָכֵן רָאוּי לְבָרֶךְ עֲלֵיהָ: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנּוּ...".

"כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר... וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֵל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֵים הָהֵם... (יז' ח')

כְּשֶׁנִּתְמַנָּה רַבִּי מְאִיר לִיבוּשׁ (בְּעַל הַמַּלְבִּי"ם) לְשִׁבְת עַל כֶּסֶף הַרְבָּנוֹת בְּבוֹקֶרֶשֶׁט, בִּירַת רוּמְנִיָּה, הַשְּׂמִיעַ, בְּשִׁבְת הָרֵאשׁוֹנָה לְכַהוֹנָתוֹ, דָּרָשָׁה בְּפָנָי בְּנֵי הַקְּהִילָה, וְכֵךְ אָמַר: מוֹרִי וְרַבּוֹתִי! בְּזִמְן שִׁבְת הַמֶּקֶדֶשׁ הָיָה קָיָם, נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל לְתַת לְכַהֵן אֶת שְׁלִשֶׁת הָאֵיבָרִים הַבָּאִים מִזְּבַחֵיהֶם: "הַזֹּרַע וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה". אוּלָם, בְּזִמְן הַזֶּה, שָׂאִין לָנוּ מִקְדָּשׁ וְזִבְחָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, רַב הַקְּהִילָה הוּא בְּבַחֲנִית כַּהֵן, כְּפִתּוּב בְּפָרְשַׁת "שׁוֹפְטִים": "כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר... וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֵל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֵים הָהֵם...". לָכֵן הִנְנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶת שְׁלִשֶׁת הַמִּתְנוֹת הָאֵלֶּה:

(א) "הַזֹּרַע" – זֶה הַנְּחַת תְּפִילִין בְּכָל יוֹם, שֶׁהִיא סְגוּלָה לְעִזְרַת ה'.

(ב) "וְהַלְחִיִּים" – שֶׁלֹּא תִשְׁחִיתוּ פֶּאת הַזֶּקֶן בַּתְּעַר, שֶׁהַנְּכָשֶׁל בְּכֵךְ עוֹבֵר בְּחֻמְשָׁה לְאוּיָן מִן הַתּוֹרָה.

(ג) "וְהַקֶּבֶה" – שֶׁתִּהְיֶה זְהִירִים וְנִשְׁמָרִים מִמֵּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, שֶׁהַשְּׁלֶחֶן הַפֶּשֶׁר וְהַמִּטְבַּח הַפֶּשֶׁר מַחְדִּירִים קְדוּשָׁה וְטַהֲרָה בְּבֵית יִשְׂרָאֵל.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּיָן!

שִׁבְת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **בnei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"צָרִיךְ לְחַבֵּר אֶת א' לְאוֹתִיּוֹת "לול", כְּדֵי לְעֲשׂוֹת מֵהֵן צִירוּף אֱלֹהִים"

ה"תולדות אהרן", הרה"ק רבי אהרן מן טאמיר זיע"א, אומר, שחודש אלול הוא צירוף אותיות א' לול, ועלינו מוטלת עבודת הקדש לחבר את א' לאותיות "לול", כדי לעשות מהן צירוף אֱלֹהִים.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מה הענין של אותיות א' לול, שצריכים לצרפן ולעשות מהן אֱלֹהִים?

ומבאר ה"תולדות אהרן", שהנה שנינו בגמרא (פסחים לד'): "לול קטן היה בין כבש למזבח, במערבו של כבש, ששם היו זורקין (את) פסולי חטאת העוף"

ובאר ה"תולדות אהרן" ואמר: הנה, מבואר בתיקוני זוהר (י, כה): "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא" (=תורה ללא דחילו (=יראה) ורחימו (=אהבה) לא עולה למעלה לפני ה').

ועוד מבואר (שם): "תורה ומצוה בלא דחילו ורחימו לא יכילת לסלקא ולמיקם קדם יה" (=תורה ומצוה בלא יראה ואהבה אינן יכולות לעלות ולעמוד לפני ה')."

והענין הוא, כי שתי המידות הללו של יראת ואהבת הבורא, הן בבחינת "תריין גדפין" (=שתי כנפים) המעלות את התורה והמצוות למעלה. ולכן נמצא, שאם האדם עובד את ה' בלי יראה ואהבה, הרי הוא כמחוסר-כנפים, ועל-כן, כל תורתו נשארת למטה בעולם הזה, ולא עולה למעלה לרצון לפני אדון הכל.

לפי זה, אומר ה"תולדות אהרן", שתפילות שהתפלל האדם בלא יראה ואהבה לה' יתברך, אינן יכולות לעלות לפני הקב"ה. ולכן הן פסולות ומונחות ב"לול" שם בשמים, בבחינת "פסולי חטאת העוף". ולכן על איש ישראל מוטלת העבודה בחדש אלול כדי לתקן תפילות פגומות אלו.

וכפי דבריו הקדושים: "ענין חדש אלול, דהנה אמרו חז"ל (פסחים לב'): המזבח היה ל"ב על ל"ב אמה, והיה שם לול אחת, שבה היו מונחים קדשים שנפסלו, כגון חטאת ועולת העוף. והנה, כמו כן, יש מזבח העליון (בשמים), אשר שם עומד מיכאל השר הגדול ומקריב קורבנות (תגיגה יב'). (ו)יש שם מקום הנקרא 'לול', ושם מונחות תפילות פסולות, רחמנא ליצלן, כי (כידוע) תפילות הן במקום קורבנות (ברכות כו')."

אמנם יש חילוק, כי את התפילות הפסולות יכולים הצדיקים להעלות על-ידי ייחודים אשר ידעתי, ומכל שכן מורי ורבי זצ"ל (הרה"ק מברדיטשוב)...אך בדחילו ורחימו (=על-ידי יראה ואהבה של האדם) נשלם שם הוי"ה ברוך הוא, ועל-ידי כך עולות התפילות. וזהו א'-לול, וזה צריך לעשות בחדש אלול...".

וכן כתב ה"באר מים חיים" (ויצא): "כי ידוע (תיקוני זוהר כ"ה, ע"ב), כל מצוה ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא (=תורה ומצוה בלא יראה ואהבה אינן יכולות לפרוח למעלה), כי אהבה ויראה נקראין "תריין גדפין" (=שתי כנפים), והם כמו הכנפים לעוף שעל-ידם הוא מעופף לשמים. ואם יוחסר לעוף כנפיו לא יוכל לעוף למעלה בשום אופן, כן אהבה ויראה הם "תריין גדפין" (=שתי כנפים), שבהם פורחין התורה והמצוות והתפילה לשמים...".

מכל זה נמצא, כי כל התורה והמצוות והתפילות של האדם שלא יכלו לפרוח למעלה, מפאת שהיה חסר בהן שתי כנפים של יראה ואהבה, הן בבחינת "פסולי חטאת העוף", בדיוק כמו העוף שאין לו כנפים, ואין הוא יכול לפרוח למעלה. ולכן הן נזרקות לתוך "לול" של "פסולי חטאת העוף".

וכל זאת עד שיבוא האדם וישלים בתשובה שלמה את היראה ואהבה שהיו חסרות לתורה ולמצוות שלו. שכן, רק כך יכולים תורתו ותפילתו "לקבל כנפים", ולעלות למעלה לריח ניחוח לפניו יתברך.

אם כך, יש להבין, מהי עבודתנו בחדש אלול כדי להעלות את התורה והמצוות? איך יכולים אנו לחבר כנפים לתורה ולתפילות הפגומות שלנו?

"מאי דכתיב (=מהי כונת הכתוב (מלאכי ג', יח)) 'ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר לא

עבדו?" ופרשו שם חז"ל, שעובד אלהים הוא זה שלומד את תלמודו מאה פעמים ואחד. ואילו זה שלומד "רק" מאה פעמים – נחשב שהוא אינו עבד אלהים! ולכאורה יפלא הדבר מאד: איך יעלה על הדעת שבשביל פעם אחת שלא הוסיף ולמד האדם את תלמודו, הוא נחשב לאדם שאינו עבד אלהים? ובאר האריז"ל (שער מאמרי רז"ל), כי ה"ס"מ, הוא יצר הרע (=שר השכחה), הוא בגמטריה מאה פעמים. אבל מאה ואחד הוא גמטריה של מיכאל, שמכניע את ה"ס"מ (=100), ומבטל את שכחת התורה.

אבל עדין צריכים אנו ביאור, מדוע אדם שהחסיר פעם אחת, ושנה רק מאה פעמים את תלמודו, במקום מאה ואחד פעמים כבר שולט עליו ס"מ הרשע, שר השכחה?

נראה לבאר זאת על-פי מה שכתב ה"תולדות יעקב יוסף", בשם מורו ורבו הבעש"ט הקדוש זיע"א, שהכונה ב"שונה פרקו מאה ואחד" היא לאדם הלומד בתורה לשמה, ובשעת למודו זוכר את "אחד", שהוא הקב"ה, יחידו של העולם – ולכן הוא נחשב כעובד ה' באמת ובתמים. אך זה ששונה פרקו "מאה פעמים" – חסר לו ה"אחד", שהוא הקב"ה, יחידו של העולם. אם כן, אדם זה אינו לומד תורה לשמה, כיון שהוא אינו זוכר שהוא לומד לשם ה', ולכן אינו נחשב לעבד אלהים.

וכן הביא ה"דגל מחנה אפרים", בשם זקנו הבעש"ט (דרוש לפורים ד"ה): "על דרך שאמר אדוני, אבי, זקני זללה"ה: 'אינו דומה שונה (=לומד) פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד' – דהינו, שמכניס (את) "אחד", שהוא אלופו של עולם, בתוך לימודו".

מעתה יתבארו היטב דברי האריז"ל, כי השונה פרקו מאה פעמים, כלומר ששוכח את "אחד", יחידו של עולם – הנה, שולט בו ה"ס"מ, שר השכחה, שמשכיח מהעוסק בתורה לכוון בלימודו לשם "אחד". אולם, השונה מאה פעמים ואחד, כלומר שמכוון בלימודו לשם "אחד", לשם יחידו של עולם, ה' יתברך – הנה, נותן הוא כח למלאך מיכאל (בגמטריה מאה ואחד) להכניע את ה"ס"מ, ולהעלות את התורה לפני הקב"ה, יחידו של עולם.

ועל-כך כתוב בגמרא (יומא עב): "ועשו ארון עצי שטים...ועשית עלי זר זהב סביב". רבי יוחנן רמי: כתיב, זר' וקרינו (=אנו קוראים) 'זר', (כדי לומר לנו): זכה – נעשית לו (התורה) 'זר' (=כתר). לא זכה – נעשית לו (התורה) זרה הימנו (=ממנו)".

הרי לנו דברים ברורים, כי רק מי שעוסק בתורה לשמה – תורתו מתקיימת בידו. אבל, העוסק בתורה שלא לשמה – תורתו משתפחת ממנו, לא עלינו.

כיון שבאנו עד כה, הנה מה טוב ומה נעים להבין את דברי ה"תולדות אהרן", שבחדש אלול עבודתנו היא לצרף את האות א' עם "לול", ולעשות מזה צירוף של אלול, כדי לתקן בכך את כל התורה המצוה והתפילות שלנו שלא עלו למעלה לשמים, ונשארו ב"לול" מפאת חסרון של שתי הפנפים יראה ואהבה.

ולכן, לפי מה שהבאנו, הכונה היא שצריכים אנו לתקן את חסרון האות א' – ה"אחד". שכן, בעונותינו הרבים, שכחנו את האחד, הוא אלופו של עולם, שהוא אחד יחיד ומיוחד, ולא עסקנו בתורה במצות ובתפילות לשמן. על-כן צריך לתקן הכל בתשובה, כדי לקושרן עם האות אל"ף, אלופו של עולם, ועל-ידי כך הן יעלו מן הלול לשורשן לשמים לריח ניחוח לפני ה' יתברך.

והנה, כאשר נתבונן, נראה שענין זה מתקשר להפליא עם חדש אלול, שהוא נוטריקון של 'אני לדודי ודודי לי'. שכן, תכלית החיבור של האות א' עם "לול" לצירוף אלול, הוא כדי לתקן למפרע את כל התורה והמצות שעסקנו בהן במשך השנה והן נשארו בלול (כדי שיהיו בבחינת אלול "אני לדודי ודודי לי", שכל מעשינו יהיו בלתי לה' לבדו). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"תמים תהיה עם ה' אלהיך" (יח' יג')

הגאון רבי אברהם פילד, רבה של פרנקפורט במאה ה-י"ח, נודע כל ימיו בהליכותיו הצנועות ובתמימותו המופלגת. וכאשר נודמן למקום אורח, שלא הכירו לפניו, לא יכול היה לשער שהוא מצוי במחיצתו של המרא דאתרא. פעם נודמן לבית המדרש הגדול בפרנקפורט אורח נודד, שלא הפיר את הרב מעולם. כאשר נעלם מקל ההליכה של אותו אורח, נטפל הוא, ברוב חוצפתו, אל רבי אברהם, והטיל בו חשד שנטל את מקלו (כי איש מלבדם לא היה בבית המדרש). בשבת קדש, עלה רבי אברהם על בימת בית המדרש, כדי לדרוש ברבים. נחרד האורח כשנוכח לדעת שהחשיד את רב העיר בגניבה, ומחר אל הבימה, כדי לפיסו בדברים. אולם רבי אברהם חשב, ברוב תמימותו, שהלה מבקש לשוב ולהיטפל אליו בענין מקלו שאבד, ירד בחופזה ממדרגות הבימה, וקרא לעבר האיש: אני מקוה שכבודו מצא כבר את המקל. והנני מבטיחו בהן-צדק, שלא נטלתי את מקלו שאבד לו השבוע...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על הָהָרִים רָגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשֻׁמֵּעַ שְׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מְשֻׁמֵּעַ יְשׁוּעָה" (מתוך ההפטרָה)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אל שְׁדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 18:53**

ערש"ק ו' אֵלוֹל תִּשְׁע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלוך בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהוֹרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא אֶת הָעֵגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן... וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֵגְלָה בְּנַחַל" (כא' ד')

על הכְּתוּב, "וְהוֹרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא אֶת הָעֵגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן... וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֵגְלָה בְּנַחַל", שוֹאֲלִים חז"ל, מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁהַקַּב"ה מְצַוֶּה לְעָרוֹף דּוֹקָא אֶת רֹאשׁ הָעֵגְלָה? הֲלֹא דָבָר הוּא! נִקְדָּיִם לְהַתְּבוּנָה בְּפִרְשַׁת "וַיִּגַּשׁ", כְּאֲשֶׁר חֲזָרוּ הַשְּׁבָטִים אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם, וְסָפְרוּ לוֹ שְׁיוֹסֵף לֹא מָת, אֲלֵא חַי, וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם... וַיִּרְא (יַעֲקֹב) אֶת הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם". וַיִּפְרַשׁ רַשִׁי זצ"ל: "סִימָן מְסַר לָהֶם (יוֹסֵף לְאֲחָיו) בְּמָה הָיָה עוֹסֵק, שְׁפָרַשׁ (= שְׁנַפְרָד) מְמַנּוּ (= מִיַּעֲקֹב אָבִיו) בְּפִרְשַׁת עֵגְלָה עָרוֹפָה, וְזֶהוּ שְׁנַפְרָד: וַיִּרְא (יַעֲקֹב) אֶת הָעֵגְלוֹת... וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב". וּמְקוֹר לְדָבָר זֶה, הוּא מְדַבְּרֵי חז"ל בְּמִדְרַשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צַדִּי, ג'): "אָמַר לָהֶם (יוֹסֵף לְאֲחָיו): אִם יֵאֱמִין לָכֶם (אָבִיו) - הָרִי מוֹטָב. וְאִם לֹא, אַתֶּם אוֹמְרִים לוֹ: בְּשַׁעֲהַ שְׁפָרַשְׁתִּי מִמֶּךָ, לֹא בְּפִרְשַׁת עֵגְלָה עָרוֹפָה הֵייתִי עוֹסֵק? הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (= זֶהוּ שְׁכַתּוּב): וַיִּרְא (יַעֲקֹב) אֶת הָעֵגְלוֹת... וַתַּחֲי רֹחַ יַעֲקֹב". וצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מָה רָצָה יוֹסֵף לֹמַר לְאָבִיו יַעֲקֹב, כְּאֲשֶׁר רָמַז לוֹ שְׁעָסְקוּ הֵם בְּפִרְשַׁת עֵגְלָה עָרוֹפָה לְפָנָי שְׁנַמְכֵר לְמִצְרַיִם? וְעוֹד צָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ בְּאֵמַת סַבָּב הַקַּב"ה כִּךָּ, שְׁיַעֲקֹב וְיוֹסֵף יִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה דּוֹקָא בְּהִיוֹתָם עוֹסְקִים בְּפִרְשַׁת עֵגְלָה עָרוֹפָה?

וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁהִנֵּה, כְּבָר לְמַדְנּוּ מְדַבְּרֵי "נִפְשׁ הַחַיִּים", שְׁ"כְּשֶׁהָאָדָם קוֹבֵעַ בְּלָבוֹ לֵאמֹר, הֲלֹא ה' הוּא הָאֱלֹקִים הָאֱמִיתִי, וְאִין עוֹד מְלַבְדּוּ יִתְבָּרַךְ שׁוֹם כַּח בְּעוֹלָם... וּמְשַׁעֲבַד וּמְדַבֵּק טוֹהַר מַחְשְׁבָתוֹ רַק לְאֲדוֹן יַחֲדִיד בְּרוּךְ הוּא... מִמִּילָא יִתְבָּטְלוּ מֵאֲלֵיהֶם כָּל הַכּוֹחוֹת וְהַרְצוֹנוֹת שְׁבַע עוֹלָם, שְׁלֹא יוֹכְלוּ לְפַעוֹל לוֹ שׁוֹם דָּבָר כְּלָל".

וְזֹאת, כְּפִי שְׁגַם מוֹבָא בְּשֵׁם הַבַּעַש"ט, שְׁאִם הָאָדָם יֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שְׁאֵפִילוּ בְּהַסְתֵּר הַכִּי גְדוֹל, בְּצָרָה הַכִּי גְדוֹלָה שְׁיֵשׁ לוֹ, שְׁגַם שֵׁם נִמְצָא אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם - ה' יִתְבָּרַךְ, הִנֵּה עַל-יְדֵי כִּךָּ, עַל-יְדֵי אוֹתָהּ הָאֱמוּנָה יִזְכֶּה הָאָדָם לְהַמְתִּיק מַעֲלֵיו אֶת הַדִּין, וְלַהֲפֹךְ אֶת הַצָּרָה לְיִשׁוּעָה.

וְכִפִּי שְׁכַתּוּב בִּ"לְקַט אֲמָרֵי פְּנִינִים": "שְׁמַעְתִּי מִמּוֹרֵי (= הַבַּעַש"ט), שְׁאִם אָדָם יִדַּע בִּידְעָה וּבְאֱמוּנָה שְׁלִימָה, שְׁבְכָל הַהַסְתֵּרוֹת... הַקַּב"ה מְסַתֵּר שֵׁם, (וְ)אִין זֶה הַסְתֵּרָה כְּלָל... מִיָּד יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן, וְהָרַע נוֹפֵל לְמַטָּה, וְנִתְגַּלָּה הָאֱוֹר... אֲבָל לְפַעֲמִים וְאֲנֹכִי הַסְתֵּר אֲסַתִּיר פְּנֵי - אֲסַתִּיר גַּם אֶת הַהַסְתֵּרָה, עַד (שְׁהָאָדָם)... אֵינּוּ מְרַגֵּשׁ שׁוֹם חַיּוֹת... וְנִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ שֶׁהַקַּב"ה שֵׁם אֵיתוֹ (בְּתוֹךְ הַצָּרָה), וְזֶה הוּא לֹא (= וְדָבָר זֶה נִחְשָׁב לוֹ) כִּי פָּנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרַיִם בְּהַסְתֵּלְקוֹת אֱמוּנָה וּבְטַחֲוֹן, וְאִז חַל עוֹנֵשׁ. אֲבָל כָּל זְמַן שְׁהָאָדָם (יִתְיָה) דְּבוּק בְּאֱמוּנָה שְׁלִימָה בְּבוֹרָאוֹ - לֹא יֵאָרַע לוֹ שׁוֹם רַע, אֲלֵא (יִקְבֵּל מֵה' יִתְבָּרַךְ) אַחֲבָה וְחִיבָה".

וְנִרְאָה לִי, כִּי מְקוֹר דְּבָרֵי הַבַּעַש"ט הוּא מְדַבְּרֵי הַנּוֹרָאִים שֶׁל הַרְמַב"ם בְּסִפְרוֹ "מוֹרָה גְּבוּכִים", שְׁהַשְּׁגַחַת הַקַּב"ה עַל הָאָדָם תְּלוּיָה לְפִי גְדֵל דְּבִקוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּמַחְשְׁבָתוֹ בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְכִפִּי דְבָרֵי הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַרְמַב"ם ("חֲלָק ג' פָּרָק נ"א"): "וְהִנֵּה, נִגְלָה אֵלַי עֵיוֹן נִפְלָא מְאֹד, יִסּוּרוּ בּוֹ סְפָקוֹת וְיִתְגַּלוּ בּוֹ סוּדוֹת אֱלוֹהִיּוֹת. וְהוּא... כִּי כְּפִי שִׁיעוֹר... בַּעַל שְׁכָל (= מַחְשְׁבָה) תִּהְיֶה הַהַשְּׁגָחָה בּוֹ. וְהָאִישׁ הַשְּׁלֵם בְּהַשְּׁגָתוֹ אֲשֶׁר לֹא יִסּוּר שְׁכָלוֹ מֵהָאֱלוֹהַ תְּמִיד, תִּהְיֶה הַהַשְּׁגָחָה בּוֹ תְּמִיד. וְהָאִישׁ שֶׁלֵּם הַהַשְּׁגָחָה אֲשֶׁר (פְּתָאוּם) תִּפְנֶה מַחְשְׁבָתוֹ מֵהָאֱלוֹהַ... תִּסּוּר הַהַשְּׁגָחָה מִמֶּנּוּ בַּעַת עֵסְקוֹ (= כְּאֲשֶׁר אֵינּוּ דְּבוּק בֵּה' יִתְבָּרַךְ), וְלֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ הַהַשְּׁגָחָה (לְגַמְרִי)... אֲלֵא תִמְעַט"

דְּהִינּוּ, אוֹמְרֵי הַרְמַב"ם, כְּפִי גְדֵל דְּבִקוֹת הָאָדָם בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כִּךָּ תִּהְיֶה הַהַשְּׁגָחָה עֲלָיו, שְׁאִם הָאָדָם מְמַעַט בְּדְבִקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִיָּד מִתְמַעַטֵת הַשְּׁגַחַת ה' עָלָיו.

וּמוֹסִיף הַרְמַב"ם דְּבָרִים נּוֹרָאִים וּמְבַהִילִים, שְׁכָל מִי שְׁקוֹרָה לוֹ דְּבָר רַע, אֲפִילוֹ נְבִיאִים וְחַסִּידִים, הָרִי זֶה מְשׁוּם שְׁבָאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁכַחוּ אוֹ מִיַּעֲטוּ בְּדְבִקוֹתָם בֵּה' יִתְבָּרַךְ. וְכִפִּי דְבָרֵי הַקְּדוֹשִׁים: "וּמִפְּנֵי זֶה, יִרְאָה לִי, כִּי כָּל מִי שֶׁתְּמַצָּאֵהוּ רָעָה מְרַעוֹת הָעוֹלָם, מִן הַנְּבִיאִים אוֹ מִן הַחַסִּידִים הַשְּׁלֵמִים, (הִנֵּה) לֹא מְצָאוּהוּ הָרַע הַהוּא רַק בַּעַת הַשְּׁכַחָה הַהִיא - וּלְפִי אוֹרְךָ הַשְּׁכַחָה הַהִיא אוֹ פְּחִיתוֹת הָעֵנָן אֲשֶׁר הַתְּעַסֵּק בּוֹ יִהְיֶה עוֹצֵם הָרַע".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִדְּיֵק נִרְאָה, כִּי הַדְּבָרִים מְפוֹרָשִׁים בְּתוֹרָה: "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם". הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שְׁכָל זְמַן שְׁהָאָדָם דְּבוּק בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, מוֹבְטָח לוֹ "חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם" -

שלא יאָרע לוּ כָּל נֶזֶק.

כְּפִי שְׂאוּמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: (תהילים כג, ד'): "גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אֶתֶּה עִמָּדִי". דְּהֵינּוּ, גַּם כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ "בְּגִיא צְלָמוֹת" - בְּתוֹךְ חֶשֶׁךְ וְהֶסֶתֶר פְּנִים גָּדוֹל - "לֹא אֵירָא רַע" - אֲנִי בְּטוֹחַ שְׁלֹא יִקְרָה לִי כָּל דָּבָר רַע. וּמִדּוּעַ? "כִּי אֶתֶּה עִמָּדִי". שָׁכֵן, גַּם בְּתוֹךְ חֶשֶׁךְ "בְּגִיא צְלָמוֹת" - ה' יִתְבָּרֵךְ עִמָּדִי, וְהוּא הַמַּאִיר לִי אֶת דְּרָכַי. (וְכֵן גַּם אֲנִי צְרִיכִים לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלִימָה שְׁגַם בְּתוֹךְ חֶשֶׁךְ "בְּגִיא צְלָמוֹת" - ה' יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא עִמָּנוּ, וְעַל-יְדֵי אֱמוּנָה זוּ **מִתְמַתְקִים** מֵעֲלִינוּ כָּל הַדִּינִים, וּמוּבָטָח לָנוּ שְׁלֹא יֵאוּנָה לָנוּ כָּל דָּבָר רַע, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן).

עַל-פִּי הָאֱמוּרָא יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַחֲשִׁיבוֹת הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַשֵּׁם "יִשְׂרָאֵל" לְעוֹמֵת הַשֵּׁם "יַעֲקֹב". שָׁכֵן, הַשֵּׁם "יַעֲקֹב" הוּא מְלִשׁוֹן "עַקֵּב", הַחֲלֵק הַנִּמּוּךְ בְּגוֹף הָאָדָם, וְהוּא רוּמֵז עַל אָדָם שְׂאִינוּ דְּבוּק כָּל-כָּף בְּדַבְּקוֹת אֱמִיתִית עִם ה' יִתְבָּרֵךְ (וְלִמְרוֹת זֹאת, ה' מְשַׁגֵּחַ עָלָיו, וְשׁוֹמֵר עָלָיו בְּרוֹב רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו, אֲלֵא, כְּדַבְּרֵי הַרַמְבַּ"ם, הַהֲשִׁגְחָה אֵינָה מוֹשְׁלֶמֶת לְשִׁמּוֹר עָלָיו בְּכָל מָצֵב).

אֵךְ, לְעוֹמֵת זֹאת, הַשֵּׁם "יִשְׂרָאֵל", שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת "לִי רֵאשׁ", מוֹרָה עַל הַדְּבָקוֹת הַגְּדוֹלָה וְהַתְּמִידִית שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ. עַד כִּדִּי כֵּן שֶׁהוּא כְּאִילוּ מְכַרִּיז בְּכָל יְעַת וְאוֹמֵר "לִי רֵאשׁ". דְּהֵינּוּ, בְּכָל יְעַת וּבְכָל זְמַן יֵשׁ לִי רֵאשׁ (=הַקֵּב"ה), וְאֲנִי דְּבוּק בּוֹ. וּבּוֹדָאִי שְׂאִין אֲנִי עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲפִילוּ רָגַע אֶחָד מְנוֹתֵק בְּמַחְשַׁבְתִּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן אֶמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל". כִּי מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת "יִשְׂרָאֵל", שְׂדָבוּק בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲיִנַת "לִי רֵאשׁ", הִנֵּה אֶצְלוֹ תְּמִיד יֵשׁ שְׁמִירָה שֶׁל הַקֵּב"ה, שֶׁהוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ הַפְּסוּק: "וַיִּרְא (יַעֲקֹב) אֶת הַעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ, וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם", וּפְרָשׁ רַש"י זצ"ל: "סִימָן מְסַר לָהֶם (יוֹסֵף) בְּמָה הָיָה עוֹסֵק, שֶׁפְּרָשׁ (=נִפְרָד) מִמֶּנּוּ (=מִיַּעֲקֹב אָבִיו) בְּפִרְשַׁת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה..." - שְׂרָמֵז לוֹ יוֹסֵף לְאָבִיו, שְׂאֲכֹן הַשְּׁפִיל לְהַבִּין מָה שֶׁלָּמַד אֹתוֹ בְּפִרְשַׁת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה, שֶׁ"הַגּוֹף" צָרִיךְ לְהִיּוֹת תְּמִיד דְּבוּק עִם ה' "רֵאשׁ", וְעַל-יְדֵי כֵּן נִיצֵל מִכָּל נְסִיווֹתָיו בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִצְרַיִם, עֲרוֹת הָאָרֶץ. וְעַל בְּשׁוֹרָה זוּ כְּתוּב: "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" - יַעֲקֹב אָבִינוּ הִבִּין מִכֵּן, שְׁבָנוּ, יוֹסֵף הַצַּדִּיק, נִשְׁאָר שְׁלֵם בְּקְדוּשָׁתוֹ, בְּלִי שׁוּם פָּגָם, וְעַל-כֵּן וַתְּחִי רוּחוֹ. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהָס פְּרִיִּדְמָן) "מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּבב יֵלֵךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ" (כ' ח')

עַל הַכְּתוּב (דְּבָרִים כ', ח'), "מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּבב יֵלֵךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת לֵבב אֲחָיו כְּלָבְבוֹ", דְּרָשׁוּ חז"ל (סוֹטָה מ"ד): "מִי הָאִישׁ הִירָא? זֶהוּ הַמִּתְיָרָא מִן הַעֲבִירוֹת שֶׁבִּידוֹ". שָׁכֵן, כִּידוּעַ, עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה מִיַּד הַדִּין מְתוּחָה עָלָיו. וְלָכֵן הוּא עֲלוּל חֲלִילָה שְׁלֹא לְשׁוּב מִהַמְּלַחְמָה, מַחֲמַת תִּקְוָה הַדִּין.

וְהֵנָּה, יְדוּעַ שֶׁכָּל גְּדוֹל הוּא בְּיַדֵּינוּ, שֶׁשֵּׁם הַקֵּב"ה "יְהוָה" מוֹרָה עַל מִיַּד הַרַחֲמִים, כְּנִרְמָז בְּרֵאשֵׁי הַתִּיבוֹת (תהילים צו, יא): "וַיִּשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וַתִּגַּל הָאָרֶץ" - שָׁכֵן, עֲלִיוֹנִים וַתְּחַתּוֹנִים שְׂמַחִים עַל הַמְּשַׁכֵּת הַרַחֲמִים בְּעוֹלָם. אוּלַּם, כְּאֲשֶׁר צִירוּף שֵׁם ה' הוּא בְּמַהוּפָה, דְּהֵינּוּ "הוֹהִי", הַדְּבָר מוֹרָה עַל מִיַּד הַדִּין (וּמְקוֹר הַדְּבָר בְּתִיקוּנֵי הַזִּקְרָה, הַקְּדָמָה י').

עַל-פִּי זֶה מְגַלָּה לָנוּ הַאֲרִיז"ל (שַׁעַר פּוּרִים פ"ו), שֶׁהֶמֶן הַרְשָׁע רָצָה לְהַמְשִׁיךְ עַל יִשְׂרָאֵל אֶת מִיַּד הַדִּין, עַל-יְדֵי צִירוּף שֵׁם ה' בְּמַהוּפָה, וְלָכֵן אֶמַר לְאוֹהֲבָיו וְלִבְנֵי בֵיתוֹ (אֶסְתֵּר ה', יג): "וְכָל זֶה אֵינְנוּ שׁוֹה לִי" - סוּפִי-תִיבוֹת "הוֹהִי", שֶׁהוּא כְּאֱמוּרָא צִירוּף שֵׁם ה', הַמּוֹרָה עַל מִיַּד הַדִּין, וְזֹאת, כִּדִּי לְעוֹרֵר, חֵס וְחֲלִילָה, דִּינִים עַל יִשְׂרָאֵל. (אוּלַּם, כִּידוּעַ, לֹא עָלָה הַדְּבָר בִּידוֹ). וְלָכֵן אוֹמֵר ה'"שְׁפִתֵי כְהֵן" נִזְכָּר כְּאֵן בְּפִרְשַׁתְנוּ שֵׁם "הוֹהִי", הַמּוֹרָה עַל מִיַּד הַדִּין ("מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּבב יֵלֵךְ"). וְזֹאת, לוֹמֵר לָךְ שְׁמִידַת הַדִּין מְתוּחָה עַל בְּעַל הַעֲבִירוֹת. וּמַחֲמַת כֵּן הוּא מְתִירָא וְלָבוּ נִמַּס, שְׂמָא לֹא יַחְזוֹר מִן הַמְּלַחְמָה בְּחַמַּת תּוֹקֵף הַדִּין חֲלִילָה. "זָהָב" אֱמִיתִי

אָבִיו שֶׁל רַבִּי פִּינְהָס מְקַאֲרִיץ, הַרַה"ק רַבִּי אַבְרָהָם אָבָא שְׁפִירָא זִיע"א, כְּהֵן כְּרַב בְּעִירָה בְּמִדְיַנַת לִיטָא, וְהָיָה נוֹדַע בְּצַדִּיקוֹתוֹ וּבִיוֹשֶׁר לְבָבוֹ. מְסוּפָר עָלָיו, שֶׁבִּקֵּר אֶחָד, כְּשֶׁהָיָה בְּדָרְכוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, פָּגַע בּוֹ עָרַל אֶחָד, וּבִידוֹ חֲתִיכַת זָהָב שְׂמָצָא בְּקַרְקַע. בִּידוּעוֹ אֶת יוֹשֶׁרוֹ, אֶמַר אוֹתוֹ עָרַל לְרַבִּי אַבְרָהָם אָבָא, כִּי הוּא מַעֲדִיף לְמַכּוֹר לוֹ אֶת הַזָּהָב בְּמַחִיר הַקָּרוֹן, מֵאֲשֶׁר לְשֵׂאת וְלָתֵת עִם הַסוֹחְרִים הָעוֹלָלִים לְרְמוֹתוֹ. רַבִּי אַבְרָהָם אָבָא, שְׁנֵהֵג לֹא לְדַבֵּר מְאוּמָה קִדְּם הַתְּפִילָה, רְמַז לוֹ לְשׁוּב אֵלָיו אַחַר הַתְּפִילָה, אֵךְ אוֹתוֹ עָרַל לֹא חִכָּה, וּמְכַר אֶת גּוֹשׁ הַזָּהָב לְאִישׁ אַחַר, שֶׁהִתְעַשֵּׂר מְאֹד מְכָף. בְּאוֹתוֹ לִילָה נִגְלָה אֵלָיו בְּחִלּוּמוֹ אָבִיו רַבִּי פִּינְהָס שְׁפִירָא מְשַׁקְאֵלֵב זצ"ל, וְסִפֵּר לוֹ, כִּי נַעֲשָׂה רַעַשׁ גְּדוֹל הָיָה בְּשָׁמַיִם, עַל שְׁלֹא שְׁנָה מִמְּנֵהֶגוֹ הַטּוֹב בְּעֵבוֹר בְּצַע כְּסָף, וּבְזָכוֹת זֶה יוֹלְדוֹ לוֹ בּוֹן, אֲשֶׁר יִבְהַק אוֹרוֹ כְּזָהָב בְּכָל הָעוֹלָם, וְאָכֹן, לֹא לְאַחַר תְּקוּפַת מָה, נוֹלַד לוֹ בּוֹן, הַעֲשׂוֹי "מְזָהָב" אֱמִיתִי "זָהָב טְהוֹר מְבִיַּת וּמְחוּץ" (שְׁמוֹת כ"ה יא), הֲלֵא הוּא הַרַה"ק רַבִּי פִּינְהָס מְקַאֲרִיץ.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יציאת השבת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אַנְכִי אֲנַכִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁפֹטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שַׁעֲרֶיךָ" (טז' יח') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

פסוק זה, אומר ה' ישמח ישראל, קשור לחדש אלול, שהוא חדש התשובה. וזאת, על-פי מה שכתבו הראשונים (אבודרהם דף רס'), שחדש אלול רמוז בפסוק: "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" (שה"ש ג') – שכן "אני לדודי ודודי לי" ראשי תיבות אלול – שהוא כידוע חדש התשובה, שבו מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל חוזרת בתשובה "לדודי" הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים. וצריכים אנו להבין, איך מתקשר גם המשך הפסוק "הרועה בשושנים" לחדש אלול, חדש הרחמים.

אומר על-כך בעל התניא, על-פי מה שמבואר בזהר הקדוש: "מה שושנה – אית בה תליסר עליו, אף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מפל סטראה" (=מה שושנה – יש בה יג' (=13) עלים, כך כנסת ישראל יש לה יג' מידות רחמים, שסובבות לה מפל צד).

נמצא מכאן, כי השושנה, בת יג' העלים, רומזת ל-יג' מידות הרחמים, המתגלות ומאירות בחדש אלול, (חדש בו עלה משה רבנו, לאחר חטא העגל, כדי להביא את הלוחות השניים, ונתרצה הקדוש-ברוך-הוא לישראל בשמחה, ואמר למשה: "סלחתי כדברך").

והנה, אומר ה' ישמח ישראל, ישנם שני מיני יג' מידות של רחמים: אחד שגילה הקב"ה למשה רבנו, כשעלה להר סיני לקבל את הלוחות השניים, כמו שכתוב: (שמות לד', ו-ז): "ויעבר ה' על פניו ויקרא: ה', ה', א. אל ב. רחום ג. וחנון ד. ארך ה. אפים, ו. רב חסד, ז. ואמת, ח. נצר חסד, ט. לאלפים, י. נשא עון, יא. ופשע, יב. וחסאה, יג. ונקמה".

ו-יג' המידות השניות הן מה שאמר מיכה הנביא (מיכה ז', יח'-כ'): "א. מי אל כמוך, ב. נשא עון, ג. ועבר על פשע, ד. לשארית נחלתו, ה. לא החזיק לעד אפו, ו. כי חפץ חסד הוא, ז. ישוב ירחמנו, ח. יכבש עונתינו, ט. ותשליך במצלות ים כל חטאתם, י. תתן אמת ליעקב, יא. חסד לאברהם, יב. אשר נשבעת לאבותינו, יג. מימי קדם".

ומבואר בדברי האר"י הקדוש, שאותם יג' מידות הרחמים של מיכה הנביא גבוהות ונעלות יותר מ-יג' מידות הרחמים שנאמרו למשה, וזאת, כיון ש-יג' מידות הרחמים שנאמרו למשה נועדו להחיות את הגוף – שאפילו נגזרה ח"ו מיתה על הגוף כמו שהיה אחרי חטא העגל, הנה על-ידי יג' מידות רחמים אלו תמשך חיות על הגוף. ואילו יג' מידות הרחמים של מיכה הן לחיי הנשמה – שאפילו אם פגם האדם ח"ו בנשמה – על-ידי יג' מידות הרחמים של מיכה, תמשך חיות ורחיבת לנשמה.

ולכן בחדש אלול צריך להמשיך (=לעורר) דוקא את יג' מידות הרחמים של מיכה, שהן לחיות הנשמה, כדי לתקנה על-ידי תשובה שלמה.

ומוסיף ה' ישמח ישראל" ואומר: איך יזכה האדם להמשיך (=לעורר) עליו את יג' מידות הרחמים? ומשיב, שישתדל להידמות לה' יתברך. כמו שהקב"ה מתנהג עם ישראל ב-יג' מידות של רחמים (רחום וחנון, ארך אפים וכו'), כן צריך האדם לזכך את עצמו ולהתנהג עם חברו במידות רחמים אלו.

והנה, מפרש השל"ה הקדוש: "שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך", והכונה במלים "בכל שעריך" לשבעת השערים שבראש האדם: שתי העינים, שתי האזניים, שני נקבי החטם, והפה – סך הכל שבעה שערים, ועליהם צריך האדם למנות "שפטים ושטרים" – כדי לשמור על שערים אלו מפל חטא אשמה ורשע.

ומפרש ה' ישמח ישראל", שבמיוחד בימים אלה של חדש אלול, שכאמור יג' מידות הרחמים של הקב"ה מתגלות ומאירות בו, צריכים אנו להתנהג עם חברינו בשבעת השערים הללו במידת הרחמים – לראות, לשמוע ולדבר רק טוב על חברינו – ועל-ידי כך יתנהג עמנו ה' יתברך במידה פנגד מידה, וימשיך (=יעורר) עלינו בחדש זה את יג' מידות הרחמים, כדי לזכות בדין בראש השנה, אמן כן יהי רצון!

וְרֹאיוּ לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתוּב בְּסֹפֵר הַיְצִירָה (פֶּרֶק ה', מִשְׁנֵה ז'): "וְאֵלוֹ הֵן ז' יָמִים בַּשָּׁנָה – שְׁבַעַה יָמֵי בְּרֵאשִׁית וְשִׁבְעָה שָׁעָרִים בְּנֶפֶשׁ – שְׁתֵּי עֵינַיִם(2), שְׁתֵּי אוֹזְנִים(4), שְׁנֵי נֶקְבֵי הָאֵף(6) וְהַפֶּה(7), וּבֵהֶן נִחְקָקוּ שְׁבַעַה רְקִיעִים וְשִׁבַע אֲרָצוֹת... לְפִיכֶךָ חֲבִיב שְׁבִיעֵי לְכָל חַפְזָן, תַּחַת הַשָּׁמַיִם". הֵנָּה, מִבּוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי/יוֹם הַשַּׁבָּת, הוּא כְּנֶגֶד הַשָּׁעַר הַשְּׁבִיעִי שֶׁיֵּשׁ בְּאָדָם – הַפֶּה – שֶׁהוּא הַחֲבִיב מִכָּל הַשָּׁעָרִים.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׁמַטְעַם זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְעִסוֹק בְּתוֹרָה בְּפֶה, וְדוֹקָא בְּשַׁבָּת, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (טוֹר או"ח רצ'): "אֲמַרְהָ תוֹרָה לְפָנֵי הַקֹּב"ה: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּשִׁיכְנֶסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ, זֶה רֵץ לְכַרְמוֹ וְזֶה רֵץ לְשָׂדֵהוּ. וְאֲנִי מָה תֵּהֵא עֲלֵי? אָמַר לָהּ (הַקֹּב"ה): יֵשׁ לִי זוּג שְׁאֲנִי מְזוּג לָךְ, וְשַׁבָּת שְׁמוֹ, שֶׁהֵם(=יִשְׂרָאֵל) בְּטָלִים מִמְּלָאכְתָּם, וַיְכּוּלִין לְעִסוֹק בְּךָ". וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁשְּׁבַשַׁבַת צָרִיךְ גַּם לְהִרְבוֹת בְּשִׁבְחָה לָהּ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁתְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל בְּתַפִּילַת שַׁחֲרִית בְּשַׁבָּת: "וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁבַּח וְאוֹמֵר: מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת". וְכָל זֹאת כְּדֵי לְקַדֵּשׁ אֶת הַפֶּה, שֶׁהוּא כְּאֹמֵר כְּנֶגֶד הַשַּׁבָּת. וְהֵנָּה, יְדוּעַ מֵאֲמֵר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ, שִׁיוֹם הַשַּׁבָּת הוּא מְקוֹר הַבְּרָכָה (יִתְרוֹ פח'): "כָּל בְּרָכָאן דְּלַעֲלָא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא תַלְיָן"(=כָּל הַבְּרָכוֹת, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, תְּלוּיוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת)

וְהַבִּיאוֹר הוּא, כִּי מִיוֹם הַשַּׁבָּת נִמְשָׁךְ הַכֹּחַ לְהַשְׁלִיט אֶת הַנְּשֻׁמָּה שְׁבַמַּח עַל כָּל שְׁבַעַת הַשָּׁעָרִים שְׁבַנְפֶּשׁ הָאָדָם (שְׁתֵּי עֵינַיִם, שְׁתֵּי אוֹזְנִים, שְׁנֵי נֶקְבֵי הָאֵף וְהַפֶּה), וְזֹאת עַל-פִּי הַמְּבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (בִּיצָה טז): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ: נְשֻׁמָּה יִתְרָה נוֹתֵן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָדָם בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת, וְלִמּוֹצָאֵי שַׁבָּת נוֹטְלִין אוֹתָהּ הַיָּמָנוּ". הֵנָּה, רוֹאִים אָנוּ שְׁבַשַׁבַת מְקַבְּלִים אָנוּ תוֹסֶפֶת פַּח(=נְשֻׁמָּה יִתְרָה) מִשָּׁמַיִם, לְהַשְׁלִיט אֶת הַנְּשֻׁמָּה (בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ) עַל שְׁבַעַת שָׁעָרֵי הַנֶּפֶשׁ שְׁבַאָדָם.

וְזֶה מָה שְׁכָתוּב ה"בַּת עֵין", כְּדַרְכּוֹ בַּקֶּדֶשׁ: "לָךְ בְּכָל שָׁעָרֶיךָ בְּגִמְטְרִיָּה "שַׁבָּת". וְלִפִּי מָה שְׁבַאָרְנוּ, הַפּוֹנָה הִיא שְׁבַשַׁבַת קֶדֶשׁ, מַחֲמַת הַנְּשֻׁמָּה הַיִּתְרָה שְׁבַאָדָם, אֲפָשֶׁר לְקַיֵּם אֶת "שְׁפָטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שָׁעָרֶיךָ" – דְּהֵינּוּ, לְשִׁמּוֹר וְלְהַשְׁלִיט אֶת הַנְּשֻׁמָּה עַל שְׁבַעַת שָׁעָרֵי הַנֶּפֶשׁ. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עוֹד רְמִזוֹ, שֶׁהַתִּיבָה "שַׁבָּת" מִתְקַבְּלַת גַּם בְּפִתּוּב "שְׁפָטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שָׁעָרֶיךָ", בְּדִילוּג שֶׁל תִּיבָה אַחַת.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁמַטְעַם זֶה, כְּאֲשֶׁר אָנוּ מְבַדִּילִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, אָנוּ מְמַשִּׁיכִים אֶת קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת, לְהַשְׁלִיט אֶת הַנְּשֻׁמָּה שְׁבַמַּח עַל כָּל שְׁבַעַת הַשָּׁעָרִים שְׁבַנְפֶּשׁ הָאָדָם.

וְלָכֵן תְּקַנּוּ לָנוּ חו"ל לְבָרֵךְ וְלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּהֲבַדְלָה בְּכָל שְׁבַעַת הַשָּׁעָרִים/הַחוּשִׁים שֶׁלָּנוּ. הֵנָּה, "שְׁתֵּי עֵינַיִם" בְּהַסְתַּכְלוּת עַל הַיָּר. "שְׁתֵּי אוֹזְנִים" בְּשִׁמְיעַת בְּרַכַּת הַהֲבַדְלָה. שְׁנֵי "נֶקְבֵי הָאֵף" בְּהַרְחַת הַבְּשָׁמִים. וְהַפֶּה בְּאִמְרַת בְּרַכַּת הַהֲבַדְלָה. וּמִכָּאן נִמְצָאוּ לְמַדִּים שְׁעַל-יְדֵי הַהֲבַדְלָה אָנוּ מְמַשִּׁיכִים קְדוּשָׁה עַל כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּמְשַׁלְּטִים אֶת הַנְּשֻׁמָּה עַל שְׁבַעַת הַשָּׁעָרִים שְׁבַנְפֶּשׁ הָאָדָם.

"לֹא תִטָּה מְשַׁפֵּט לֹא תִכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שַׁחַד" (טז, יט)

עַל הַכְּתוּב, "לֹא תִטָּה מְשַׁפֵּט לֹא תִכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שַׁחַד", אוֹמֵר מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבְּנוּ יוֹסֵף חַיִּים זִיע"א ("הַבֵּן אִישׁ חַי"): כִּי מִלּוּי הָאוֹתוּתוֹת "מְשַׁפֵּט" הוּא "מִתְנַה". כְּלוּמֵר, אִם נִיקַח אֶת אוֹתוּתוֹת הַמִּילָה "מְשַׁפֵּט", וְנִכְתַּבְּם בְּמִלּוֹאֵם – מ"ם שִׁי"ן פ"ה טי"ת – נִקְבַּל בְּסוֹפֵי הַתִּיבוֹת אֶת הַמִּלָּה "מִתְנַה". לוֹמֵר לָךְ, "לֹא תִטָּה מְשַׁפֵּט", וּמָה הִיא הַטְּיָה הַזֹּאת? "מִתְנַה"(=שׁוֹחַד), כְּפִי שְׁרַמוּז "לֹא תִכִּיר פָּנִים", כְּלוּמֵר, לֹא תִכִּיר פָּנִים לְבַעַל הַדִּין, בְּשִׁבְלֵי "פָּנִים"/הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַמִּלָּה "מְשַׁפֵּט"(=מ"ם שִׁי"ן פ"ה טי"ת) שֶׁהִיא "מ"ם שִׁי"ן פ"ה טי"ת".

"לֹא תִטָּה מְשַׁפֵּט, לֹא תִכִּיר פָּנִים" (טז, יט)

מְסוּפֵר עַל הַצַּדִּיק רַבִּי זָאב מִזְבָּאָרִיז, שְׁבַבִּיתוֹ פָּרַץ וַיְכּוּחַ בֵּין אֲשֶׁתוֹ הַרְבֵּנִית לְבֵין הַמְּשַׁרְתֵּת שְׁלָה. הַרְבֵּנִית הֶאֱשִׁימָה אֶת הַמְּשַׁרְתֵּת בְּשִׁבִירַת כְּלֵי יָקָר-עֶרֶךְ, וְאֵילוֹ הַמְּשַׁרְתֵּת טַעְנָה שֶׁלֹּא שָׁבְרָה אֶת הַכְּלֵי, וְסָרְבָה לְשַׁלֵּם. רָאָתָה כֶּךָ הַרְבֵּנִית, וְהַחֲלִיטָה לְתַבּוֹעַ אֶת הַמְּשַׁרְתֵּת לְדִין תוֹרָה, וּמִיָּד נִכְנָסָה לְחֻדְרָהּ, כְּדֵי לְהַחֲלִיף אֶת בְּגָדֶיהָ, וְלָלְכַת לְבֵית הַדִּין.

רָאָה זֹאת רַבִּי זָאב, וְלָבַשׁ אֵף הוּא אֶת בְּגָדֵי הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר לוֹ. שְׁאַלָה אוֹתוֹ הַרְבֵּנִית: 'וּלְהִיכֵן אַתָּה הוֹלֵךְ? הַשִּׁיב הָרַב: 'בְּרַצוֹנִי לָלְכַת עִמָּךְ אֶל בֵּית הַדִּין. הַתְּנַגְּדָה הַרְבֵּנִית לְכֶךָ, וְאֲמַרְהָ לְבַעַלָּהּ: 'אֵין הַדָּבָר יָאָה לָךְ. תֵּהֵא סָמוּךְ וּבְטוּחַ שְׁאֲדַע לוֹמֵר אֶת טַעְנוֹתַי כְּרֹאוּי. 'לָךְ אֵינִי דוֹאֵג' - הַשִּׁיב רַבִּי זָאב - 'אֶת בּוֹדָאֵי תַדְעִי לְשִׁטּוֹחַ אֶת טַעְנוֹתֶיךָ, אֵךְ מָה תַעֲשֶׂה אוֹתָהּ מְשַׁרְתֵּת עַלּוּבָה? כְּלוּם תַדְעַה הִיא לְטַעוֹן אֶת טַעְנוֹתֶיהָ? לָכֵן רוֹצָה אֲנִי לָלְכַת לְבֵית הַדִּין - כְּדֵי לְהִיוֹת לָהּ מְלִיץ-יִשְׂרָאֵל, כִּינּוֹן שְׁאֵין מִי שְׁרִיב אֶת רִיבָהּ...

שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרה)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שום תשים עליך מלך... רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה... ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד" (יז' טו')

בפּרשַׁתנוּ אנו לְמִדִּים עַל שְׁלֹשׁ מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְזַהֵרָה אֶת הַמֶּלֶךְ, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "שום תשים עליך מלך... (אבל) (1) רק לא ירבה לו סוסים, ולא ישיב את העם מצרימה... (2) ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו, (3) וכסף וזהב לא ירבה לו מאד".

וּכְפִי שֶׁמְבִיא הַרמב"ם: "מִצְוָה שִׁס"ג, שֶׁהַזְּהִיר הַמֶּלֶךְ מִהֶרְבּוֹת סוּסִים, וְהוּא אָמַר: 'לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים'. מִצְוָה שִׁס"ד, שֶׁהַזְּהִיר הַמֶּלֶךְ מִהֶרְבּוֹת נָשִׁים, וְהוּא אָמַר: 'וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים'... מִצְוָה שִׁס"ה, שֶׁהַזְּהִיר הַמֶּלֶךְ מִהֶרְבּוֹת מָמוֹן מִיּוֹחַד לְעִצְמוֹ, וְהוּא אָמַר: 'וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד'".

וְהִנֵּה, שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר הָיָה הַחֶכֶם מְכַל אָדָם, נִכְשַׁל לְכַאוֹרָה בְּשִׁלְשָׁה אֱלוֹהִים, כְּמִבּוֹאָר בְּגִמְרָא: "אָמַר רַב יִצְחָק: מִפְּנֵי מַה לֹּא נִתְגַּלּוּ טַעֲמֵי תוֹרָה? שֶׁהָרִי שְׁתֵּי מִקְרָאוֹת נִתְגַּלּוּ טַעֲמָן, וְנִכְשַׁל בְּהֵן גְּדוֹל הָעוֹלָם (=שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ), כְּתִיב (דְּבָרִים יז'): 'לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים', אִמָּה שְׁלֹמֹה: 'אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֲסוּר', וְכִתִּיב (מ"א יא'): 'וַיְהִי לָעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה, נָשָׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ'. וְכִתִּיב (דְּבָרִים יז'): 'וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים'. וְאָמַר שְׁלֹמֹה: אֲנִי אֲרַבֶּה וְלֹא אֲשִׁיב, וְכִתִּיב (מ"א יא'): 'וַיִּצְא מִרְכָּבָה מִמְּצָרִים בְּשֵׁשׁ'".

וּבִירוּשָׁלַיִם מִבּוֹאָר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ נִכְשַׁל בְּלֹא הַשְּׁלִישֵׁי שָׁל: "וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד", וְכִפִּי שֶׁשְׁנִינוּ שֵׁם: "שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁשִּׁחֲקָה עֲלֵיהֶן מִידַת הַדִּין... 'לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים', וְכִתִּיב 'וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהֵב נָשִׁים נִכְרִיּוֹת רַבּוֹת'... ר' יוֹסִי אוֹמַר: לְמוֹשֶׁכֶן (אֶת הַנָּשִׁים) לְדַבְרֵי תוֹרָה, וְלִקְרֹבֵן תַּחַת כְּנִפֵּי הַשְּׂכִינָה... 'וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ סוּסִים', וְכִתִּיב: 'וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֱלֹף אַרוֹת סוּסִים לְמִרְכָּבוֹ וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֱלֹף פָּרָשִׁים'... 'וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד', וְכִתִּיב: 'וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ (שְׁלֹמֹה) אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאֲבָנִים'. אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: (הָאוֹת) יו"ד... (שָׁל) 'רַבֶּה' קְטָרְגוֹ (=קְטָרְגָה עַל שְׁלֹמֹה). תְּנִי ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: עֲלֶה סִפֵּר מִשְׁנֵה תוֹרָה (=סִפֵּר "דְּבָרִים"), וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֵי הַקַּב"ה, וְאָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם... וְהָרִי שְׁלֹמֹה מִבְּקָשׁ לְעִקּוֹר יו"ד מִמֶּנִּי. אָמַר לִיהוּ (=לוֹ) הַקַּב"ה: שְׁלֹמֹה וְאֶלְף כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּטִילִין, וְדָבָר מִמֶּךָ (=וְאֶפִּילוֹ אוֹת אַחַת מִסִּפֵּר הַתּוֹרָה) אֵינוֹ בְּטָל'".

וְהִנֵּה, עֲגִינָן זֶה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה הַחֶכֶם מְכַל אָדָם טָעָה בְּשִׁלְשָׁה אֱלוֹהִים, הוּא לָקַח נִשְׁגָּב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לְהִתְחַפֵּם בְּמִצְוֹת ה'. וְכִפִּי שֶׁמְבִיא הַרמב"ם, שֶׁאֵל לוֹ לְאָדָם לָקִים אֶת הַמִּצְוֹת רַק מִחֲמַת שֶׁהוּא מִבִּין אֶת טַעֲמָן. שְׁכֵן, אִזְ עֲלוּל הוּא לְפִטוֹר אֶת עִצְמוֹ מִכְּמַה מִצְוֹת, בְּטַעֲנָה שְׁטַעֲמִים אֱלוֹהִים שִׂיכִים אֲצִלוֹ. שְׁכֵן, הוּא יְכוּל לְעַמּוֹד בְּפָנֵיהֶם. כְּפִי שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא יִרְבֶּה נָשִׁים, וְהֵן לֹא יִסִּירוּ אוֹתוֹ מִדְּרָךְ ה', או "אֲנִי אֲרַבֶּה סוּסִים, וְלֹא אֲשִׁיב אֶת הָעָם מִצְרִימָה" וכו'. שְׁכֵן, כָּל הַמִּתְחַפֵּם בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה – סוֹפוֹ שֶׁנִּכְשַׁל בָּהֶן.

עַל-כֵּן הַסְּמִיךְ הַקַּב"ה אֶת "פְּרַשְׁת הַמֶּלֶךְ" לְמִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" – לְלַמְּדֵנוּ בְּכָךְ לָקַח נִשְׁגָּב, שְׁצָרִיךְ תְּמִיד לְעִבּוֹד אֶת ה' בְּתַמִּימוֹת, בְּלִי שׁוּם חִקְיָה וְהִתְחַכְּמוּיּוֹת. שֶׁהָרִי, אֶפִּילוֹ הַחֶכֶם מְכַל אָדָם נִסָּה לְהִתְחַפֵּם בְּשִׁלְשׁ מִצְוֹת אֱלוֹהִים וְלֹא עָלְתָה לוֹ... (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְכָל זִקְנֵי הָעִיר... יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הָעֵגְלָה הָעֲרוּפָה בְּנַחַל... וְאִתָּה תִּבְעַר הַדָּם הַנָּקִי מִקְרָבְךָ"

בְּסִפֵּר "עִיר מְקַלֵּט" עַל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת מוּבָא, שֶׁעֲגִינָן עֲרִיפַת רֹאשׁ הָעֵגְלָה בְּנַחַל אֵיתָן הוּא עֲמוּק מְאֹד. וְהַרְוֵצָה לְהַרְוֹת קִצְתָּ אֶת נִפְשׁוֹ יַעֲיֵן בְּמָה שְׁכַתְּבָה הַרמב"ן זִיע"א.

אָבֵל הוּא מוֹסִיף לְהַבִּיא שֵׁם אֶת מָה שְׁכַתּוּב בְּסִפֵּר "מֵאִירַת עֵינַיִם" (הַמִּיּוֹחַס לְאַחַד מֵתְלִמֵּי הַרמב"ן): וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי אִישׁ נֶאֱמָן וּמְקוּבָל, שֶׁנֶּס גְּדוֹל הָיָה נַעֲשֶׂה בְּעֵגְלָה הָעֲרוּפָה: כְּמָה יָמִים לְאַחַר שֶׁנַּעֲרַפָּה הָעֵגְלָה, הֵיטָה יוֹצֵאת מִמֶּנָּה תוֹלַעַת גְּדוֹלָה. וְאוֹתָהּ תוֹלַעַת הֵיטָה הוֹלְכַת אַחַר הָרוּצֵחַ וְנִדְבַקַת בְּבִגְדוֹ, וְאִין בְּרִיָּה יְכוּלָה לְעוֹקְרוֹ מִבְּגָדוֹ,

עד שיתמחו והאנשים הרואים זאת. והדבר מתגלגל ונבא לפני חכמים יודעי הסוד, ומכירים שהוא הרוצח, תופסים אותו ומוסרים אותו לבית דין. כמו כן כותב רבנו בחיי, וזו לשונו: "ושמעתי כי בנבלת גוף העגל נעשית התולעת בדרך הטבע, שהולך והורג הרוצח באשר הוא שם... והיא מנפלאות סתרי הטבע".

הנה, מדבריו משמע שהתולעת עצמה הורגת את הרוצח. כמו כן כתוב בספר "ברכי יוסף" להגה"ק החיד"א זיע"א, ומוסיף בשם ה"רקאנטי", שהביא רמז לדבר מהפסוק "ואתה תבער הדם הנקז מקרבך" - סופי תיבות **רימה** (=תולעת)...

"ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים"

על הכתוב, "ולא תקח שחד", שואלת הגמרא (פתיבות קה): "מאי (=מהו) שחד? (ועונה), שהוא חד". ובפשטות יש לומר, שהכונה היא שעל-ידי קבלת השוחד נעשה השופט חד - אחד, ביחד עם הבעל דין, ולטובתו. (דהינו, המקבל והנותן נעשים לב אחד). אבל הב"ח זיע"א הסביר זאת ואמר, שהרי מצינו בגמרא (שבת נ'): "כל דין הדין דין אמת לאמיתו... מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שותף לקדוש ברוך הוא במעשה בראשית". אבל אם הוא לוקח שוחד, ואינו דין אמת - הרי "שהוא (=הקב"ה) חד" - הוא יתברך נותר אחד, ללא שותף... (ויש לומר, שכונת הגמרא בפירוש "שהוא חד" היא, שהדין לוקח השוחד נחשב ככלי משחית חד כספין, והוא בבחינת רוצח ושוֹפֵך דמים. ועל-כך קללה אותו התורה (דברים כז', כה'): "ארור לקח שחד, להכות נפש דם נקי" ב.צ).

ואילו הרה"ק בעל ה"ישמח משה" זיע"א מפרש בשם האריז"ל, שהלוקח שוחד משבר את תיבת "אחד", וחסאו מגיע עד כסא הכבוד, שהרי "ולא תקח שחד" - סופי תיבות "אחד". לומר לה, שכל דין שדן דין אמת נעשה שותף לאחד (=הקב"ה). אבל דין שלוקח שוחד פוגם בשם "אחד", כיון שכאשר הדין לוקח שוחד, הוא מבטל את "ולא" מהכתוב "ולא תקח שחד", ועל-ידי כך שבר את תיבת "אחד", שהרי נשאר "תקח שחד" - סופי תיבות "חד". (ויש לומר שהדין המקיים את הכתוב - "ולא תקח שחד", סופי תיבות אחד, הקב"ה שהוא אחד יחיד ומיוחד, שותף עמו במשפט, כפי שכתוב: "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום". פירש רש"י: "בקש (אברהם) לעמוד. אמר לו הקב"ה: שב ואני אעמוד. ואתה, סימן לבניך, שעתידי אני להתיצב בעדת דינים, והן יושבין, שנאמר (תהלים פב', א'): 'אלהים נצב בעדת אל'".

והנה, כידוע, האות א' רומזת לאלופו של עולם, (כמבואר בגמרא (חגיגה טז'): "ואין אלוף, אלא הקב"ה...") ולכן, כאשר הדין לוקח שוחד, מיד עוזב אלופו של עולם - הקב"ה - את המקום, ונשאר מ"אחד" "חד" - לרמוז שהדין נשאר חד (=לבד). (ב.צ).

מסופר שבְּעִיר לְבוּב הָיָה דִין, שְׁהָיוּ מְרַנְּנִים אַחֲרָיו שְׁאִין הוּא נָקִי כְּפִים, וְשֶׁהוּא לֹקֵחַ שׁוּחָד. עִם זֹאת, הָיָה דִין זֶה מְרָאָה יְרֵאת שָׁמַיִם מוֹפְלֶגֶת בְּשַׁעַת הַתְּפִילָה, וּבְפִסּוּק "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל" הָיָה מְאָרִיךְ בְּיֹתֵר בְּ"אֶחָד". כְּשֶׁסָּפְרוּ עַל-כֵּךְ לְרֵבָה שֶׁל הָעִיר, הִגְהֵ"ק בַּעַל הַ"יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב" זִיע"א, הָעִיר וְאָמַר בְּדֶרֶךְ צָחוּת: אֲכֵן יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרוּר בֵּין הַשָּׁנִים. שְׁהָיָה נֶאֱמַר בְּגִמְרָא "כָּל דִּין הָדֵן דִּין אֱמֶת לְאֱמִיתוּ... מַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוּ נַעֲשָׂה שׁוּתָף לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית". וְלִכֵּן, הוּאִיל וְאִין הוּא דֵן דִּין אֱמֶת לְאֱמִיתָהּ, אִין הוּא חֲדַל מְלֻעֶזֶק "ה' אֶחָד" - לְהוֹדִיעַךְ שְׁאִין הוּא חָלִילָה שׁוּתָף לְהַקְב"ה, וְהַקְב"ה נִשְׁאַר אֶחָד וְיָחִיד... "ולא תקח שחד, כי השחד יעור עיני חכמים..."

הגאון רבי יוסף דב סלובייצ'יק מבריסק, נודמן פעם לערפאות של נכרים, כדי להעיד לטובת יהודי, ששכניו הגויים העלילו עליו עלילת שקר. לאחר מתן העדות, זמן אותו השופט הרוסי ללשכתו, ואמר לו בנימה שחצנית: בוא ואוכיח לך, שחוקי ממשלתנו האדירה, טובים ויעילים מחוקי ישראל העתיקים! נבדוק למשל את החוקים שניחקקו נגד השוחד: על-פי החוק שלנו - כאשר נתפס שופט בלקיחת שוחד, אנו מענישים את הנותן והמקבל גם יחד. ואילו לפי חוקי תורתכם - חל איסור שוחד רק על השופט המקבל, ולא על הנותן! אדרבא! השיב רבי יוסף דב לשופט הנכרי - החוק שלנו נגד השוחד מרתיע הרבה יותר. שכן, על-פי החוקים שלכם, אין השופט צריך לחשוש מלקבל שוחד, כיון שהוא סמוך ובטוח שהנותן לא יגלה את מעשהו לאיש, שהרי הוא צפוי על-כך לעונש חמור. לעומת זאת, לפי חוקי תורתנו, יחשוש כל שופט ודין להיפשל בלקיחת שוחד, מכיון שהנותן - שאינו צפוי לעונש על מעשהו - עלול לגלות את סודו של השופט ברבים, ואין לשופט בישראל בזיון גדול מזה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁפֹטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שַׁעְרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ"

על עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים שנינו במשנה (יומא ג'): כשהיה נכנס הכהן לקדש הקדשים, נטל את הדים ממזי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס (=לבית קדשי הקדשים רש"י), ועמד במקום שעמדו (=בין הבדים), והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה... וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע.

וכבר תמהו על-כך חז"ל בגמרא (יומא נה'): מדוע היה מונה "אחת" עם כל אחת משבע ההזאות למטה? ותרצה שם הגמרא: "רבי אלעזר אומר: שלא יטעה בהזאות", ופרש רש"י: "שיהא לו שהות בינתיים לתת לבו למנין, שלא יטעה".

וצריכים אנו להביא באור עמוק יותר, מדוע הקפידה התורה על מנין מיוחד זה, שספר הכהן הגדול: "אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש...". וכן, צריך להבין את עצם האמירה "אחת למעלה ושבע למטה".

כדי להבין ענין זה, הבה נתבונן בדברי המאור הגדול, הפוסק האדיר, הלא הוא הרמ"א, רבי משה איסרליש זיע"א, בספרו "תורת העולה": הכותב ש"אחת למעלה" רומז ל**יצר הטוב**, שמסיע לאדם להתעלות כלפי מעלה – אל ה' יתברך. ואילו **"שבע למטה"** רומז על **היצר הרע**, שיש לו שבע שמות, המושכים את האדם כלפי מטה – **לדבר עבירה**. (כידוע, אמרו חז"ל במסכת ספח (נב'): **"שבעה שמות יש לו ל**יצר הרע**: רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני**

ולכן, הכהן הגדול, שהיה נכנס ביום הכיפורים לקדש הקודשים, היה אומר "אחת למעלה ושבע למטה", ובכך התכוון להעלות את שבעת הכוחות של **היצר הרע** למעלה, כדי שיצטרפו ל**יצר הטוב** בעבודת ה' יתברך. וכפי דבריו הקדושים (חלק ב', כו'): "כבר נודע הזאות יום הכיפורים, שהיא 'אחת למעלה ושבע למטה'... והטעם, שהיו רומזים על ענין **יצר הרע**, המחטיא את האדם, והוא נקרא בשבעה שמות, ולכן היה זורק שבע הזאות למטה, ואחת למעלה, שהוא נגד **יצר טוב**, והיה מונה עם כל הזאות שלמטה (את ההזאה) שלמעלה... להורות כי מן הראוי לשתף (את) **יצר הרע** עם **יצר טוב**, ואז שניהם כאחד טובים. והיה זורק, כמו שנאמר (יחזקאל לו', כה'): 'זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'".

והוסיף הרמ"א בספרו במקום אחר (חלק ג', נט'): "ולזה היה זורק בדמים אלו על הפרוכת **שבע** למטה ואחת למעלה... כי **היצר הרע** יש לו שבעה שמות, כמדרשם ז"ל (סוכה נב)... והם מדרגות ה**יצר הרע**, זה למעלה מזה, הנקשרים בחומר... והם המביאים את האדם למטה. אמנם הנשמה **יחידה** היא, והוא השכל והיצר הטוב, היא **אחת** למעלה..."

נמצאנו למדים מדבריו הקדושים של הרמ"א, **של יצר הרע** יש שבעה שמות/כוחות רע. והוא משתמש בהם כדי למשוך את האדם למטה, לעבור על רצון ה' יתברך. ולכן צריך האדם לשנס מותניו (על-ידי **היצר הטוב** שיש בו), כדי להתגבר על שבעה כוחות אלו. ועל-כך נאמר (משלי כד', טו'): "כי שבע יפול צדיק וקם". דהיינו, הצדיק האמיתי קם ומתעלה על-ידי שמפיל הוא את שבע כוחות ה**יצר הרע**.

אולם, אומר הרמ"א, התכלית היא לכבוש את שבעת כוחות ה**יצר הרע** לעבודת ה' יתברך, כפי שכבר הבאנו (פרכות סא): "דרש רב נחמן בר חסדא: מאי דכתיב 'יצר ה' אלהים את האדם בשתי יודיין?' (ועונה, ששתי היודיין הן כנגד): שני (ה) **יצרים** (ש) **ברא** הקב"ה (לאדם): אחד **יצר טוב** ואחד **יצר רע**".

מבואר מכאן כי שתי היודיין של "יצר" רומזות אחת ל**יצר הטוב** ואחת ל**יצר הרע**.

והנה, כאמור, תכלית עבודת האדם היא להפוך את ה**יצר הרע** ל**טוב**. דהיינו, שיעבוד האדם את ה' יתברך בשני **היצרים**, כמו שכתוב (במשנה ברכות נד'): "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך" – בשני יצריך – ביצר הטוב וביצר הרע".

ואמנם, כך נפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"א): "בכל מה שיהנה האדם בעולם הזה – לא יכון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", ואמרו חכמים: "כל מעשיך יהיו לשם שמים" (אבות ב, יב) – שאפילו דברים של רשות, כגון: האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והקימה והשיחה... וכל צרכי גופך יהיו כלם לעבודת בוראך... ואפילו היה צמא ורעב... יתכונן שיאכל וישתה כפי חיותו, כדי לעבוד את בוראו". ומי שנוהג כך – מסיים השלחן ערוך – "עובד את בוראו כל ימיו, אפילו בשעת שבתו וקומו... ובשעת משאו ומתנו (=פרנסתו)".

וראוי להזכיר מה שבאר הגה"ק רבי שמחה בונם סופר בספרו "שבט סופר" (נצבים), שפונת הרמ"א היא, שכאשר נכנס הפה הגדול לקודש הקודשים ביום הכיפורים, והיה זורק את הדם "אחת למעלה ושבע למטה", התכונן ללמד זכות על ישראל לפני הקב"ה. וזאת, על דרך תפילתו של רבי אלכסנדר, שהתפלל (ברכות יז, א): "רבון העולמים, גלוי וידוע לפניך, שרצוננו לעשות רצונך, (ואולם) מי מעכב (בעדנו)? (ה) שאר שבעסה". דהינו, ה"שאר", הוא **היצר הרע** (שיש לו שבעה כוחות של רע), הוא שמעכב ומונע בעדנו לעשות את רצונך. ומתי הזכות שלמד הפה הגדול?

ויש לומר, שכך אמר לפניו יתברך: ריבונו של עולם, "אחת למעלה", דהינו להתחבר עם הקב"ה למעלה, יש רק דרך אחת על-ידי שמעוררים את יצר הטוב שבנו. אך לעומת זאת, יש "שבע למטה" – יש שבע דרכים ליפול למטה לשאול התחתית על-ידי **יצר הרע**, שיש לו שבעה כוחות רשע. ועל חוסר איזון זה בקש הפה הגדול ואמר: ריבונו של עולם, ראוי שתמחול לבניך על כל **עונותיהם**. וסיים הגה"ק רבי שמחה בונם סופר, ואמר: "והוא רמז נפלא ודבר גדול גלה לנו הרמ"א בזה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן) "שפטים ושטרים תתן להם בכל שערך" (טז' יח)

אומרים חכמי ישראל: הוסמכו פסוקי "שפטים ושטרים"... "לפסוקי "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך", שבסוף הפרשה הקודמת, פרשת "ראה". וזאת, כדי ללמדנו, כי בעלותך לרגל לירושלים אל תפחד על ביתך ועל אהלך (=רכושך), כי "שפטים ושטרים תתן להם" – משמים יתנו להם מלאכים, שיבראו בזכות עלייתך לרגל, כדי לשמור על ממונך.

ומסופר בתלמוד ירושלמי (פאה ז, ג), על שני אחים באשקלון, שהיו להם שכנים נכרים, והיו אומרים ביניהם אותם השכנים, שכאשר היהודים האלו יעלו לרגל לירושלים, הם יכנסו לביתם ויקחו את כל רכושם. בזמן שעלו האחים הללו לירושלים, זמן להם הקב"ה שני מלאכים בדמותם, שהיו נכנסים ויוצאים בבית. כשחזרו שני האחים לביתם, שלחו לאותם נכרים מתנות מפירות ארץ ישראל. שאלו אותם הנכרים: מהיכן הבאתם את הפירות הללו? – ענו להם האחים: עלינו לרגל לירושלים וחזרנו. שאלו אותם הנכרים: ואת מי השארתם בבית? – ענו להם: לא השארנו שם אף אחד... תיכף אמרו הנכרים: ברוך אלהי ישראל, שלא עזבם ולא יעזבם.

"לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים..."

הגאון רבי אברהם ישעיה קרליץ, ה"חזון איש", נחשב בשנות חייו האחרונות לגדול פוסקי הדור. בעשרים שנות שבתו בארץ (1933 – 1953), מעולם לא הסכים לקבל עליו משרה רבנית, והתפרנס בדוחק ממכירת ספריו החשובים (בכך עסקה בעיקר זוגתו, הרבנית). והקפיד ה"חזון איש" על-כך שהקונים לא יסיפו על המחיר הצנוע שקבע לכל ספר.

פעם אחת לא דקדקה אשתו עם אחד הקונים, שהיה עתיר נכסים והושיט לה לירה שלמה (סכום נכבד, שהיה בו כדי פרנסת שבוע שלם באותם ימים), במקום רבע לירה, שקבע המחבר כמחיר הספר. כשנודע הדבר ל"חזון איש", בקש מאשתו את שטר הכסף שקבלה מאותו קונה, ובלא ניד עפעף, קרע אותו לגזרים, ואמר: מה שעשיתי עכשיו אין בו משום "בל תשחית", מכיון שהלקח שתלמדי מכך שוה הרבה יותר מלירה. הרבנית ידעה שבעלה הצדיק אינו סוטה כמלוא הנימה מן ההלכה הפסוקה, ולא הגיבה במאומה על מעשהו ועל דבריו. ולאחר שיצאה מן החדר, רכן ה"חזון איש" אל מתחת לשלחן, והחל מלקט אחד לאחד את גזירי השטר. אחר-כך עמל שעה ארוכה כדי להדביק כראוי את חלקי השטר, ואחרי שהשלים את מלאכתו דאג להחזירו לבעליו...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" (לחדש אלול) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ידוע הענין ומפורסם הדבר מה שכתבו הקדמונים, כי חדש אלול רמוז בפסוק בשיר השירים (ו', ג'): "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים". שכן, "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שהוא כידוע חדש התשובה, ועל-כן מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל, חוזרת בתשובה "לדודי", הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים.

והוסיף על-כך הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א, שסופי תיבות של "אני לדודי ודודי לי" הם יודיין בלבד... לומר לך, שעיקר כל העיקרים הוא להיות בימים אלו יודיין/יהודים ככל האפשר.

וראוי להוסיף מה שאמר הרב הקדוש, בעל "חידושי הרי"ם", רמז נפלא, מדוע נקרא חדש התשובה בתא"ר "אלול". והרמז הוא, שהנה כתוב בתהילים (ק' ג'): "דעו כי ה'... הוא עשנו, ולא אנחנו, עמו וצאן מרעיתו". אולם הקרי(=אנו קוראים): "ולו אנחנו, עמו וצאן מרעיתו".

והבאור הוא, שאם אנחנו עם ישראל מרגישים בלבנו שאנו בבחינת "ולו אנחנו עמו". דהיינו, שאין אנו מושלמים, ויש לנו עוד מה לתקן ולהתעלות בעבודת ה', הנה כך אנו יותר ויותר נחשבים ל"ולו אנחנו עמו", שאנו כן "עמו וצאן מרעיתו".

אולם, כאשר אנו חושבים בלבנו שאנחנו מושלמים ואין לנו עוד מה לתקן, בבחינת "ולו אנחנו עמו", הנה אנו מתרחקים ממנו יתברך, והופכים לבחינת "ולו אנחנו עמו" – שאין אנו עמו של הקב"ה, חס וחלילה. נמצא אפוא, כי תכלית התשובה היא להפוך את אותיות "לו" (של "ולו אנחנו עמו"), לאותיות "לא" (בבחינת "ולו אנחנו עמו"). וכל זאת כדי שנגיש תמיד שאין אנו מושלמים וצריכים עדין לתקן ולהתעלות בעבודת ה'. וככל שנגיש שאנו "לא אנחנו עמו" – אזי נהיה כלנו קרובים לו יתברך, בבחינת "ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו". ולכן נקרא חדש התשובה בשם "חדש אלול" – שהוא מכיל את האותיות "לא לו", כדי לרמז שעבודת האדם היא להפוך את "לו" ל-"לא".

בענין זה אומר הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א: הנה, כבר אמר החכם מפל אדם (משלי כו', יט'): "כמים הפנים לפנים פן לב האדם לאדם". כלומר, המים מראים את הפנים המשתקפים בהם – אם הפנים שוחקות או הבואה שמציגים המים היא שוחקת, ואם הפנים עצובות, הבואה הנשקפת תהיה עצובה. כך גם לב האדם לאדם: אם לבו של האדם טוב לחברו, גם לב חברו ייטיב עמו. ואם חלילה לבו רע על חברו, מרגיש חברו בכך, ומחזיר לו רע. וזאת, כפי שמובא ב"מצודות דוד": "כמים – כמו דרך המים, מראים את הפנים בדומים (=הדומים) לפנים המסתכלים בה. אם שוחקות – שוחקות, ואם עצובות – עצובות. פן לב האדם לאדם – אם לבו טוב על חברו ייטיב גם לבו. ואם רעה – תרע גם היא".

ולכן, נמצא שכאשר יש בלב האדם אהבה לחברו, מיד מתעוררת בלב חברו, גם-כן, מידת אהבה לאהוב אותו. אולם, שואל הרה"ק השר שלום מבעלזא, מדוע השתמש שלמה המלך במים כמראה? למה הוא שולח אותנו להרחיק עד שפת הנהר? הרי עוד במצרים היו להם לישראל "המראות הצובאות" (שמות לה'). וברור שגם בירושלים, בימי שלמה, היו מצויות מראות לרוב. אלא, אומר השר שלום מבעלזא, כשיש לך מראה, אתה עומד זקוף ומביט בה בקורת-רוח. לעומת זאת, כאשר תעמוד על שפת הנהר, תצטרך לכופף את קומתך, להשפיל את מבטך אל המים, כדי לראות את פניך המשתקפות במים. ומהסיבה הזאת השתמש שלמה המלך במים כמראה, כדי לומר לך שצריכים להכניע ולכופף את הקומה ואת הגאווה לפני החבר. וזוהי בעצם עבודת חדש אלול, שהוא כאמור אותיות "לא לו", שצריכים לחוש שאנו בבחינת "לא" – בבחינת "אין" (ונחנו מה"), ועל-ידי שנצמצם את האנוכיות שבנו, נתקרב לחבר, ונהיה קרובים "לו".

ככל שהולך ומתקרב אלינו ראש השנה, הוא יום הדין, מרגישים אנו פחד ורעדה מאימת יום המשפט. אולם, צריך לדעת, שאם אנו חוזרים בתשובה ותולים עינינו לאבינו שבשמים, כצאן הזה, הגועה "מה מה" לרעה הנאמן, מאימת הזאבים המקיפים אותו, הנה אין ספק כי **ביום הדין**, ראש השנה, נצא זכאים במשפט. וחשבתי לעצמי, הנה, כאשר אני שומע בבית הכנסת ובבית המדרש את ישראל הקדושים, העונים "אמן", "אמן" בכל כוחם לאחר הקדיש (במיוחד בימים הנוראים). הנה, קול ה"אמן" נשמע באוזני כמו "מה", "מה". בדיוק כמו הצאן הגועה לרועהו "מה", "מה". ומיד נזכר אני בדברי דוד המלך: "דעו פי ה'... הוא עשנו, ולא אנחנו, עמו וצאן מרעיתו". שאכן אנו באמת "עמו וצאן מרעיתו", והוא יתברך שהוא רוענו, בודאי יושיע אותנו ביום הדין מעדת ה"זאבים"/**המקטרגים**. (ב.צ)

ובענין ה"אמן", במסכת שבת (ק"ט), שואלת הגמרא: מאי "אמן"? ועונה רב חנינא ש"אמן" ראשי תיבות של **אל מלך נאמן**. ומסביר שם התוספות (ד"ה אמר רבי חנינא), שלפיכך צריך להרהר בו, שהוא יתברך אל מלך נאמן, בשעה שאומר "אמן". ואילו "המאירי" מסביר שם: שהמלה 'אמן' מורכבת משני שמותיו של הקב"ה "י.הו.ה" (=26) ו"א.ד.נ" (=65), שסכום הגמטריה של שני שמות אלו הוא 91, כגמטריה של המלה 'אמן' (=91). למי שקשה לכוון בכל "אמן" כונה מיוחדת זאת, פסק הרה"ק בעל ה"אשל אברהם" מבוטשטאש זיע"א, שיכון לכל הפחות את עיקר הכונה, שדברי המברך אמת, ומסכים הוא עמו. והרי הוא כאילו אמרו בעצמו: בספר "מילה אחת אמן" (ספר הנותן חיזוק רב לנושא זה), מובא סיפור מדהים המראה לנו עד כמה גדול כוחה של המלה 'אמן'.

בבית החולים 'מעניי הישועה' שבבני ברק היה רופא בכיר מאד שעלה מארצות הברית, הרופא הנ"ל גדל והתחנך במשפחה מתבוללת לחלוטין, ובסביבה מנותקת מתורה ומיהדות, אך בכל זאת, ביום מן הימים עבר עליו רוח טהרה ממרומים, אשר הובילה אותו לצור מחצבתו בתשובה שלמה. באחד מן הימים ספר אותו רופא לרפני בית החולים מה גרם לו לחזור לצור מחצבתו, וכך אמר: לפני כשמונה עשרה שנים, עוד בהיותי בארה"ב, טפלתי בחולה סופני. מערכות גופו קרסו בזו אחר זו, ונראה היה כי ימיו ספורים. לאחר שקימתי התייעצויות עם מספר מומחים, נועדתי עם החולה ובני משפחתו, והצגתי את האפשרות לבצע ניתוח, העשוי להאריך את חייו בששה חודשים בלבד. עם זאת, הדגשתי, מדובר בניתוח מסובך, הפרוך בסבל רב ובעלות גבוהה. מצב זה, שבו אני נאלץ להותיר הכרעות סבוכות וקריטיות כל-כך בידי מטופלי, איננו קל עבורי אף פעם. היטב ידעתי כמה מיסרת ההתלבטות שהונחה לפתחו של החולה, והמתנתי אפוא בדריכות לתשובתו.

"החלטה כזאת לא אוכל לקבל בעצמי", השיבני בשקט. "רק רבי משה פינשטיין יוכל להכריע כאן". הצעתי להתלות אליו לבית הרב, ולשטוח בעצמי את המקרה המורכב על כל היבטיו. הצעתי לא היתה חפה ממניעים אישיים, שכן, בקשתי לראות כיצד יתמודד הרב עם סוגיה מעין זו. לראשונה בחיי היתה לי הזכות להתייעץ עם גדול בתורה. הצגתי בפני רבי משה פינשטיין את המקרה, ופרסתי ביראת כבוד את מכלול הנתונים, מבלי לפסוח על אף פרט. תגובתו לא תמוש מזכרוני כל ימי. רבי משה פינשטיין פרץ בבכי. הוא בכה בכי תמרורים, בדמעות אמיתיות ומרות, וקול התייפחותו הדהד בחלל החדר. בכיו נמשך כעשרים דקות תמימות. כרופא מנוסה, הפרתי היטב את הניתוק הרגשי שאנו נאלצים לרכוש במהלך שנות עבודתנו, כיצד מקהים הנסיון והותק את הרגש האנושי. נאלמתי דום אל מול תגובתו. ענק תורה זה, המקבל בחדרו עשרות, אם לא מאות, אנשים מידי יום ביומו, ומתודע לאינספור בעיות אישיות וציבוריות, מצטער כל-כך בצערן של החולה שלי, שלא נמנה על קרובי משפחתו, או באי ביתו, אלא היה תלמידו לפני עשרות שנים!

לבסוף, מששב אליו הדיבור, בקש רבי משה פינשטיין שהות של יום נוסף, בטרם יוכל להכריע בסוגיה מורכבת זו. למחרת, כאשר שבנו אליו, קדם רבי משה את פנינו בחום, ואמר לתלמידו-לשעבר בביטחון ובבטחונות הדעת: "אפשר לגשת לניתוח. אנחנו נתפלל כלנו עבורך, ונעתיר למרומים, שיוסיפו לך שנים רבות של בריאות טובה". כפי הנראה, לא הצלחתי להסתיר את ההבעה הספקנית שעלתה על-פני למשמע הדברים, ולכן רבי משה פינשטיין נפנה אלי ואמר: "במהלך אותם ששה חודשים יזכה ידידנו לענות 'אמן' על מספר רב של ברכות. מכל 'אמן' ו'אמן' הרי נוצר מלאך מליץ יושר. מלאכים אלה ימליצו זכות בעדו בבית-דין של מעלה, ובזכותם יזכה לחיים ארוכים". המפגש עם גדול הדור, כמו גם תשובתו לשאלתי, הרעידו נימים חבויים בנפשי. רבי משה פינשטיין העריך היטב את מנות הסבל והייסורים העתידיים ליפול בחלקו של החולה הסופני, ובכל זאת סבר שהכל כדאי רק כדי שתלמידו יוכל לחיות עוד זמן-מה, ולבטא מלים ספורות ביותר, כפי שאמר, 'ידידנו יזכה לענות 'אמן' על הברכות'. יתר על כן, רבי משה האמין בעוצמה הרבה הטמונה במלים אלו, ובפוחן לשנות את המהלך הטבעי בעולם. באותם רגעים חדרה ללבי ההכרה כי בתורת ישראל ישנו מימד עמוק ובעל משמעות. להפתעתי ולשמחתי אותו חולה הכיזב את תחזיותיהם השחורות של כלם, וזכה בשנות חיים נוספות. אכן, מכל "אמן" נוצר מלאך מליץ יושר, כפי שאמר רבי משה פינשטיין. ומפליא לגלות שהמלים "אמן" ו"מלאך" הן בעלות ערך מספרי שוה: תשעים ואחת... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד"

על הכתוב: "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת..." מובא בספר "ילקוט האורים" (בשם "לחמי תודה") מאמר חז"ל (ילקוט שמעוני על תהלים כה): "טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך". שאלו לחכמה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: חטאים (=אנשים חוטאים) תרדף רעה (=מגיפה/מיתה). שאלו לנבואה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: יביא (קרבן) אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה: חוטא, מה עונשו? אמר להם: יעשה תשובה ויתכפר לו. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (=זהו שכתוב) 'טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך'. (דהיננו), שהוא (יתברך טוב וישר, ועל-כן) מורה לחטאים דרך (כדי) שיעשו תשובה.

נמצאנו למדים מכאן, כי לפי החכמה והנבואה, אין תיקון לנפש החוטאת – אלא מיתה. ואילו לפי התורה יש תיקון לנפש החוטאת רק בזמן שבית המקדש קיים, כאשר מביא החוטא קרבן אשם. אבל, לפי שיטת הקב"ה, יש תמיד תיקון לנפש החוטאת – וזאת, כאשר עושה האדם תשובה על חטאיו.

ועל-כך רמז הכתוב: "על פי שנים עדים", שהם החכמה והנבואה, "יומת המת" – הנפש החוטאת חיבת מיתה. "או שלשה עדים" – גם לפי התורה, שאמרה שהנפש החוטאת צריכה להביא קרבן אשם כדי שיתכפר לה (מכיון שכאשר בית המקדש אינו קיים, אין לאדם אפשרות להביא קרבן אשם כדי שיתכפר לו).

אולם, "לא יומת" – החוטא אינו צריך מיתה "על פי עד אחד" – על-פי הקב"ה, שהוא אחד יחיד ומיוחד, שאינו חפץ במות החוטא, אלא: "יעשה תשובה ויתכפר לו".

על-פי האמור יתבאר היטב הכתוב בתהילים (צג', ה'): "עדתיך נאמנו מאד לביתך נאווה קדש ה' לארץ ימים". "עדתיך", שהיא התורה הקדושה (כמו שכתוב: "אלה העדות... והמשפטים אשר דבר משה"), הם "נאמנו מאד", על העצה שנתנו לחוטא ש"ביא (קרבן) אשם ויתכפר לו". אולם, עצה זו מועילה רק "לביתך נאווה קדש" – רק בזמן שבית המקדש קיים, מכיון שאז יכול החוטא להביא קרבן ויתכפר לו.

אבל "ה' לארץ ימים" – עצתו של הקב"ה, ש"יעשה (החוטא) תשובה ויתכפר לו" – עצה זו היא לאורך ימים ולכל זמן. שכן, אפילו כעת, שבית המקדש חרב, בעונותינו הרבים, ואין אפשרות לחוטא להביא קרבן, הנה בכל זאת, על-ידי התשובה מתכפרים לו כל עונותיו וחטאיו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

"לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול..."

על הכתוב, "לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול", אומר הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א, שכאן יש רמז למה שאמרו חז"ל (סוטה ד'): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל אדם שיש בו גסות הרוח, (יהיה בעיניך) כעובד עבודה זרה... (שכתוב) (משלי טז): 'תועבת ה' כל גבה לב'... עולא אמר: כאילו בנה במה, שנאמר (ישעיה ב'): 'חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא'. אל תקרי 'במה', אלא 'במה'." (שהרי בפמות הקטירו עבודה זרה, כמו שכתוב (מלכים ב, יז): 'ויצבו להם מצבות ואשרים... ויקטרו שם בכל במות כגוים').

ולכן צריך לדעת, שכל העושה מצוה ומתגאה בה, מסיר ממנו את מידת הענוה, הנקראת "מה" (כמו שאמר משה רבנו 'ונחננו מה'), ועל-ידי כך הופך "מה" ל"במה".

והנה, כאשר נסיר מהמלה "מצוה" את אותיות "מה", הרומזות כאמור לענוה, ישארו אותיות "צו", שעל זה אמרו חז"ל (סנהדרין נו'): "אין צו, אלא עבודה זרה".

וזהו שרומזת התורה: "לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאול". שכן, אם יתגאה

ו"י(י)רום לָבְבוּ מֵאֲחִיו" – יבוא לְעִבּוֹד עֲבוּדָה זָרָה. שָׁכַן, אִז "י(י)סוֹר מִן הַמִּצְוָה יָמִין וּשְׂמֹאל", שָׂאוּ יָסִיר מִן הַ"מִּצְוָה" אֵת אוֹת יָמִין "מ", וְאוֹת שְׂמֹאל "ה", וַיִּשְׂאָרוּ רַק אוֹתֵיזוֹת "צו", הַרְמוּזוֹת לְעֲבוּדָה זָרָה...
"תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"

עַל הַכְּתוּב, **"תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"**, אוֹמֵר הַמְּקוּבָּל הַרַמְ"ע מִפָּאנּוּ זִיע"א: **"בְּקִרְיַת שְׁמַע" יש כִּידוּע רמ"ה(=245) תִּיבּוֹת.**

וּמֵאֲחֵר וְאֵנּוּ אוֹמְרִים **"קִרְיַת שְׁמַע" פְּעָמִים בְּיוֹם (בְּפִקֵּר וּבְעֵרֵב), נִמְצָא שְׁפָעָמִים רמ"ה(=245) עוֹלָיִם לְמִסְפָּר תָּמִים(=490).** וְאוֹלָם, כִּידוּע, כְּדִי לְהַשְׁלִים וּלְהַגִּיעַ לַרַמְ"ח(=248) תִּיבּוֹת, כִּנְגַד רַמ"ח אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם, מוֹסִיף שְׁלִיחַ הַצִּיבּוֹר עוֹד שְׁלֹשׁ תִּיבּוֹת, וְאוֹמֵר **"ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲמַת"**. וְזֶהוּ שְׂרוּמֹז הַכְּתוּב: **"תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"**. דְּהִינּוּ, שְׂצָרִיךְ לוֹמַר פְּעָמִים בְּיוֹם **"קִרְיַת שְׁמַע"**, הָעוֹלָיִם לְמִסְפָּר **"תָּמִים(=490)**, אֲבָל צָרִיךְ לוֹמַר גַּם **"ה' אֱלֹהֶיךָ"**, דְּהִינּוּ שְׂצָרִיךְ לְהוֹסִיף אֵת הַתִּיבּוֹת **"ה' אֱלֹהֶיךָ"**, שֶׁהוּא **"אֲמַת"**, כְּדִי לְהַשְׁלִים לַרַמְ"ח תִּיבּוֹת.
"צִדֵּק צִדֵּק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיֶה"

לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי דָב בְּרִישׁ מִיזְלָם, רַבָּה שֶׁל וְרֵשָׁה, נִכְנָס פְּעַם אַבְרָךְ צָנוּם בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, כְּשֶׁהוּא מְמַרֵּר בְּבַכִּי. הַרְגָּע נָא ר' יְהוּדִי – קָרָא הָרַב אֶל הָאֲבָרָךְ – וְסִפֵּר לִי מָה הִבִּיאָךְ אֵלַי!

הָאִישׁ נִגַּב אֵת פָּנָיו מִשְׁטָף הַדְּמָעוֹת הַנִּיגְרוֹת, וּפְתַח בְּקוֹל נוֹגֵה, וְאָמַר: בְּאֵתִי לְוִרְשָׁה בְּעֵרֵב שַׁבַּת, וּבְכִפְסֵי חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים, שְׁבָהּם בְּקִשְׁתִּי לְקִנּוֹת סְחוּרוֹת שׁוֹנוֹת עֲבוּר בֵּית הָעֵסֶק שְׁלִי. מִפְּאֵת הַמָּמוֹן הָרַב שֶׁהָיָה בְּיַדִּי חֲשֻׁשְׁתִּי לְפָנּוֹת לְאַחַת הָאֲכֻסְנִיּוֹת הַמְּזוּמָנוֹת לְעוֹבְרֵי דְרָכִים, וּבְאֵתִי לְבֵיתוֹ שֶׁל מִכָּר וְתִיק, שֶׁהַכְּרָתִיו כְּסוּחַר הַגּוֹן וּמְכוּבֵד, וּמִטְבֵּעַ הַדְּבָרִים הַפְּקֻדָּתִי בְּיַדִּי הָאִישׁ אֵת כָּל כֶּסֶפִּי, סְמוּךְ לְכִנְיַסַּת הַשַּׁבַּת.

אוֹלָם, בְּמוֹצָאֵי הַשַּׁבַּת, כְּאֲשֶׁר בְּקִשְׁתִּי מִבְּעַל הַבַּיִת אֵת צְרוּר הַכֶּסֶף שֶׁמְסַרְתִּי לוֹ בְּמוֹ יַדִּי, הִכְחִישׁ הָלָה בְּתוֹקֶף אֵת מְתֵן הַפִּיקְדוֹן הַיָּקָר שְׁלִי, וְכַךְ נּוֹתַרְתִּי בְּלִי פְרוּטָה, וְאִין לִי אֲפִילוֹ אֵת הַסְּכּוּם הַדְּרוּשׁ לְהוֹצֵאוֹת הַדְּרָךְ לְבֵיתִי. הָרַב מִיזְלָם הִרְגִיעַ אֵת הָאֲבָרָךְ בְּמַלִּים חֲמוּת, וְהִבְטִיחוֹ שִׁיעֲשֶׂה הַכֹּל עַל מְנַת לְהַשִּׁיב לוֹ אֵת כֶּסְפוֹ עַד הַפְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה. וּמִיד זָמַן אֵלָיו אֵת הַסּוּחַר, שֶׁהִפִּירוֹ מִיָּמִים רַבִּים. מִיד בָּא הַסּוּחַר לְבֵית הָרַב, כְּפִי שֶׁהוֹרָה לוֹ שְׁמֵשׁ הַקְּהִילָה.

מִשְׁנִרְאָה הַסּוּחַר בְּפְתַח הַחֲדָר, הַחַל הָאֲבָרָךְ לְזַעוֹק בְּקוֹל בְּכִי: הִנֵּה הָאִישׁ רַבִּי! יִצְוֶה נָא עָלָיו הָרַב, שִׁיחֲוִיר אֵת כֶּסְפִּי, שָׁבוּ תְלוּיָהּ כָּל פְּרִנְסַתִּי!

הָאֵם אַתָּה מְכִיר אֲבָרָךְ זֶה? – שָׁאל הָרַב מִיזְלָם אֵת הַסּוּחַר שֶׁנִּכְנָס לְחֲדָר.

הָאִישׁ הִיוֹשֵׁב כְּאֵן שַׁבַּת בְּבֵיתִי – הִשִּׁיב הַסּוּחַר בְּקוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה – וְלֹאֲחֵר שָׁאֲכַל וְשַׁתָּה מִשְׁלִי, הוּא נִטְפָּל אֵלַי בְּטַעֲנָה, שְׂאֲנִי מַחֲזִיק, כְּבִיכּוֹל, בְּאוֹצַר שֶׁל אֲלָפֵי רוּבְלִים שְׁלוֹ.

הִיאָךְ לֹא תְבוּשׁ?! – שִׁסַּע הָאֲבָרָךְ אֵת דְּבָרֵי הַסּוּחַר – הָרִי בְּמוֹ יַדִּי מְסַרְתִּי לָךְ אֵת הַכֶּסֶף, וְאַתָּה סִפְרַת לְנִגַּד עֵינֵי אֵת הַשְּׁטָרוֹת שְׁלִי אַחַד לְאַחַד!

עֵינֶיךָ הִרְאוּת – פָּנָה הָרַב מִיזְלָם אֶל הַסּוּחַר – שֶׁהִיהוּדִי הִיוֹשֵׁב כְּאֵן נִטְפָּל אֵלָיךְ מִשׁוּם מָה. שְׂמָא תַתֵּן לוֹ כְּמָה רוּבְלִים כְּדִי שְׁיַנִּיחַ לָךְ? בְּרִצּוֹן אַתָּן לוֹ כְּמָה עֲשׂוֹת רוּבְלִים, וּבְלִבְד שְׁיִרְפָּה מִמֶּנִּי – הִשִּׁיב הַסּוּחַר.

כְּמָה עֲשׂוֹת רוּבְלִים תְּמוּרַת אוֹצַר שֶׁל חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים?! – זַעַק הָאֲבָרָךְ וְסִפֵּק בִּיאוּשׁ אֵת כְּפָיו – כָּלוּ מִמֶּשׁ כָּל הַקִּיצִין! לוֹ תִשְׁמַעֲנִי – אָמַר הָרַב מִיזְלָם לְסוּחַר – תֵּן לְאִישׁ הַזֶּה בְּיַד רְחֻבָה כְּמָה מְאוֹת רוּבְלִים וְהִיפְטֵר מִמֶּנּוּ! אֵם זֹו דַעַת הָרַב – קָרָא הַסּוּחַר בְּקוֹל מִתְחַסֵּד – אֲנִי מוֹכֵן לְהַעֲנִיק מִיד לְאֲבָרָךְ זֶה חֲמֵשׁ מְאוֹת רוּבְלִים, טְבִין וְתִקְלִין, וְלָסִים בְּכַךְ אֵת הַפְּרָשָׁה הָלֹא נַעֲיָמָה.

לְשִׁמְעַת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, קָם הָרַב מִיזְלָם מִכֶּסֶאוֹ, וְהַחֵל גּוֹעַר בְּסוּחַר הַנְּבוּךְ: גִּנְבִּי! גִּזְלֵן שְׁכֵמוֹתְךָ! הִשֵּׁב מִיד אֵת כֶּסְפוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה בְּלֹא טַעֲנוֹת וּמַעֲנוֹת! נוֹכַח שֶׁתִּיקְתּוֹ שֶׁל הַסּוּחַר, הוֹסִיף הָרַב וְאָמַר: אֲנִי מְכִירְךָ מֵאֵן שֶׁבְּאֵתִי לְוִרְשָׁה, וְיוֹדַע, שֶׁחֲרַף עוֹשְׂרְךָ הָרַב הִנְךָ קִמְצָן מוֹשָׁבֵעַ, וְאִין אֲפִשְׁרוֹת לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אֲפִילוֹ עֲשָׂרָה רוּבְלִים לְדָבָר צְדָקָה. וְהִנֵּה, עַתָּה, לְפָתַע נְדָבָךְ לְבָד, וְהִנְךָ מוֹכֵן לְהַעֲנִיק לְאֲבָרָךְ זֶה לֹא פְחוֹת מִחֲמֵשׁ מְאוֹת רוּבְלִים?! אֵם לֹא תַצִּית לִי בְּרַגְעַ זֶה, לֹא אֶהְסֵס מְלַמְסוֹר אוֹתְךָ לְרִשׁוֹת, כְּרָאוּי לְגוֹזֵל מִמּוֹן הַזּוֹלָת! הַסּוּחַר הַחֲוִיר לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי הָרַב, וּבְלֹא אָמַר וּדְבָרִים הַנִּיחַ עַל הַשְּׁלַחַן חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים, וּבְרָאשׁ מוֹרְכָן עוֹב בְּמַהֲירוֹת אֵת בֵּית הָרַב...
שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **rnei-zion.com** ר"ת 20:42 **יציאת השבת: 20:01**

הפטרות: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"פי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנה, להצילך ולתת איביך לפניך" (דברים כג', טו')

מעירים חכמי ישראל: המלים "להצילך ולתת איביך לפניך" מרמזות בדרך של נוטריקון (=ראשי תיבות) לחדש אלול. לפי זה מרמז הפתוב שלפנינו, שבחדש אלול מצוי ה' בתוך מחנה ישראל כפי, "להצילך ולתת איביך לפניך". דהינו, לקבל את תפילותיהם ובקשותיהם של כל ישראל, ולהצילם מכל המקטרגים והמשטינים המחכים לאדם, ביום הדין הוא ראש השנה. רעיון זה מתקשר להמשך הפתוב: "והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר" – רמז למסורת המקובלת, שבחדש הרחמים והסליחות ובעשרת ימי תשובה, מקבל ה' את השבים בתשובה, ומטהר את מחנה ישראל מכל עון ופשע.

"כי ימצא בקרבך באחד שעריך... איש... אשר יעשה... הרע בעיני ה'... לעבר בריתו וילך ויעבד אלהים אחרים"

בפרשתנו, פרשת "נביא שקר", מתקבלת המלה "ישו" (ימח שמו וזכרו), בקפיצות של 48 אותיות, ובקטע השני בקפיצות של 47 אותיות:

"כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר י-ה-ו-ה אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני י-ה-ו-ה אלהיך לעבר בריתו וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד."

"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" (לחדש אלול)

ידוע הענין ומפורסם הדבר מה שכתבו הקדמונים, כי חדש אלול רמז בפסוק בשיר השירים (ו', ג'): "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים". שכן, "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שהוא פידוע חדש התשובה, ועל-פן מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל, חוזרת בתשובה "לדודי", הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים.

ענין זה מובא בספר הקדוש ה"בני יששכר" (אלול מאמר א', אות טו'): "אמרו דורשי רשומות (אבודרהם, תפילת ראש השנה) אני לדודי ודודי לי, ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח יד לקבלנו בתשובה, ונשמות ישראל עורגות (=משתוקקות) לו... אחרי ה'... (ויש להוסיף) (ש) סופי תיבות ד' תיבות הללו ("אני לדודי ודודי לי") הם ד' יודיין (=י) – בגמטריה ארבעים. (והם) מרמזין לארבעים יום שהיה משה בהר (סיני) לקבל לוחות האחרונות, מן ראש חדש אלול עד יום הכיפורים, והמה עד היום ימי רצון" (אלו הם ארבעים יום שבהם אנו משכמים לסליחות). וכדי להשכיל להבין את החסד שעשה עמנו הקב"ה, כאשר נתן לנו את חדש אלול, שהוא חדש של תשובה, הבה נתבונן במה שאמרו דורשי רשומות, פי יעקב אבינו רמז על חדש אלול, באמרו לעשו הרשע, לאחר שהתפייס עמו (פראשית לג', יד): "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני, עד אשר אבא אל אדני שעירה". שכן, "ואני אתנהלה לאטי לרגל" – ראשי תיבות "אלול". וצריכים אנו להבין, מדוע נרמז חדש אלול בדברים אלו, שדבר יעקב אבינו, עליו השלום, לעשו הרשע בשעה שנפרדו?

אומר על-כך ה"בני יששכר", על-פי הזוהר הקדוש (חב', עה): יעקב ועשו חלקו ביניהם את חודשי השנה. יעקב אבינו לקח לחלקו את החודשים ניסן, איר, סיון. ואילו לעשו היה מגיע לקבל את החודשים תמוז, אב, אלול.

וְהָיָה עֲשׂוֹ הַרְשָׁע שְׂמַח עַל שְׂזוּכָה שְׂחַדֵּשׁ אֱלֹל נִפְל בְּחֻלְקוֹ, שְׂכֹן, כִּי יוֹכַל הוּא לְמַנּוּעַ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְפָנֵי יְמֵי הַדִּין. אֲךָ יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׂחַשׁ בְּדַבָּר, נִלְחַם עִם עֲשׂוֹ הַרְשָׁע בְּתַחְבּוּלוֹת מִלְחָמָה, וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת חֹדֶשׁ זֶה – אֱלֹל – כִּדֵי שְׂיוֹכְלוּ בְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְחַזּוֹר בְּתַשׁוּבָה אֶל אֲבִיהֶם שְׂבִשְׂמִים לְפָנֵי יוֹם הַדִּין.

וּבִאֲמַת, לֹא נִשְׂאָר לַעֲשׂוֹ הַרְשָׁע, כִּי אִם הַחֲדָשִׁים אֲב וְתַמּוּז, שְׂבִהֶם נִחְרְבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית מִקְדָּשֵׁנוּ. וּמַעֲתָה יֵשׁ לּוֹמֵר, כִּי לְאַחַר שְׂיַעֲקֹב אֲבִינוּ הַשְׁתַּדֵּל לְהַתְפִּיֵס עִם עֲשׂוֹ הַרְשָׁע, וְנִתֵּן לוֹ מְתַנּוֹת, אָמַר לוֹ עֲשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית לִג', יב'): "נִסְעָה וְנִלְכָה וְאִלְכָה לְנִגְדָךְ". כְּלוֹמֵר, מֵאַחַר וְאַתָּה רוֹצֵה לְהַתְפִּיֵס עִמִּי, הִבֵּה "נִסְעָה...וְאִלְכָה לְנִגְדָךְ" (=צְרִיכִים אָנוּ לְהִיּוֹת שׁוֹהַ בְּשׁוּהַ). וּפִיּוֹן שְׂלֻקְחָתָ לְחֻלְקָךְ שְׂלֻשָׁה מַחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, אִם כִּי גַם לִי מְגִיעִים שְׂלֻשָׁה חוֹדָשִׁים. וְלָכֵן, הַחֲזוֹר לִי אֶת חֹדֶשׁ אֱלֹל, שְׂלֻקְחָתָ מִמֶּנִּי בְּתַחְבּוּלוֹת מִלְחָמָה.

עַל-כֵּן הַשִּׁיב לוֹ יַעֲקֹב דְּבָרִים כְּדוֹרְבָנוֹת: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו (יעֲקֹב): אֲדֹנָי יִדְעָ כִּי הֵיִלְדִים רַכִּים וְהִצָּאן וְהַבְּקָר עֲלוֹת עֲלִי, וְדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמְתוּ כָל הַצָּאן". דְּהֵינּוּ, "הַצָּאן וְהַבְּקָר" הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, צָאן קְדוֹשִׁים, וְהֵם "עֲלוֹת עֲלִי" – הֵם בְּאַחֲרֵיּוֹתַי, וְעַל-כֵּן חוֹשֵׁשׁ אָנִי, שְׂ"וּדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמְתוּ כָל הַצָּאן" – שְׂאִם יִצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְדַפּוֹק עַל שְׂעָרֵי הַתְּשׁוּבָה רַק יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַכִּיפּוּרִים, כִּי אֲזַ וּ"מְתוּ כָל הַצָּאן", חֲלִילָה. שְׂכֹן, אֵינְ אֶפְשָׁרוֹת לְתַקֵּן בְּיוֹם אֶחָד אֶת כָּל הַפְּגָמִים, וְלִבְנוֹת בְּבֵת-אֶחָת אֶת כָּל מָה שֶׁנִּהְרַס בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה כְּלָה – אֲלֹא צְרִיכִים אָנוּ אֶת כָּל חֹדֶשׁ אֱלֹל, כִּדֵי לְשׁוּב אֶל ה' יִתְבָּרֵךְ, וּלְתַקֵּן אֶת הַמַּעֲשִׂים. לָכֵן, אָמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ, עֲצָתִי הִיא "יַעֲבֵר נָא אֲדֹנָי לְפָנֵי עַבְדּוֹ" – אֵל תֵּלֶךְ אֶתִי בִּיחַד, אֲלֹא עֵבוֹר לְפָנֵי. "וְאֲנִי אֲתַנְהֵלָה לְאִשִּׁי לְרַגְלִי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֱלֹל", שְׂחַדֵּשׁ זֶה יִשְׂאָר אֲצִלִּי, שְׂהָרִי בְּבֵת אֶחָד אִי-אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים.

וּמִפְרָשׁ יַעֲקֹב אֶת הַטַּעַם לְכֵן: "עַד אֲשֶׁר אֲבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׂעִירָה" – בְּגֵאוּלָה הָעֵתִידָה. וּפְרָשׁ רַש"י, שְׂכּוֹנַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ הִיְתָה עַל יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, שְׂאֲזוּ יִתְקַיֵּם (עוֹבְדֵיהָ א/ כֵּא): "וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַר עֲשׂוּ...". וְרַמְזוּ לוֹ כֵּאֵן, כִּי בּוֹכוֹת מִצּוֹת הַתְּשׁוּבָה בְּחֹדֶשׁ אֱלֹל נִזְכָּה לְגֵאוּלָה הַשְּׁלִימָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חוֹ"ל: "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה, (כִּיּוֹן) שְׂמִקְרָבֵת אֶת הַגֵּאוּלָה שְׂנִאֲמָר: (יִשְׁעִיהָ נֵט)" וְכֵן לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׂבִי כְּשֶׁעֲקֹב. מֵאִי טַעַמָּא (=מָה הַטַּעַם שֶׁל) – "וְכֵן לְצִיּוֹן גּוֹאֵל?" מִשּׁוּם (=בְּגֵלָל) – "וְלִשְׂבִי כְּשֶׁעֲקֹב" (בְּגֵלָל אוֹתָם הַפּוֹשְׁעִים, הַשְּׂבִים בְּתְשׁוּבָה לְאֲבִיהֶם שְׂבִשְׂמִים, וּבְמִיּוֹחַד בְּחֹדֶשׁ אֱלֹל, כְּפִי שְׂרוּמוֹזִים הַמְּלִים: "גּוֹאֵל וְלִשְׂבִי" אוֹתִיוֹת אֱלֹל), בְּמִהְרָה בְּיַמֵּינוּ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דְּבָר..."

מְסוּפָר עַל רַבִּי יַצְחָק חֵי טַיִיב, שְׂחַבֵּר חִיבוּרִים רַבִּים עַל הַתּוֹרָה, אוֹלָם רוֹבֵם עָלוּ בְּאֵשׁ עַל-יְדֵי אָמוּ, שְׂנִקְתָה אֶת חֲדָרוֹ, וְרָצְתָה לַעֲשׂוֹת סֹדֵר בְּכָל כְּתָבָיו.

כְּאֲשֶׁר רָאָה רַבִּי יַצְחָק שְׂרוֹב חִידוּשָׁיו עָלוּ בְּאֵשׁ, הִצְטָעַר צַעַר רַב, וְלָבוּ נִשְׁפָּר. וּמְרוֹב יְגוֹנוֹ הִתְחִיל לְשִׁתּוֹת מִיְדֵי פַעַם לְשׁוֹכְרָה. הַדְּבָר לֹא מִצָּא חוֹן בְּעֵינָי קְרוֹבוֹ הַגָּאוֹן, מְחַבֵּר הַסֵּפֶר "עֵרֶךְ הַשְּׁלַחָן", שְׂכֵהוּן כְּרַב הַרְאִשִׁי שֶׁל תּוֹנִיס. לָכֵן, הוּא נִתֵּן הוֹרָאָה בְּרוּרָה וְחַד מְשִׁמְעִית לְכָל מוֹכְרֵי הַמִּשְׁקָאוֹת, שְׂלֵא לְמַכּוֹר מִשְׁקָה חָרִיף לְרַבִּי יַצְחָק חֵי. רַבִּי יַצְחָק חֵי הִבִּין אֶת הַמַּהְלָךְ שְׂיָנִס דוֹדוֹ, וְהַשִּׁיב לוֹ כְּגִמּוּלוֹ. הִיָּה זֶה בְּ"שֶׁבֶת הַגְּדוֹל", כְּאֲשֶׁר אָנְשֵׁי הַקְּהִילָה מְלֵאוּ בְּהַמוּנֵיהֶם אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹל שֶׁל תּוֹנִיס. בֵּין הַבָּאִים הָיָה גַם רַבִּי יַצְחָק חֵי, שְׂבֵא לְשִׁמוּעַ אֶת דְּרָשַׁת דוֹדוֹ הָרַב שֶׁל תּוֹנִיס. הָרַב הַרְאִשִׁי פָּתַח אֶת פִּיו בְּמִשְׁפָּט הַמְּקוּבָל "בְּרֵשׁוֹת מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵי", וְנִאֲלָם דּוּם (=הַשְּׁתַתֵּק לְפָתַע). לְתַדְהֵמָתוֹ, הַסֵּתֵבֵר לוֹ, שֶׁהוּא שְׂכַח אֶת כָּל הַנוֹשָׂא הַמְּדוּבָר, כָּל תֵּכֵן הַדְּרָשָׁה שְׂהַכִּין בְּמִשְׁךְ שְׁעוֹת אַרוּכּוֹת נִשְׂכַּח וּפְרַח מְזַכְרוֹנוֹ. חֲלָפוּ דְקוֹת שְׂנִדְמוּ כְּנִצָּח, דְקוֹת שְׂבֵהוּן הַתְּאֲמִץ לְזַכּוֹר אֶת תֵּכֵן הַדְּרָשָׁה שְׂהַכִּין. אֲךָ שׁוֹד וְשִׁבֵּר - הוּא לֹא זָכַר אֶפְיָלוֹ חֲצִי מִלָּה מִן הַדְּרָשָׁה, וְיֵהִי הַדְּבָר לְפָלֵא וּלְתַעֲלוּמָה. פְּתָאוּם, הָרַעִים הָרַב אֶת קוֹלוֹ בְּשִׂאֵלָה (=שְׂאֵל בְּקוֹל רֹם): "רַבִּי יַצְחָק חֵי נִמְצָא כָּאֵן?" "כֵּן רַבֵּנוּ, אָנִי כָּאֵן" - הַשִּׁיב רַבִּי יַצְחָק חֵי. "אָנֵא בְּכַח גְּדוּלַת חוֹכְמָתָךְ תִּתִּיר צְרוּרָה!", בְּקֶשׁ הָרַב שֶׁל תּוֹנִיס מְרַבִּי יַצְחָק חֵי, מִתּוֹךְ הַבְּנָה שְׂבִכְחַם קְדוּשָׁתוֹ שֶׁל רַבִּי יַצְחָק חֵי, הוּא זֶה שְׂעָצַר בְּעַדוֹ אֶת דְּרָשַׁת הַשְּׂבֵת הַגְּדוֹל. "תִּתִּיר אוֹתִי לְמַטָּה, וְאָנִי אֲתִיר אוֹתָךְ לְמַעְלָה" - הִיְתָה תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל רַבִּי יַצְחָק חֵי. וְהַקְּהֵל מֵאֲזִין וּמִשְׁתַּאֲהַ לְפֶשֶׁר חִילוּפֵי הַמִּשְׁפָּטִים הַמוֹזָרִים. בְּאוֹתוֹ רָגַע, קָרָא הָרַב הַרְאִשִׁי לְמוֹכְרֵי הַמִּשְׁקָאוֹת שְׂהִיוּ בְּמַקּוּם, וּבְקֶשׁ מֵהֶם לְמַכּוֹר לְרַבִּי יַצְחָק חֵי מִשְׁקָה, כְּכָל שְׂנִיחְפוּץ. לְאַחַר שְׂהַהוֹרָאָה נִתְּנָה לְמוֹכְרֵי הַמִּשְׁקָאוֹת, קָרָא רַבִּי יַצְחָק חֵי לְרַב הַרְאִשִׁי: "פָּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְבָרֶיךָ". מִיַּד פָּתַח רַבֵּה שֶׁל תּוֹנִיס אֶת דְּרָשַׁת שְׂבֵת הַגְּדוֹל, וְדָרַשׁ בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת תְּמִימוֹת - דְּרָשָׁה שְׂהוֹתִירָה רוּשָׁם עֲמוּק עַל הַקְּהִילָה הַיְהוּדִית, שְׂהַכִּירָה בְּעֶרְכָם וּבְקְדוּשָׁתָם שֶׁל לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׂבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יציאת השבת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אַנְכִי אֲנַכִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שַׁעְרֶיךָ" (טו' יח')

אמר חז"ל: מהו שער? – מקום כניסה. יש שער לעיר, יש שער לחצר. יש שער לבית ויש אפילו שער לספר, כי כל מקום כניסה ומקום מעבר – הרי הם שערים.

גם באדם יש שערים (=מקומות כניסה): **העינים**, דרך נכנסים המראות אשר אנו רואים. **האזניים** הן שער לקולות ולצלילים אשר אנו שומעים. **האף**, **הפה** והידיים הם שערים לריחות, למאכלים ולתחושות המישוש והמגע, אשר אנו חווים יום יום.

והנה, משמיעה לנו התורה: "**שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ**" – כל אחד ואחד מאיתנו – גדול כקטן, מבוגר כצעיר – מצוה לתת ולשים גם **שופטים** וגם **שוטרים** "בכל שעריך" – בכל השערים והכניסות שבנו. עלינו לעמוד על המשמר בדברים שאנו רואים, שומעים, מריחים, טועמים וממשישים. כל אחד ואחד מאלה יש **לשופטו** היטב היטב, ואם של איסור הוא – יש להרחיקו מעלינו, ואל נתן לו לבוא בשערינו! ואם של היתר הוא, או מצוה – נקבלו ונניח לו להיכנס בשערינו!

לכן יש צורך גם **שופטים** וגם **שוטרים**. **השופטים** הם הדעת, הבינה והשכל. **השוטרים** הם כוחות הנפש, המידות הטובות.

לדוגמא, ראית העין – רוב בני האדם סוברים שהיא חסידות בעלמא (כלומר, ששמירת העינים הוא ענין לחסידים בלבד), ואומרים שאין בכך כלום בהסתכלות בנשים. "וכי בעלתי או קרבותי אצלה?" אומר האדם, ואינו יודע שראית העינים הוא **עון גדול**, שגורם לגופן של עריות (=לחטא בפועל ממש), שנאמר: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

ולכן, צריך מאד מאד להתחזק בשמירת העינים. ובכל ענין וענין, טרם שנחליט, עלינו לשמוע בקול **השופטים** שבנו (=השכל, הדעת), האם מותר? האם אסור? ולאחר שנקבל "פסק הלכה" מהשכל, נפעיל את **השוטרים** שבנו – כוחות הנפש והמידות הטובות.

"רחש לבי דבר טוב, אמר אני מעשי למלך לשוני עט סופר מהיר" (לחדש אלול)

אומרים חז"ל: כל **המצוות והמעשים הטובים** שהאדם מקים בעודו **רשע**, אינן עולות לרצון לפני ה' יתברך, ולא עוד, אלא שהוא, בעשיית המצוות, נותן כח **לסיטרא אחרא** (=כוחות הטומאה), והם חוטפים את **המצוות** הללו. שכן, שפע גדול של **קדושה** יורד מלמעלה כאשר האדם מקים **מצוות**, וכוחות **הטומאה** האלו יונקים משפע זה, ועל-ידי כך יש להם חיות, והם מתגברים עוד ועוד.

ואם כך, איך נדע אנו, הקטנים, מה לעשות? ואולי אנו בבחינת **רשעים** חלילה וחס, ומה נעשה? ה"דרך פקודיך" אומר, כי העצה היעוצה לכל איש ישראל היא, שלפני כל עסק בתורה או לפני קיום מצוה שהוא רוצה לקיים, יהרהר **בתשובה** על כל מה שעשה בניגוד לרצונו של ה' יתברך, ועל-ידי כך הוא הופך מיד למדרגת **צדיק**. והראיה לכך היא, ששנינו בגמרא (קידושין מט'): "המקדש את האשה, על מנת (=באומרו לאשה) שאני (=שהוא) **צדיק**, אפילו (הוא) **רשע גמור** – מקודשת, שמהרהר **בתשובה** בדעתו".

הרי לנו ראיה, שלמרות שאדם הוא **"רשע גמור"**, ועבר על הרבה עבירות שבתורה, עם כל זאת, ברגע שהוא מהרהר **בתשובה** (=מתחרט על העבר, ומקבל עליו להבא שלא לחזור על העבירות), הרי הוא במדרגת **צדיק**, וממילא יעלו כל **המצוות והמעשים הטובים**, שהוא מקיים, לרחמים ולרצון לפני אדון הכל.

ה"ישמח משה", בספרו "תפילה למשה", מביא לנו עצה נוספת כדי **שהחיצונים** (=כוחות הטומאה) לא יחטפו לנו את המצוות: לפני כל קיום מצוה יאמר האדם "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה..." אני מכוון שכל

המצוה שאני עושה, היא רק לה' יתברך, ולא לאף אחד אחר, חלילה. ועצם פונתו זו מרחיקה מיד את כוחות **הטומאה**, ומצותו עולה לרצון לפני ה' יתברך.

ולכך התכונן דוד המלך באומרו (תהילים מה, ב): "רחש לבי דבר טוב, אימר אני מעשי למלך, לשוני עט סופר מהיר". כאשר "רחש לבי דבר טוב" – לבי רוצה לעשות מצוה ודבר טוב, אני אמנם חושש מהחיצונים שיחטפו חלילה את המצות, לכן אני מקיים: "אימר אני מעשי למלך" – אני מתנה תנאי, קדם למעשה, שכל המצות הן מיוחדות רק למלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל-ידי זה: "לשוני עט סופר מהיר" – עלית המצוה היא במהירות, בלי שום עיכוב ומכשול.

והדבר דומה לאדם שהיה מביא מתנה למלך, והיה ירא(=מפחד) מלסטים ושוודדים, העומדים בפרשת דרכים, שלא יחטפו ויגזלו ממנו את מתנת המלך. על-כן עשה עצוה בנפשו, וצעק כל הדרך, והכריז בקול רם, שהוא נושא מתנה למלך, ועל-ידי כך לא העזו הלסטים לגשת אליו ולחטוף את המתנה, כי כל הנוגע במתנת המלך – אחת דתו להמית. והנמשל מובן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פנינחס פרידמן)

"כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם... ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך"

על הכתוב בפרשה, "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך", אומר הגאון רבי מרדכי בנט, רבה של נקלסבורג, שכוחו של פסוק זה יפה לתקופות רבות בתולדות ישראל, וכך היה דורש: "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם" – כשתעורר בלבך פליאה ותמיהה, מדוע מבחינים בעולם בין דם של יהודים לבין דם של גויים, ודמו של היהודי הפקר הוא אצל עמי העולם. וכן, אתה תמה מדוע מפלים הגויים "בין דין לדין" – בין דין של יהודים לבין דין של נוכרים, "ובין נגע לנגע" – והם מטילים על היהודים דינים וגזירות רעות, וכל מיני פגעים ונגעים?

דע לך, שהכל הוא בגלל "דברי ריבת בשעריך" – כלומר, הפליות נוראות אלו מצד הגויים, נובעות בגלל **מריבות** היהודים "בשעריך", כאן בארץ. ואותן מחלוקות שבאות **משנאת חנם** בין היהודים (ובגללם גם הרב בית המקדש, וגלינו מארצנו), הן הן שגורמות ומביאות עלינו את כל הצרות והייסורים. יהי רצון, שבורא עולם ישפין שלום בינינו, ותמיד ישררו בין כל עמו ישראל אהבה, אחוה, שלום ורעות, אמן.

"כי השחד יעור עיני חכמים..."

מסופר על הגאון רבי חיים כפוס, רבם של יהודי מצרים, שראיתו הלכה ונחלשה, עד אשר כבה מאור עיניו והוא התעור לחלוטין. כשנודע הדבר, החלו הבריות לרנן אחריו, כי נטל שחד, חלילה, המעור עיני חכמים, כמו שכתוב: "כי השחד יעור עיני חכמים...". ובלי להסס ולבדוק, כתבו עליו, כי זה החכם לקח שחד מכל הפקידים והמוכסים, ולכן "הלך חשכים" (=התעור). הרב, שנפגע מאד, הכחיש דבר זה מפל וכל, ועל דבריהם כי "הלך חשכים" השיב במלים "כי אשב בחשך – ה' אור לי". אך תשובתו של הרב לא הניחה את דעתם של הבריות, והם לא חדלו מלטעון שהרב נטל שחד.

כשנוכח הרב לדעת, כי המצב הולך ונעשה רע יותר ויותר, כנס באחת השבתות את כל בני הקהילה אל בית הכנסת, ונשא לפניהם דרשה, ובסוף דרשתו אמר: רבותי, ידעתי שיש מרננים אחרי שנטלתי שחד, אך ה' יודע כי נקי אנכי מעון זה. ועתה, אני מחלה(=מתפלל) את פני ה' יתברך אלקי המשפט, שאם אמת הדבר, וקיים בי העון הזה של השחד – יקמטו עצמותי בזה, ולא אוכל לרדת מהבמה. ואם תף אני מפשע – יהי רצון שיפקח ה' את עיני ויחזיר לי את מאור השמש, וידעו כלם כי יש ה', שופט צדק ואמת.

והנה, ברגע בו סים את דבריו – נפקחו עיניו, ומאור עיניו חזר! הוא הביט על סביבותיו, וקרא לכל אחד ואחד מהנוכחים בשמו ובתארו! אנשי הקהילה, שראו את הנס הזה, הבינו עד כמה ועד היכן מגיעה קדושתו וצדקתו של רבי חיים כפוס, רבם, ומהרו בדמעות לבקש את סליחתו. ומאז אותו מקרה, נקרא רבי חיים כפוס בשם "בעל הנס", ובחתימת ידו היה כותב: "ה' נסי, חיים כפוס".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפָטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 18:53**

ערש"ק ו' אלויל תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶךָ וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ"

על הכתוב, "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם", כותב רבנו יונה בשערי תשובה (שער השלישי, אות לב): "הוזהרנו בזה, שאם יראה האדם כי צרה קרובה (סוס ורכב מלחמה), (צריך) (ש)תהיה ישועת השם בלבבו, ויבטח עליה, כענין שנאמר (תהילים פה, י'): 'אך קרוב ליראיו ישעו'..."

וכן מבואר במדרש תנחומא: "כִּי בָא סוּס פְּרָעָה בְּרֶכְבּוֹ וּבְפִרְשָׁיו בַּיָּם, וְאוֹמֵר (תהילים קלו') 'וְנָעַר פְּרָעָה וְחִילוֹ בַּיָּם סוּף'. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: לֹא כֶּךָ אִמְרָתִי לָכֶם, 'ה' יִלָּחֶם לָכֶם) וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן' (שמות יד)? אֵינִי לָכֶם לַעֲשׂוֹת, אֲלֹא עוֹמְדִין וְשׁוֹתְקִין, וְהַקֵּב"ה עוֹשֶׂה מַלְחָמוֹתֵיכֶם. לְפִיכֶךָ אָמַר לָהֶם: כִּשְׁתַּכְּנֶסוּ לְאַרְצְךָ וְתִרְאוּ אוֹכְלוֹסִין הַרְבֵּה וְסוּסִים וָרֶכֶב, אֵל תִּירְאוּ מֵהֶם, שְׁנֵאמַר: 'כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ'..."

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, האם בשעת מלחמה אין צורך לצאת ולהילחם באויב, אלא רק להתפלל לה' ולצפות לישועתו?

המשורר האלקי דוד המלך, עליו השלום, אומר בתהילים (כו, ג): "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". וצריך להבין את עמק כונת דוד המלך, כאשר קמים עליו אויביו, ויש מלחמה, במה בוטח דוד המלך? "בזאת"... וכי מהו "בזאת"?

ויש לומר, שהנה, בתפילת הימים הנוראים אנו אומרים: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". דהינו, שלש דרכים יש כדי להעביר מעלינו את רוע הגזירה, והן: "תשובה" – צום, "תפילה" – קול, ו"צדקה" – ממון. שעל-ידן ממרקין את עונותיו של האדם, ומעבירין ממנו את רוע הגזירה.

והנה, כידוע, המלים צום=136, קול=136, ממון=136 – הן בעלות אותה גמטריה. לכן, כאשר אנו מצרפים אותן יחד, מגיע מנינן ל-408, השווה בדיוק לגמטריה "זאת".

וזהו מה שכתוב בתורה (ויקרא טו, ג): "בזאת יבא אהרן אל הקדש". דהינו, יהודי שרוצה להתקרב אל בוראו ולבוא אל הקדש פנימה, העצה היעוצה היא "בזאת" – כלומר, על-ידי צום, קול וממון, ואז "בא...אל הקדש". בענין זה מבואר בספר "צמח דוד" להרה"ק ר' דוד מדינוב זיע"א את הכתוב בתורה: "ויהי מקץ שנתים ימים". ומהו "ויהי מקץ"? אלא אמרו חז"ל (מגילה י'): "דבר זה מסורת... (כל מקום שכתוב) 'ויהי', אינו אלא לשון צער". על-כן, כאשר יש צער בעולם, בבחינת "ויהי", העצה היעוצה היא "מקץ" – ראשי תיבות למפרע צום, קול, ממון. לומר לה, שעל-ידי שלשה אלו – תשובה, תפילה וצדקה – מעבירין את רוע הגזירה.

על-כן אמרו חז"ל (ברכות ה'): "אם רואה אדם שיסורין באין עליו, יפשפש במעשיו, שנאמר (איכה ג'): 'נחפשה דרכינו ונחקרה'. ולכן, כאשר אדם נמצא בסכנה, צריך הוא לפשפש במעשיו, ולשוב על כל חטאיו על-ידי שלשת הדברים שהבאנו – צום, קול, ממון – שהם כנגד תשובה, תפילה וצדקה, ועל-ידי כך יעביר את רוע הגזירה. וזהו שאמר דוד המלך, עליו השלום: "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". דהינו, אומר דוד המלך: הבטחון שלי אינו בכח ובגבורה שיש לי, גם לא באלפי המרכבות, הסוסים ואנשי הצבא שלי, החמושים בחרבות ובחניתות, אלא "בזאת אני בוטח" – בתשובה שאני שב על כל חטאי, על-ידי צום, קול, ממון, שהם בגמטריה "זאת".

אמנם מה שדוד המלך השתמש באנשי צבא ובכלי מלחמה, הוא רק מחמת שזהו רצון ה', שהאדם יעשה כל מה שבכוחו בדרך הטבע כדי לנצח במלחמה. אבל חלילה לו לבטוח בפעולות אלו ש"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה", אלא יבטח בה' "כי הוא הנתן לה כח לעשות חיל" (דברים ח, יז-יח).

בענין זה, שיש להילחם עם האויב בדרך הטבע, אולם מצד שני צריך לבטוח בישועת ה', אומר שלמה המלך

(משלי כא, לא): "סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה". דהינו, מצד אחד צריך לפעול בדרך הטבע - "סוס מוכן ליום מלחמה" (=אלו כלי המלחמה, המטוסים, הטנקים וכו'). אולם, מצד שני אסור לבטוח בהם, אלא עיקר הבטחון צריך להיות בה', שנאמר: "ולה' התשועה".

וכפי שמביא רבנו בחיי (פרשת "שלח"): "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (וחמשים), שיצאו ישראל כל אחד מהם בחמשה כלי זין)...כאנשי צבא היוצאים למלחמה. ואף-על-פי שאין ישראל כשאר העמים, שיהיו צריכים... (להיות חמושים בכלי מלחמה) כנגד האויבים, דרך התורה לצות שיתנהג (ה)אדם במקצת בדרך הטבע... ואחרי כן יפעל הנס. וכן מצינו שאמר הקב"ה ליהושע (יהושע ח'): 'שים לך ארב לעיר מאחריה'. ו(צריך להבין), עם מלומדי הנסים והנפלאות (של ה' יתברך), למה יצטרכו לאורב? אלא שרצון התורה בכך שיעשה האדם בדרך הטבע כל מה שבידו לעשות, והשאר יניח בידי שמים. וכן אמר שלמה המלך, עליו השלום: 'סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה'. כלומר, תיבים בני אדם להישמר בנפשותיהם, ולהכין סוסים וכלי מלחמה, והקב"ה יושיע, כי התשועה לו לבדו יתברך". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "כפר לעמך ישראל אשר פדית ה', ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל, ונכפר להם היום"

על הכתוב כאן אומר ה"כסא רחמים", שכל מי שאינו מרחם על העני ועוץ עיניו ממנו, כאילו שופך דמים, כמו שכתוב בגמרא במסכת תענית, על נחום איש גס זו: "אמרו עליו על נחום איש גס זו, שהיה סומא (=עור) משתי עיניו, וגדם משתי ידיו, וקטע משתי רגליו, וכך גופו מלא שחין, והיה מטל בבית רעוע, ורגלי מטתו מנחין בספלין של מים כדי שלא יעלו עליו נמלים.

פעם אחת היתה מטתו מנחת בבית רעוע. בקשו תלמידיו לפנות מטתו, ואחר-כך לפנות את הכלים. אמר להם: בני, פנו את הכלים, ואחר כך פנו את מטתי, שמבטח לכם, (ש)כל זמן שאני בבית, אין הבית נופל. פנו את הכלים, ואחר-כך פנו את מטתו, ונפל הבית. אמרו לו תלמידיו: רבי, וכי מאחר שצדיק גמור אתה, למה עלתה לך כך? אמר להם: בני, אני גרמתי לעצמי. שפעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי, והיה עמי משוי שלשה חמורים: אחד של מאכל, אחד של משתה, ואחד של מיני מגדים. בא עני אחד, ועמד לי בדרך, ואמר לי: רבי, פרנסני. אמרתי לו: המתן עד שאפרק מן החמור. לא הספקתי לפרק מן החמור עד שייצתה נשמתו. הלכתי, ונפלתי על פניו, ואמרתי: עיני שלא חסו על עיניך... (יתעורו). ידי שלא חסו על ידיך יתגדמו. רגלי שלא חסו על רגליך יתקטעו. ולא נתקרה דעתי עד שאמרתי, כל גופי יהא מלא שחין". (עד כאן דברי הגמרא).

וזה שנאמר: "כפר לעמך". "לעמך" גמטריה "כסף". דהינו, באשר האדם נותן כסף לצדקה, תהיה לו כפרה. וצריך לכוון לשם ה', כמו שנאמר (ישעיה לב, יז): "והיה מעשה הצדקה שלום", ש"והיה" (=אותיות הוי"ה) יהיה "שלום" - ששם הוי"ה יהיה שלום בנתינת הצדקה (וכפי שכבר הבאנו, שצריך לכוון בעת נתינת הצדקה לעני את ארבע אותיות שם ה' יתברך (=י-ה-ו-ה): צורת המטבע העגולה (שנותנים לעני) היא כנגד האות יי של שם ה' (=י-ה-ו-ה). ה' (=חמש) האצבעות של הנותן הן כנגד ה' ראשונה של שם הקב"ה (=י-ה-ו-ה). הזרוע הפשוטה של הנותן היא כנגד האות ו' (=י-ה-ו-ה), ו-ה' (=חמש) האצבעות של המקבל (=העני) הן כנגד ה-ה' השניה של שם ה' (=י-ה-ו-ה). והרי קבלנו את ארבע אותיות שם ה' (=י-ה-ו-ה), שצריך ליחד ולכוון בהן בעת נתינת הצדקה).

ומוסיף "כסא רחמים" ואומר, שהנה, בידוע המלאך הממונה על הפרנסה והמזון שמו הוא סא"ל (=91) גמטריה של פא"י (=91), שהוא ראשי תיבות של "פוחת את ידך". ועל-כך אומר הכתוב: "כפר לעמך ישראל אשר פדית ליי" - ראשי תיבות פא"י, שהוא כאמור שם הפרנסה שנותן מזון ופרנסה. והרמז כאן, שבאשר האדם נותן צדקה לעני, הנה מידה כנגד מידה, נותנים לו "צדקה" משמים, ויפתחו לו שערי הפרנסה, ויתמתק הדין מעליו, ולא יהיה חלילה "דם נקי בקרב עמך ישראל", כמו שנעשה לנחום איש גס זו.

אבל, אם האדם מקשה את עורפו ולא נותן צדקה לעני - אכילה, שתיה וצידה לדרך - כאילו שופך דמים הוא. ובזמן הזה, שאין לנו "עגלה ערופה" לכפר על עון זה, הקב"ה נוקם בעגלא (=במהרה) במי שהקשה לעני את העורף (=אותיות "ערופה"). אבל, אם יש צדקה, הדבר עושה שלום בין ישראל לבין אביהם שבשמים (כמו שהבאנו לעיל: "והיה מעשה הצדקה שלום").

ועל-כך נאמר (עוקצין ג', יב'): "לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מוזיק ברכה לישראל, אלא השלום, שנאמר (תהלים כט): 'יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום'". ועל-כך רומז הכתוב: "כפר לעמך ישראל", ראשי תיבות "כלי", שהוא גם ראשי תיבות "כל לבבות ישראל", וכן כהן לוי ישראל, שהוא השלום - הכלי המוזיק ברכה גדולה לעם ישראל. יהי רצון, שהקב"ה ימחול ויסלח ויכפר לנו על עונותינו, ויטע בינינו אהבה ואחוה, שלום ורעות, וישלח את משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁפֹטִים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 18:53**

ערש"ק ו' אלול תשע"ח (17.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:42 **יציאת השבת: 20:01**

הַפְּטָרָה: "אַנְכִי אֲנַכִּי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שום תשים עליך מלך"

על הכתוב בפרשה "שום תשים עליך מלך", אומרת המשנה (סנהדרין ב, ה): "שתהא אימתו עליך". דהינו, שתהא לנו יראה ופחד גדולים מהמלך. ויש לומר, שאמנם המשנה מדברת כאן על מלך בשר ודם, אך ברור הוא שיש לנו לדרוש קל וחומר. שכן, ומה מלך בשר ודם, שהיום הוא כאן ומחר הוא בקבר, צריכה להיות "אימתו עליך" – על אחת כמה וכמה, שצריכה להיות לנו אימה ופחד ממלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא קים לעד ולעולמי עולמים, ועיניו פקוחות להשגיח על כל הנבראים, ואין נסתר ממנו.

והנה, ידוע שעתה, בעת החרבן והגלות, יש צער גדול למלך – למלכו של עולם – על גלות השכינה. שהרי, אין השם שלם, ובעונותינו הרבים נחסרו משמו יתברך האותיות **וה**.

שהרי, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה **יהוה** מרומז בראשי התיבות של הפסוק: "ושמחו השמים ותגל הארץ". ויש לומר, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן. שכן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו, וזהו "ושמחו השמים" – שתמיד יש את אותיות **יה**.

אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין "ותגל הארץ" – כי אין גילה (=שמחה) בארץ בזמן גלות וחרבן. ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (**יהוה**) אותיות **וה**, שהן ראשי התיבות "ותגל הארץ". ולכן, כל זמן שחרב בית המקדש, והשכינה בגלות, אין שמו של הקב"ה שלם, כי אין גילה ושמחה למטה בארץ, ולכן חסר משמו של הקב"ה **וה**.

ולכן, כמה חשוב ליחד את שמו יתברך בארבע האותיות, כפי שלמדנו שבעת נתינת הצדקה לעני, צריך ליחד את ארבע אותיות שם ה' יתברך (=יהוה). הנה, צורת המטבע העגולה (שנותנים לעני) היא כנגד האות 'י' של שם ה' (=יהוה). ה' (=חמש) האצבעות של הנותן הן כנגד ה' ראשונה של שם הקב"ה (=יהוה). הזרוע הפשוטה של הנותן היא כנגד האות ו' (=יהוה), ו-ה' (=חמש) האצבעות של המקבל (=העני) הן כנגד ה-ה' השנייה של שם ה' (=יהוה). והרי קבלנו את ארבע אותיות שם ה' (=יהוה), שצריך ליחד ולכונן בהן בעת נתינת הצדקה. וזהו מה שכתוב: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", ופרש כאמור רש"י: "לי – לשמי". כלומר, בשעת נתינת הצדקה צריך לכוון לשמו של הקב"ה – על ארבע האותיות (=יהוה).

ונכון הוא, שפעולות אלו של תפילה וצדקה, הם ייחוד זמני של שמו יתברך. אך צריך לדעת, שכל אלו עושים נחת-רוח בשמים, ומקרבים את הגאולה, שאז יתמלא שמו יתברך (=יהוה) לתמיד, בבחינת "ושמחו השמים ותגל הארץ".

ויש לומר, שגם על-ידי פריה ורביה אנו מיחדים את שמו יתברך, כפי ששנינו במשנה (בבמות סא): "לא יבטל אדם מפריה ורביה, אלא אם פן יש לו בנים. בית שמאי אומרים: שני זכרים. ובית הלל אומרים: זכר ונקבה. שנאמר (בראשית ה'): 'זכר ונקבה בראם'". ונפסק להלכה בבית הלל, כפי שמובא בשלחן ערוך (אה"ע סימן א' ס"ה): "כיון שיש לאדם זכר ונקבה – קים מצות פריה ורביה".

ומבואר בליקוטי ש"ס להאריז"ל (בבמות סא), שהטעם לכך שצריך האדם להביא זכר ונקבה לעולם הוא מכיון שאז נשלם שם הוי"ה (=יהוה) ברוף הוא.

וכפי לשונו הקדושה של האר"י: "הנה, האדם ואשתו רומזים לשם **יה** (איש אשה). וכשיש לו בן הוא **ו**, וכשיש לו בת היא **ה**, והרי הוי"ה שלם (=יהוה). ועל-פן חייב אדם להסתפל ולהשתדל שיהיה לו בן ובת, כמו בית הלל". (מקור הדבר הוא בזהר הקדוש, שם כתוב ("צו" דף לד'): "וקרבן דאתון אינון 'י' באיש, ה' באשה, ו' בבן חתן, ה' בכלה". מפל זה נמצאנו למדים, שכל המקים מצות "פרו ורבו" בבן ובת, הרי הוא זוכה ליחד את ארבע אותיות שם הוי"ה (=יהוה) ברוף הוא. וצריך לדעת שעל-ידי פריה ורביה אנו מקרבים את הגאולה, כמו ששנינו

בַּגְמָרָא (נידה יג): "אין בן דוד (=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "גוף", (ורק כשיכלו=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "גוף" – יבוא המשיח). והנה, כאמור תכלית הנישואין בין איש לאשה היא לקיים את מצות פרו ורבו, ולהביא בנים ובנות לעולם הזה. לכן נמצא, כי כאשר מקימים החתן והכלה מצוה זו, ומביאים זרע ילדים לעולם, הנה, על-ידי כך מתמעטות הנשמות שבאוצר הנשמות, ועל-ידי כך מקרבים הם את ביאת משיח צדקנו. (ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף" – כדי למחר ולהחיש את ביאת משיח בן דוד).

והנה, כבר למדנו, שעל-ידי ייחוד החתן והכלה בעולם הזה, נעשה ייחוד למעלה בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה. וכמו שכתוב בסידור "קול יעקב" להרה"ק המקובל האלקי מהר"י קאפיל (דף צב'): "הנה כבר נודע, כי פונת המצות (היא ש) בעובדא דלתתא איתער עובדא לעילא (=התעוררות למטה גורמת להתעוררות למעלה). כי (ל) כל מצוה יש... שרש למעלה... וכל מצוה יש לה צינור מיוחד, אשר על-ידו משפיע זעיר אנפין (=הקב"ה) לנוקבא (=לשכינה). והנה, מצות נישואין היא, כי חתן וכלה הוא דוגמת זעיר אנפין ונוקבא (=הקב"ה והשכינה), שהם ממש חתן וכלה של מעלה, כנודע".

מבואר מדבריו הקדושים של הרה"ק מהר"י קאפיל, כי על-ידי המצות שאיש ישראל מקיים נעשה ייחוד בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה, כמו שאנו אומרים לפני כל מצוה: "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתה... ליחוד שם י"ה ו"ה ביחודא שלים". אלא, שייחוד זה הוא ייחוד פרטי, השיך לאותה מצוה בלבד. אבל, על-ידי ייחוד החתן והכלה נעשה ייחוד כללי של הקב"ה עם השכינה הקדושה – הנקראים "חתן וכלה של מעלה" – דבר שפותח את כל צינורות השפע לעולם.

על-כן, אומר השל"ה הקדוש (שער האותיות דף עג), שצריך לכוון בשעת הקידושין של החתן והכלה שהטבעת, שהיא בצורת י', היא כנגד האות י' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה). אצבע הכלה, שהיא כדמיון האות ו', כנגד ו' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה), ושני העדים הם כנגד שתי אותיות ה"א משמו יתברך (י-ה-ו-ה).

ומקור לכך הוא מהכתוב בתיקוני הזהר הקדוש (דף כה, ב): "ובגין דטבעת איהי י' כגונא דא בה אתקדשת כלה, וצריך לאעלה לה באצבעא דיליה, דאיהו דיוקנא דאת ו', ואתעבידת (=ונעשה) ז'. וצריך תרין סהדין (=שני עדים) דאינון לקבל ה' ה'...". (ומוסף השל"ה הקדוש עוד כונה פשוטה, שהטבעת היא כנגד י' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה). והחתן נותן את הטבעת לכלה עם ה' (=5) אצבעותיו, כנגד אות ה' של שם הוי"ה (י-ה-ו-ה). והכלה הפושטת את האצבע לקבל את הטבעת היא כדמיון האות ו' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה), וכל חמש אצבעות הכלה הן כנגד האות ה' משמו יתברך (י-ה-ו-ה), ובכך נשלם ייחוד שם הוי"ה ברוך הוא בשלימות). (המשך המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כפר לעמך ישראל אשר פדית ה'... ונכפר להם הדם"

בואו וראו מסירות-נפש וגבורה עילאית מדהימה של תשעים ושלש בנות ישראל, שבזו לשוניהן הגרמנים, ימח שמם וזכרם, בזמן השואה. וכך כתבה אחת מהן, לפני שמתו על קידוש ה': "איני יודעת מתי מכתב זה יגיע לידיכם... אך בטוחני שלא אהיה אז בין החיים. עוד שעות אחדות, והכל יהיה שיך לעבר. היו לנו כאן ארבעה חדרים, אנחנו כאן 93 בחורות מגיל 14-22, כלנו מורות ומחנכות ב"בית יעקב".

ביום 27 ביולי באו סוכני הגסטאפו, הוציאו אותנו מדיירתנו, והשליכו אותנו לחדר חשוף. יש לנו רק מים לשתות, הבחורות הצעירות מפחדות מאד, אבל אני מעודדת אותן, שעוד מעט נתראה עם שרה אמנו... אתמול הוציאו אותנו מהחדר החשוף לבית נאה, עם חדרים רחבים ומיטות זפות. נצטוו להתרחץ פעמים במים חמים, לקחו את כל בגדינו, השאירו רק כתונת לבשרינו, והוגד לנו שבלילה יבואו החילים לבקר אותנו... מיד נשבענו כל אחת לעצמה למות ביחד. הגרמנים אינם יודעים, כי המרחץ שנתנו לנו הוא הטבילה לפני מותנו. כלנו הכינונו סם. כשהחילים יבואו, נשתה את הרעל. היום הננו כלנו יחד, אומרות וידוי כל היום, אין אנו מפחדות מכלום. יש לנו רק בקשה אחת: אמרו קדיש על 93 בנות - בנות ישראל!!! עוד מעט נהיה עם שרה אמנו!!!

ב"ה, ורשא, ר"ח אלול תש"ב. היה פלדמן מקראקא.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!